ELVERUM KOMMUNE

Handlings- og økonomiplan 2021-2024

Innholdsfortegnelse

- Kommunestyrets budsjettvedtak
- Innledning
  - Kommunedirektørens innledning
  - Generelle forutsetninger og bakgrunnsdokumenter
  - Økonomiske måltall og handlingsregler
- Handlingsplan – økonomiplan 2021 – 2024
  - Innledning
  - Handlingsplan 2021 -2024
  - Økonomiplan 2021 – 2024 med årsbudsjett 2021
- Virksomhetsplan 2021
  - Innledning
  - Styring – ledelse – kontroll
  - Delegering
  - Lederkontrakter og ledelsesfora
  - Egenkontroll
  - Ekstern kontroll
  - Årshjul
  - Styringsplattformen
  - Planverket
  - Målhierarki og planhierarki
  - Organisering av virksomheten
  - Personaloversikt
  - Overordnede styringsmål - indikatorer
  - Virksomhetsplan per tjenesteområde
  - Politisk styring - folkevalgte
  - Administrasjon
  - Barnehage
  - Skole
  - Barnevern
  - Helse – forebygging og behandling
  - Pleie og omsorg
  - Sosial - tjenestebistand
  - Sosial - økonomisk bistand
  - Kultur og religiøse formål
  - Teknisk forvaltning
  - Teknisk drift
  - Næringsutvikling
  - Fellesfunksjoner
- Gebyrregulativ 2021
  - Leie av Elverumshallen
  - Leie av skolelokaler
  - Leie av lokaler Folkvang
  - Leie Ungdommens hus
  - Leie rom Rådhuset
  - Leie Kulturhuset
  - Leie Rådhusplassen og Musikkpaviljongen
  - Billettpriser Elverum kino
  - Elverum Bibliotek

    - Elverum Svømmehall
    - Diverse tjenester
    - Alkoholloven - salgs- og skjenkebevillinger
    - Salg av tobakksvarer og tobakkssurrogater
    - Skolefritidsordning
    - Elverum Kulturskole
    - Elverum Læringssenter - norskopplæring
    - Opphold i Barnehage
    - Utenlandsvaksinering
    - Helse- og omsorgstjenester
    - Landbruk - gebyr for behandling av saker
    - Kart og oppmåling - gebyr for behandling av saker
    - Byggesak - gebyr for behandling av bygge- og delingssaker
    - Plansaker - gebyr for behandling
    - Vei, park og anlegg
    - Vann- og avløpsgebyrer
    - Innfordring - gebyr for behandling
    - Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS
    - Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (SØIR)
    - Elverum Kirkelige Fellesråd
- Vedlegg
    - Handlingsplan for vann og avløp
    - Selvkostkalkyler
    - Kommunale tilskudd til ulike organisasjoner

Kommunestyrets budsjettvedtak

Innledning

Kommunedirektørens innledning

Handlings- og økonomiplan for 2021 – 2024 med virksomhetsplan og årsbudsjett for 2021, er et resultat av et omfattende arbeid i kommunens administrasjon. Utgangspunkt for arbeidet er rullering av gjeldende Handlings- og økonomiplan 2020-2023, samt de utfordringer som er fremkommet i driftsåret 2020, og som er videreført inn i 2021.

Når det gjelder kommuneøkonomi og budsjettarbeid, er den viktigste faktoren antall innbyggere og aldersfordelingen av disse i Elverum. Aldersfordelingen sier automatisk noe om hvilke tjenester det er påregnelig at kommunen må gi. Statistisk Sentralbyrå (SSB) kommer annen hvert år med en befolkningsframskriving. Framskrivning av 2020 sier noe om forventa utvikling i antall innbyggere på kommunenivå frem til 2050. Til lengre ut i tid til mer usikker blir framskrivningen. For Elverum kommune er framskrivningen nå mer i samsvar med det vi selv har erfart de siste 4 år. Det er forventet en vekst på cirka 0,25 prosent per år. Det som er endret og som har påvirket arbeidet med rullering av handlings- og økonomiplanen, er en betydelig nedgang i aldersgruppen 0-15 år de neste ti år.

Økonomiplanen legger til grunn en betydelig strukturendring på antall barnehager og skoler. Hvilke barnehager og skoler som vil bli berørt vil bli avgjort 1. halvår i 2021. Når det gjelder de eldste aldersgruppene 67 år og over, er framskrivningen til SSB ikke endret, og den er i samsvar med det tidligere økonomiplaner har hatt som planforutsetninger. Elverum kommune vil få en betydelig vekst i aldersgruppen 80 – 89 år fra 2025 til 2030.

Utfordringen for Elverum kommune i planperioden blir å endre tilbudet for barn og unge for å skape økonomisk handlingsrom. Dette for å kunne dekke en økt forventet etterspørsel etter pleie- og omsorgstjenester fra år 2025.

Antall innbyggere er derfor den viktigste indikator når det gjelder overføring av midler fra staten til kommunen. Det forventes at kommunen har en oversikt over utviklingen i antall innbyggere i de forskjellige aldersklasser på kort og lang sikt, og planlegger et forutsigbart og forsvarlig tjenestetilbud ut fra dette.

Det er i handlings- og økonomiplan for 2018 – 2021, 2019 – 2022 og 2020 – 2023 redegjort for de økonomiske utfordringer Elverum kommune ville få i årene fremover. Utfordringene kan oppsummeres til lavere befolkningsvekst enn forventet, mindre inntekter til kommunen og større kostnader som følge av økt gjeld og driftskostnader på grunn av de store investeringer som er gjennomført.

For å møte de økonomiske utfordringene har det blitt gjennomført en omfattende tjenestegjennomgang i kommunen våren 2018 og 2019. Det ble foretatt en kritisk gjennomgang av alle tjenesteområder. Tjenestene er vurdert ut fra hvilke tjenester kommunen må, bør og kan ha.

Tjenestegjennomgangene har resultert i økonomiske tiltak for å saldere budsjettene, for 2019 og 2020, som samlet utgjør 60,3 millioner kroner. Tiltakene har medført en nedbemanning på 34,9 årsverk. Budsjett 2021 har salderingstiltak som innebærer en ytterligere nedbemanning tilsvarende 10 årsverk.

Økonomisk oversikt viser et budsjettmessig mer-/mindreforbruk i balanse, og dermed i henhold til myndighetskrav om å ha budsjettbalanse. Netto driftsresultat er derimot ikke tilfredsstillende. Over tid bør netto driftsresultat være cirka to prosent av brutto driftsinntekter. I 2021 vil Elverum kommune budsjettere med et negativt netto driftsresultat på -0,12 prosent. Det vil ikke bedre seg vesentlig i planperioden. Skal kommunen oppnå et netto driftsresultat på to prosent over tid, som utgjør cirka 34 millioner kroner, kreves det en omstilling av driften enten i form av reduserte driftsutgifter eller økte inntekter. Det vil være urealistisk å kunne budsjettere med ønsket netto driftsresultat i planperioden. Dette betyr at Elverum kommune sitt budsjett for 2021 ikke har noen reserver. Gjennom budsjettåret endrer innbyggernes behov for tjenester seg. Det er derfor viktig å ha en «buffer» som kommunestyret kan disponere gjennom året til aktivitet som avviker

fra det som er planlagt. Kommunestyret vil ikke ha noen buffer å disponere til uforutsette hendelser i budsjett for 2021.

Dette innebærer en stram økonomistyring, og det anbefales ikke å legge inn nye driftstiltak. År 2021 må bli et omstillingsår der det utredes tiltak for å bedre kommuneøkonomien på kort og lang sikt.

Kravet til omstilling, kompetanseutvikling og effektivisering vil ligge over kommunen i hele planperioden. Dette krever stor innsats både fra den politisk og administrative ledelsen i kommunen, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike sektorer og staber.

Selv om budsjett for 2021 er svært stramt, mener kommunedirektøren at budsjettet gir rom for at innbyggerne skal oppleve et godt tjenestetilbud fra Elverum kommune.

Elverum 30. oktober 2020

Kristian Trengereid

kommunedirektør

Generelle forutsetninger og bakgrunnsdokumenter

Planprosessen

En av kommunedirektørens viktigste oppdrag er å utarbeide forslaget til Handlings- og økonomiplan for kommende fireårs periode. Denne planen gjelder for perioden 2021-2024, med virksomhetsplan og årsbudsjett for det første året i perioden – 2021. Planprosessen gjennomføres normalt i henhold til kommunens årshjul for styring. I tråd med årshjulet involveres særlig kommunestyrekomitéene (inkludert møter med lag, foreninger og andre i regi av komitéene), tillitsvalgte, verneombud og administrasjonen med bidrag fra hvert tjenesteområde. Dette kulminerer i kommunestyrets strategikonferanse medio juni med påfølgende kommunestyrevedtak med føringer for Handlings- og økonomiplanen i slutten av juni. Grunnet koronapandemien har 2020 vært et unntaksår med hensyn til arbeidsprosessen for å utforme Handlings- og økonomiplanen 2021-2024. Nødvendige og forsvarlige prosesser er gjennomført, men likevel med begrensninger, med den konsekvens at prosessen har måttet gå over lengre tid. Kommunestyrets strategikonferanse måtte flyttes fra juni til september, og flere andre arbeids- og beslutningsprosesser har måttet gjennomføres i uvanlig rekkefølge. Kommunedirektørens planforslag legges likevel som normalt fram for politisk behandling i slutten av oktober.

Forutsetninger og føringer for den samlede prosessen som leder til Handlings- og økonomiplanen tas særlig fra følgende kilder:

- Kommuneplanen – samfunnsdel og arealdel
- Kommunedelplaner, sektor-/temaplaner – de strategiske planene
- Handlings- og økonomiplan fra forrige runde – 2020-2023
- Årsmelding, årsberetning og regnskap 2019
- Tertialrapport for kommunens drift per 1. og 2. tertial 2020
- Kommuneproposisjonen og regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021
- Kommunestyrevedtak gjennom 2020 som har betydning for mål og rammer for Handlings- og økonomiplanen

Elverum - noen langsiktige utviklingsperspektiver

Siden 1996 har Elverum vært bykommune. Elverum er regionsenter i Sør-Østerdal, og har vært i stabil vekst i hele etterkrigsperioden. Denne posisjonen har gitt unike muligheter og utfordringer. Kommunen har vokst samtidig som den i stor grad er tilført nye oppgaver. Flere innbyggere, med økte forventninger, skal tilbys gode tjenester innenfor et stadig større tjenestespekter. Kommunen som organisasjon har måttet være omstillingsdyktig for å håndtere forandringer i rammevilkår og forventninger fra befolkningen. Den stabile veksten har nå avtatt og prognosene for fremtiden viser en lavere vekst.

Elverums beliggenhet som kommunikasjonsknutepunkt mellom Østerdalen, Solør, Hedemarken og Trysil og Sverige, har vært en sentral driver for stabil vekst i befolkningen. Gunstige naturgitte vilkår for gradvis utbygging, tilstedeværelse fra offentlige institusjoner innenfor forsvar, sykehus og utdanning, og primær-næringene jord- og skogbruk har gitt grobunn for handel og service, industriell produksjon og øvrige næringer.

Elverum har gradvis blitt knyttet bedre til omverdenen gjennom infrastrukturinvesteringer i nasjonal målestokk – i særlig grad Gardermoen som landets hovedflyplass og i 2020 gjennom en ferdig utbygging av riksveg 3/25 inn mot og forbi Elverum. For de kommende år knytter det seg forventning og spenning til jernbaneutbygginger og de betydninger det vil få for Elverum, både for gods- og varetransport. Videre er den pågående beslutningsprosess for sykehusstruktur i Innlandet, og de konklusjoner som forventes å komme i 2021 av svært stor betydning for Elverums utvikling. Høsten 2020 har kommunen om lag 21 300 innbyggere og ca. 10 000 arbeidsplasser, hvorav ca. 40 prosent i offentlig sektor. Kommunen er gjennom en pågående regionforstørring, herunder forbedrede kommunikasjoner, og er en del av en større bo- og arbeidsmarkedsregion – vestover med kommunene rundt Mjøsa, nordover mot Åmot, sørover mot Solør og østover mot Trysil. Elverum har forutsetninger for å være en kommune i Norge som har gode framtidsutsikter med tanke på sin beliggenhet, tilknytningen til omverden og sin relative størrelse.

Demografi - begrenset handlingsrom

I perioden 2012 – 2018 gjennomførte Elverum kommune store investeringer innenfor barnehage, skole og helse, samt ved å tilrettelegge for boligbygging. Dette ble vurdert som nødvendig for å opprettholde kommunens konkurransekraft på lang sikt, og for å ivareta forventninger og forpliktelser særlig innenfor helsesektoren (Samhandlingsreformen m.m.). Til grunn for investeringene lå i tillegg det faktum at Elverum gjennom lang tid hadde registrert jevn befolkningsvekst, og at dette så ut til å holde fram – jfr. prognoser. Det var et faktum at kommunen hadde få byggeklare tomter og at sentrumsskoler i kommunen opplevde sprengt kapasitet. Undervegs i disse langsiktige planleggings- og byggeprosessene har det med virkning fra 2016 blitt registrert en ny trend. På lik linje med mange andre kommuner og landet for øvrig har en langsiktig stabil trend for Elverum blitt brutt. Dette vises ved at en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst tilsvarende 1 prosent er redusert til et nivå som per 2020 ser ut til å være en vekst på om lag 0,25 prosent per år. Dette medfører en betydelig inntektsreduksjon i den statlige rammeoverføring til kommunen sammenliknet med hva som for noen år tilbake lå inne i kalkylene. Elverums gjennomførte investeringer i blant annet skole- og helsebygg har vært tilskyndet av flere faktorer – statlige reformer med nye krav til kommunene, helt reelle behov for oppgraderinger, Elverums rolle som regionsenter og forventet befolkningsvekst med mer. Dette betyr at den andelen av inntektene kommunen må bruke til å dekke kapitalkostnader (renter og avdrag) har økt betydelig de siste årene. Kombinert med redusert vekst i inntekter medfører dette at tilgjengelige ressurser til drift settes under kraftig press og handlingsrommet reduseres. Dette krever nøkternhet og stor grad av forsiktighet både når det gjelder nye driftstiltak og nye investeringer. Videre kreves godt forbedrings- og effektiviserings-arbeid som en forsikring for å holde aktivitetsnivået innenfor tilgjengelige ressursrammer.

I tillegg til endrede forutsetninger som følge av redusert befolkningsvekst og høye utgifter til renter og avdrag kommer noen vedvarende utfordringer i tjenesteproduksjonen gjennom de siste år, og som setter driftsøkonomien under press. Dette er betydelig økte utgifter til barnevernet (imidlertid flatet ut gjennom 2020), økte utgifter til psykiske helsetjenester, finansieringsordningen til særlig ressurskrevende tjenester, lærernorm og pedagognorm i barnehager som de viktigste.

Ved inngangen til Handlings- og økonomiplanperioden 2021 – 2024 er derfor den kommunale driftsøkonomien meget stram. Det er gjennomført betydelige kostnadsreduksjoner og effektiviseringer i tjenesteproduksjonen fra 2014/2015 og i årene deretter. Dette vil merkes ved at ambisjonene for en del av tjenesteproduksjonen må

begrenses.

I en slik situasjon er det svært viktig at det kontinuerlige og målrettede forbedringsarbeidet i kommunen fortsetter. Dette er viktig for at målene i planene skal nås, for at kvaliteten på tjenestene overfor kommunens innbyggere skal bestå og forbedres, for at kommunen skal ha fornøyde medarbeidere som trives på jobben og yter sitt beste, og for å holde kontroll på kommunens økonomi og skape en ønsket driftsmargin (netto driftsresultat).

Det er på det rene at kommende handlings- og økonomiplanperiode vil bli utfordrende for Elverum. Det pågår arbeid for å forberede strukturelle grep innenfor barnehage og skole, og budsjettene innebærer en rekke tiltak for ytterligere å dempe driftskostnadene på alle tjenesteområder.

På den annen side er det et faktum at kommunen har gjennomført svært betydelige investeringer som må forventes å gi positive resultater for lokalsamfunnet langt inn i framtida, gi forbedrede tjenester til befolkningen (jfr. barnehage, skole, helse, pleie og omsorg) og bidra til kommunens attraktivitet som bosted og sted for næringsutøvelse.

Økonomiske måltall og handlingsregler

Måltall

Elverum kommune skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. I dette ligger det å utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet, økonomi og for Elverumssamfunnets utvikling. Elverum kommune skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig risiko, og som sikrer at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Økonomireglementet beskriver kommunens overordnede økonomibestemmelser og fullmakter.

For å sikre kommunen økonomisk handleevne over tid må prioriteringer og aktivitet i budsjetter og økonomiplan tilpasses følgende økonomiske mål:

Økonomiske mål	**Mål**
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	Min. 2,0 %
Udisponert disposisjonsfond % av brutto driftsinntektene	Min. 4,0 %
Netto lånegjeld[1] i % av brutto driftsinntekter.	Maks 100 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF[2] Renteeksponert gjeld i % av brutto driftsinntekter.	Min. 20 %

Handlingsregler

Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine (generasjonsprinsippet). For å nå de økonomiske målene bør følgende handlingsregler følges:

1. ***Netto driftsresultat***
   Kommunen skal over tid budsjettere med netto driftsresultat på 2,0 % av brutto driftsinntekter. Det kan budsjetteres med et lavere netto driftsresultat når udisponerte disposisjonsfond er mer enn 4,0 % av brutto driftsinntekter i regnskapsåret før budsjettet vedtas for kommende år (budsjett år minus to år).
2. ***Avsetninger til fremtidige investeringer***
   Det skal over driftsbudsjettet avsettes et beløp som egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum tilsvare forventet utbytte/overføring til kommunen fra eierskap i selskaper.

3. ***Disposisjonsfond***
   Kommunen skal til enhver tid ha et udisponert disposisjonsfond på minst 4,0 % av brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.
4. ***Lånegjeld***
   Kommunen skal ikke ha netto lånegjeld som overstiger 100 % av brutto driftsinntekter (alternativt: gjennomsnittet for norske kommuner) og samtidig ivareta generasjonsprinsippet.
5. ***Investeringer innenfor dagens handlingsrom***
   Drifts- og finansutgifter som følge av investeringer skal håndteres innenfor de økonomiske rammer som er tilgjengelig når vedtak om investering gjøres. Ingen investeringer skal finansieres med bakgrunn i forventede inntekter som følge av en forventet innbyggervekst eller lignende.
6. ***Langsiktig perspektiv***
   Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på minimum 8 år.
7. ***Ansvar og myndighet***
   Kommunen skal ha ledere med selvstendig ansvar for og myndighet til å disponere tildelte driftsrammer.
8. ***Utlån***
   Det skal ikke foretas utlån av kommunale midler utover formidlingslån (startlån fra Husbanken). Maskiner, biler, instrumenter, hjelpemidler og liknende skal ikke lånes ut dersom utlånet ikke er en del av kommunens tjenester.
9. ***Garantier***
   Når kommunen gir garanti for noen andres økonomiske forpliktelser skal det i kommunens balanse avsettes midler tilsvarende den summen garantien innebærer. Dette for å sikre dekning dersom behovet for garanti utløses.
10. ***Budsjett rente og rentefond***
    Kommunen skal budsjettere med en rente på 3,0 %. Avvik mellom budsjetterte renter og faktiske renter avsettes/brukes av kommunens rentefond.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon er det ikke realistisk å nå de økonomiske målene på kort sikt, det vil si i kommende planperiode (1-4 år). Handlingsreglene bør anvendes så lang råd er for å nå de økonomiske målene på mellomlang sikt (4-8 år).

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de økonomiske målene de siste fire årene og i kommende fire år når alle drifts- og investeringstiltak er innarbeidet.

Økonomiske mål	**Måltall**	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
		2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	**2,0 %**	0,6 %	-0,2 %	-0,1 %	0,0 %	-0,2 %	0,1 %
Udisponert disposisjonsfond % av brutto driftsinntekter	**4,0 %**	0,7 %	0,6 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	-0,2 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter.	**Maks 100 %**	125 %	134 %	133 %	135 %	133 %	130 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF.	**20 %**	3,5 %	2,5 %	1,0 %	3,3 %	3,1 %	3,5 %

Tabell: Økonomiske resultater og mål perioden 2019 – 2024.

Utviklingen i de økonomiske målene er ikke tilfredsstillende. Målet om 2,0 % i netto driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter er ikke tilfredsstilt i planperioden. Udisponerte disposisjonsfond er for lavt, og er ikke en tilfredsstillende reserve i forhold til fremtidige investeringer og uforutsette hendelser. Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter er svært høy, men i en svakt positiv utvikling. Egenfinansieringen av investeringer er ikke tilfredsstillende, men med redusert investeringsnivå i perioden 2022 – 2024 er det en positiv utvikling i forhold til egenfinansiering.

[1] Netto lånegjeld er langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser og lån til videre utlån.

[2] VARF står for vann, avløp, renovasjon og feiing.

Handlingsplan – økonomiplan 2021 – 2024

Innledning

Handlings- og økonomiplan 2021-2024 beskriver hovedtrekk og rammer for den planlagte virksomheten for Elverum kommune for de kommende fire årene. **Handlingsplanen** beskriver plangrunnlaget og kommunestyrets prioriteringer av aktiviteter. **Økonomiplanen** viser de økonomiske rammene for den samme fireårsperioden fordelt på investeringer og drift med detaljert budsjett for det første året i perioden, 2021.

Handlingsplan 2021 -2024

Bakgrunn

Handlingsplanen er det elementet i kommunens planhierarki som beskriver hovedtrekkene i kommunens virksomhet for de kommende fire år. Handlingsplanen baseres på:

1. Mål og strategier som står i kommuneplanen, kommunedelplaner og tema-/sektorplanene (de strategiske planene).
2. Føringer for tjenesteproduksjonen, myndighetsforvaltningen og samfunnsutviklingen som finnes i form av enkeltvedtak i kommunens styrende organer, i lover og forskrifter, og som ikke er omtalt i planverket.

Dette innebærer at kommunen skal arbeide planmessig og gjøre om politisk prioriterte og vedtatte, langsiktige mål og strategier til handling. Samtidig må kommunen være beredt på å håndtere muligheter og utfordringer undervegs, og som planverket ikke har forutsatt. Handlingsplanen er fordelt på seks samfunnsområder basert på planstrategien for Elverum kommune:

- Klima og energi
- By- og bygdeutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunens planhierarki skaper en «rød tråd» fra kommuneplan via kommunedelplaner/tema-/sektorplaner til Handlings– og økonomiplan med Virksomhetsplan og årsbudsjett for 2021.

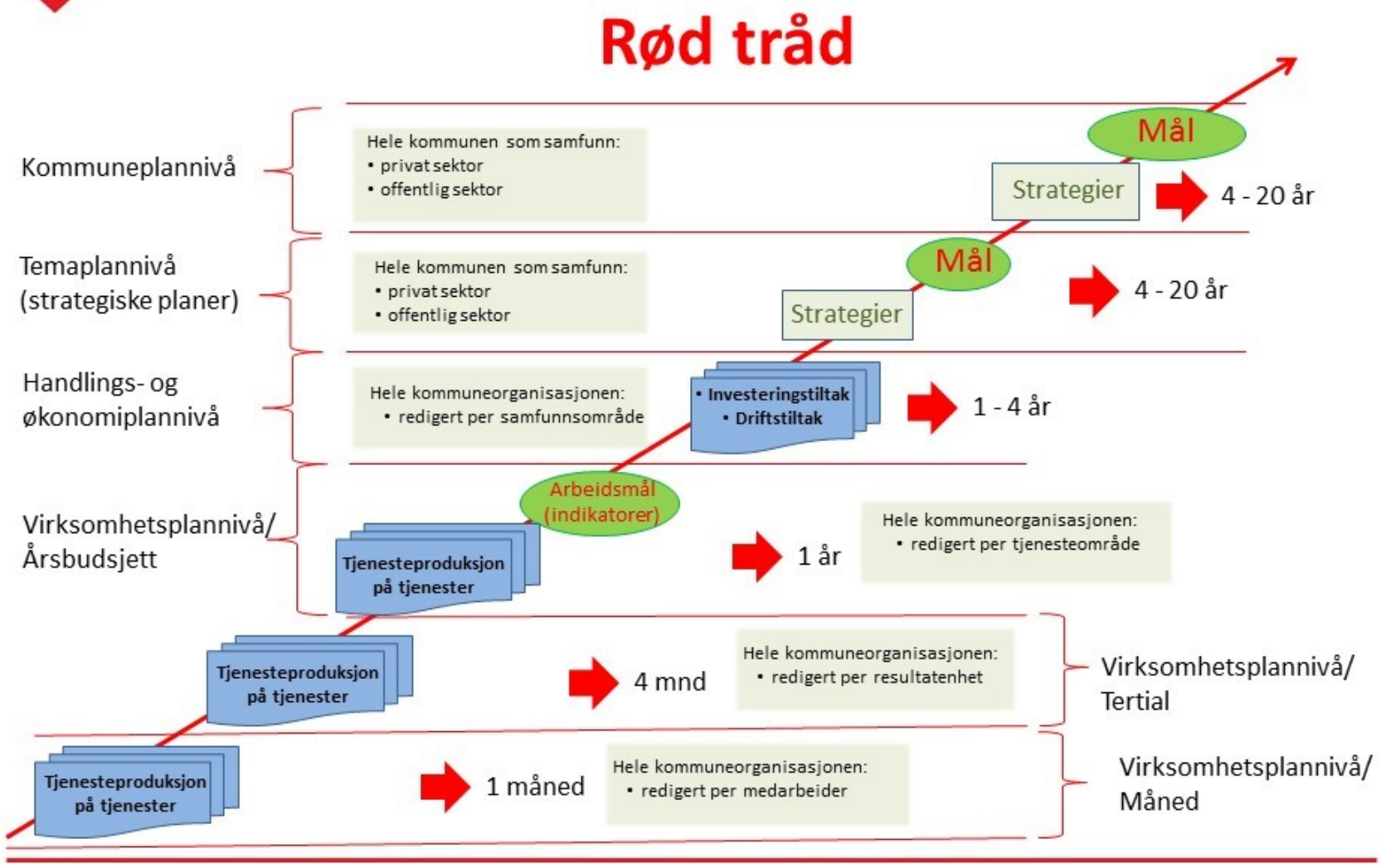

Figur: Illustrasjon av det samlede mål- og planhierarki i Elverum kommune.

Klima og energi

Elverum kommune har strategisk plan: Klima og energi i Elverum – 2020 – 2024 – Utslipps-reduksjoner – Karbonbinding – klimatilpasning, godkjent i kommunestyret 27. mai 2020. Den beskriver ambisjonene i klima- og energiarbeidet i kommunen og ligger til grunn for arbeidet på dette samfunnsområdet.

Fra 2009 har klima- og energiarbeidet i Elverum kommune i hovedsak dreid seg om å gjøre kommunens egne bygg mer energiøkonomiske. Dette har stort sett foregått i et samarbeid med kommunene i Sør-Østerdal, gjennom Regionrådet for Sør-Østerdal. Gjennom samarbeidet har en klart å opparbeide både nasjonal og internasjonal oppmerksomhet, og har kommet langt med energiøkonomiseringstiltak i egne formålsbygg.

Arbeidet via Regionrådet for Sør-Østerdal holder fram i eget prosjekt «Energi- og klima i Sør-Østerdal». Målet er å videreutvikle nettverket og aktiviteter mellom kommunene i Sør-Østerdal, og kompetansen til ansatte, innbyggere og næringslivet.

Klima- og energiarbeidet for perioden 2021-2024 legges i henhold til klima- og energiplanen opp med følgende tiltak på planens prioriterte arbeidsområder:

1. Energiproduksjon og distribusjon

- Veilede for økt produksjon av fornybar energi – bioenergi, vannkraft, grunnvarme, vindkraft.
- Veilede for etablering av nærvarmeanlegg og gårdsvarmeanlegg.
- Veilede for etablering av mer klimavennlige kjøleløsninger på store bygg med kjølebehov.
- Fortsette utviklingen av Elverum fjernvarme basert på bioråstoff og om mulig bioolje.
- Tilrettelegging for fornybare løsninger for egenproduksjon av energi og/eller fjernvarmetilkopling skal legges til grunn i reguleringsplaner og byggesaker.

- Støtte konvertering til nye rentbrennende vedovner.

2. Bærekraftige bygg, oppvarming og energiforbruk

- Videreutvikle arbeidet for å sikre energieffektiv energiforsyning og bruk i kommunale bygg.
- Legge til rette for nye løsninger og innovativ bruk av fornybar energi basert på biomasse, jordvarme, vind og solenergi i nyutbygginger, påbygginger og restaurering.
- Opprettholde og forsterke ordning for utskifting av ildsteder i private boliger.
- Utvikle Ydalir bydel i henhold til Masterplan og i henhold til ZEN-programmet.
- Sluttføre pågående prosess med revidering av Treveilederen for Elverum.
- Veilede for bygging med fornybare og klimavennlige materialer, og spesielt bruk av tre i bygg og konstruksjoner.

3. Transport, anlegg og arealplanlegging

- Kollektivtransport – arbeide for å styrke denne i-, og til- og fra Elverum.
- I by- og arealplanlegging og gjennomføring – gjøre det enklere for gående og syklende å komme seg fram.
- Praktisere et miljøvennlig og arealeffektivt utbyggingsmønster for å redusere transportarbeidet.
- Gjennomføre «sykkelkampanjer» jevnlig for å øke sykkelbruk i Elverum.
- Tilrettelegge for sykkelparkering i sentrum.
- Tilrettelegge for ladeinfrastruktur for biler.
- Fortsette arbeidet med å få kommunens biler over på lavutslippsbiler.
- Utslipp av klimagasser vurderes innført som vurderingskriterium i reguleringsarbeidet.

4. Utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk

- Veilede skogeiere for en god og aktiv skogforvaltning.
- Arbeide for en aktiv skogpolitikk og påvirkning til dette gjennom næringspolitikk.
- Praktisere et strengt jordvern.

5. Jordbruk og matproduksjon

- Veilede og inspirere jordbrukere i Elverum til å drive godt klimajordbruk.
- Veilede og inspirere landbruksnæringens utøvere til å øke bruken av biomasse til oppvarming og biodrivstoff til transport- og produksjonsformål.

4. Næring

- Klimarelatert næringsutvikling omtales i den strategiske planen for Attraktivitet for Elverum – bosted, næring, besøk» som er under fornyelse fram til juni 2021.

7. Forbruk, avfall og avløp

- Samarbeide med Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap (SØIR) for å få Elverums innbyggere til å redusere avfallsmengden ytterligere og forbedrer kildesortering og gjenvinning.
- Fortsette arbeidet i samsvar med vann og avløpsplan for å sikre god vannkvalitet, vannforsyning, avløpshåndtering, rensing og slambehandling.
- Realisere inngått avtale om slambehandling med Romerike-kommuner.

8. Kommunens egen virksomhet

- Anvende anskaffelsesspesifikasjoner som stiller krav som fremmer klima- og miljøeffektive løsninger ved alle kommunale innkjøp.
- Vise klimaeffekt av vedtak og tiltak som eget kriterium i kommunens saksbehandling.
- Legge til rette for at det både i kommunens drift og ansatte kan bruke elbiler og ha tilgang til lademuligheter.
- Bruke teknologiens muligheter for å redusere arbeids- og møtereiser.
- Tilrettelegge for sykkelparkering og prøve ut sykkelordning for interntrafikk.

- Fortsette å vise vei ved å bruke tre i sine bygg.
- Utarbeide årlig statusrapport i årsberetningen for temaene klima-, energi og miljø.

9. Klimatilpasning

- Overvannshåndtering skal løses lokalt i alle nye utbyggingsområder.
- Grønnstruktur langs vassdrag sikres.
- Flomveger i eksisterende og nye boligområder kartlegges og sikres.
- Åpne overvannskanaler og bekker holdes åpne.
- Sidevassdrag kartlegges med tanke på flomrisiko, og områder det ikke bør bygges på, identifiseres og tas hensyn til i alle byggesaker.
- Bygge kompetanse i organisasjonen for å ivareta klimatiltak i utbygginger og fysiske inngrep.

By- og bygdeutvikling

Elverum kommune har ved inngangen til planperioden 2021 – 2021 en nylig godkjent byplan for perioden fram mot 2030 – se egen side med dokumentasjon og omtale. Den ble godkjent av kommunestyret 28.08.2019, og vil være basis for den samlede byutviklingen mot 2030. I tillegg skal det i planstrategien som skal gjelde fram mot 2023 vurderes om det skal lages en egen plan for boligbyggingen. Deretter inngår det også som en mulig del av planstrategien å lage en plan for bygdeutviklingen i Elverum.

Samfunnsområdet er kalt by- og bygdeutvikling fordi Elverum både er en by- og landkommune. Cirka ¾ av befolkningen bor i by- og bynært område, mens cirka ¼ av befolkningen bor i omkringliggende bygder. Dette krever et planverk som tar hensyn til de muligheter og utfordringer dette gir for å tilby og vedlikeholde både urbane og landlige bo- og leveområder. Derfor er det vurdert som hensiktsmessig å ha både en byplan og en plan for bygdeutvikling.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling baserer seg på følgende:

- Byplan 2030
- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Et omfattende lovverk og forskrifter, som Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og reguleringsarbeid.

Det legges opp til at særlig følgende arbeid gjennomføres innenfor samfunnsområdet i kommende periode:

- **Arealplanlegging – Byplanlegging – Reguleringsplanlegging** – i de kommende årene skal byplanens intensjoner gradvis realiseres og følges opp med det som kan realiseres gjennom reguleringsplaner og utbygginger. Takten i arbeidet vil være avhengig av befolkningsutvikling og arbeidsplassutvikling. I så måte vil den framtidige rollen til sykehuset i Elverum, forsvarets forventede økte aktivitet i Østerdal Garnison og Høgskolens utvikling være avgjørende faktorer, ved siden av utviklingen i handels- og servicenæringer og den industrielle produksjonen.
- **Byggesaksbehandling** – arbeidet pågår kontinuerlig som stabil gebyrfinansiert tjenesteproduksjon. Brukerdialog og kommunikasjon skal utvikles, og effektiviserings- og forbedringsarbeid pågår med LEAN.
- **Oppfølging av privat og offentlig utbygging** – Det er alltid et antall private og offentlige prosjekter å følge i drøftinger, dialog, forhandlinger og så videre. Dette arbeidet gir grunnlag for de forskjellige formene for arealplanlegging og byggesaksbehandling.
- **Elverum Vekst** er et kommunalt eid selskap med **Elverum Tomteselskap** som datterselskap**.** Selskapet inngår som en viktig del av den kommunale satsingen for å tilrettelegge for bygge- og boområder i byen – en viktig del av attraktivitetsarbeidet. Utbyggingsområdet Ydalir vil ha et særskilt fokus i kommende år, for å sikre utbygging i det området hvor det er gjort betydelige investeringer i infrastruktur, samt tilrettelegging med ny skole og barnehage.
- **Arbeide for å holde fast ved og utvikle Elverum som «skoghovedstad» og treby.** Treveilederen for bygging er under revisjon, og vil bli ferdigstilt i 2021. Arbeidet med å utvikle næringsutviklingstiltak, konferanser og annet som er skog- og trerelatert fortsetter.

- **Kommunikasjons- og omdømmearbeid.** Arbeidet vil holde fram og forsterkes for å markedsføre Elverum som bosted, arbeidssted og et sted å besøke – attraktivitetsarbeidet. Med virkning fra 2019 er det tatt grep for å samordne attraktivitetsarbeidet ved å stifte selskapet Elverum Vekst (arbeidstittel). Selskapet skal være kompetansebase og koordinere det samlede attraktivitetsarbeidet for Elverum. Selskapet er også morselskap for Elverum Tomteselskap AS, Elverum Kommunale Industribygg AS og Elverum Kommunale Industribygg Utvikling AS. Dette miljøet er en viktig aktør i attraktivitetsarbeidet for kommunen de kommende år, og vil bidra til både by- og bygdeutviklingen i Elverum.

Både i privat og offentlig sektor har det fram til starten av planperioden 2021 – 2024 vært et høyt investeringsnivå i og rundt Elverum. Det er investert svært store summer i offentlig og privat regi innenfor bygg, anlegg/infrastruktur i Elverum. I så måte kan nevnes grunnlagsinvesteringene og investeringene i ny skole og barnehage i bydelen Ydalir, Elverum Helsehus (Elverum kommunes største enkeltinvestering noensinne, allaktivitetsarena ved Elverum Ungdomsskole, fylkeskommunens investering i full rehabilitering av Elverum videregående skole og investeringene i riksveg 3/25 inn mot Elverum. Kommunens investeringer som kan henføres til samfunnsområdet by- og bygdeutvikling i den kommende planperioden vil være svært begrenset sammenlignet med de store løftene som er tatt fram til 2019. Investeringene kommende år vil begrense seg til en investering i Elverum kapell (kapellet ved hovedkirka) tilsvarende ca 12 millioner kroner samt de årlige investeringene i gater, veger og parker tilsvarende cirka 11,5 millioner kroner årlig og gatelysinvesteringer tilsvarende cirka 4,3 millioner kroner årlig. Det er nå tiden for å høste av gjennomførte investeringer i grunnleggende infrastruktur. Det må nå arbeides godt med Elverums attraktivitet og omdømme, profilering, markedsføring og salg, for å sikre videre private investeringer, og rekruttere nye innbyggere ved å fremme Elverum som et godt sted å bo og leve.

Samferdsel og infrastruktur

Samferdsel og infrastruktur er et eget samfunnsområde i kommunens planstrategi, med forslag til planverk som hører til. Dette er gjort fordi alle utfordringer og behov innen samferdsel og infrastruktur bør bli sett under ett. Det gjelder grunnleggende fysiske samfunnsstrukturer som veg, bane, vannforsyning, avløp, energiforsyning, datanettverk og så videre.

I 2015 ble «**Hovedplan vann og avløp»** oppdatert og videreutviklet for perioden 2015 – 2024. Planen legger grunnlaget for vedlikehold og utvikling av livsviktig infrastruktur. Den har en særstilling på grunn av gebyrfinansieringen som ligger til grunn for gjennomføringen. Den årlige aktiviteten er omtalt i egen tabell i Handlings- og økonomiplanen.

I planstrategien har det vært ambisjon om å utvikle en egen strategisk plan for samferdsel og infrastruktur, dette for å samle de mål og strategier som har vært fulgt på samfunnsområdet i ett plandokument. Denne ambisjonen vil måtte drøftes på nytt i den planstrategien som skal utarbeides for perioden fram mot 2023. I løpet av 2021 vil **Trafikksikkerhetsplanen** bli oppdatert i henhold til gjeldende planstrategi.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling på samfunnsområdet baseres på:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Byplan 2030.
- Hovedplan vann og avløp
- Et omfattende lovverk og forskrifter – i særlig grad Plan- og bygningsloven med forskrifter.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og reguleringsarbeid.

Følgende tiltak på samfunnsområdet prioriteres i 2021-2024:

- **Nyutvikling og revidering av planer** – se kommentar over.
- **Vann og avløp** – dette er en stabil, gebyrfinansiert tjenesteproduksjon på forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av vann- og avløpssystemer i kommunen. Enhet for vann og avløp i sektor for teknikk og miljø kan vise til veldig gode faglige resultater over flere år. Vannforsyning og avløpshåndtering i Elverum er av landets beste. Det planlegges for at dette fortsetter med utbygginger som koordineres med øvrige utbygginger. For kommende periode er det planlagt investeringer for 25 millioner kroner per år.

- **Vegbygging og vegvedlikehold** – bygdeveger og bygater. Dette er viktig og nødvendig infrastruktur for at lokalsamfunnet skal fungere. Det er i årene 2012 – 2016 gjort et betydelig løft for å oppgradere standarden på kommunale veger. Det er gjort delvis ved hjelp av omplassering av kapital fra skog til veg (økt hogst av hogstmoden skog). Investeringsnivået har vært økende fram til 2018, men må tas ned i den kommende planperioden for å betjene andre tunge investeringer for kommunen.
- **Gater, veg og park** – sektor for teknikk og miljø har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av gater, veger og parker. Vegbygging og vegvedlikehold får særskilt oppmerksomhet som grunnleggende infrastruktur (se omtale over). Det jobbes også for å holde parker og uteområder i beste mulige skikk. I 2018 og 2019 er det gjort betydelige investeringer i Elverum Aktivitetspark og i oppgradering rundt Sagtjernet, samt aktivitetsanlegg/uteområder ved nye Ydalir skole og barnehage. I 2020 er parken ved Gammelbrua på Vestad og Triangelparken oppgradert. Disse uteområdene og andre parker i kommunen vil inngå som gode tilbud til befolkningen og folkehelsen, og driftes av kommunen i de kommende år. Årlig investeringer er i størrelsesorden 12 millioner kroner for gater, veger og parker i perioden 2021 – 2024. Gatelys vil få oppgradering de neste årene – se egen omtale av investeringsprosjektene i økonomiplandelen.
- **Bredbåndutbygging** – det bygges ut bredbånd i Elverum, og totalt har Elverum kommune bidratt med 15 millioner kroner for å nå 88% dekning i områder som ikke får tilbud fra kommersielle aktører. Utbyggingen i disse områdene er et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune, bredbåndselskaper og potensielle abonnenter i de aktuelle områdene gjennom dugnad og/eller økonomisk bidrag. Det er gjennomført kommersiell utbygging av bredbåndskapasiteten i Elverum sentrum, og nære sentrumsområder (Hernes), samt områder som grenser inn til allerede utbygde områder i Sørskogbygda, Jømna og deler av Melåsberget. Det er totalt 1491 husstander som ikke får tilbud fra kommersielle selskaper, og kommunen bidrar og investerer slik at disse husstandene får likt tilbud. Ved årsskiftet 2020/2021 har cirka 88%, totalt 1315 husstander av de nevnte 1491, fått tilbud om bredbånd som er et spleiselag mellom stat, fylkeskommune, kommunen og den enkelte husstandseier, hvor av to har vært dugnadsprosjekter som kommunen har støttet. Egenandelen per husstand i kommunen er 8.000 kroner og er en engangssum. Hele strekningen fra Åmot grense, både øst- og vestsiden av Glomma og områdene sør for sentrum, Heradsbygda (øst- og vestside) og store deler av Melåsberget er utbygd/under utbygging. De fleste husstandene i Sørskogbygda har fått tilbud om fiber, og kommunen er godt i gang med utbyggingen i de 3 bergene i Østre Elverum (Styggberget, Bergeberget og deler av Kynnberget). Fremdeles mangler 12% prosent av husstandene på bygdene et høyhastighet bredbåndstilbud. Satsing på videre utbygging i områder med få husstander og store avstander vil kreve at det settes av mer kommunale midler. Kommunen har fått noe tilskudd til områdene Julussdalen, Skogen, Sørskogbygda Nord og Kynnberget Sør og vil undersøke muligheten for å bygge ut disse områdene basert på mobilt bredbånd. Det har vært søkt om ytterligere tilskudd fra stat/fylke i 2020, men kommunen fikk ikke tildelt midler i denne omgang. Videre utbygging vil komme opp som en egen sak når nettkapasitet og kostnader er vurdert for ulike løsninger.
- **I 2018 og 2019 foregikk et intensivt arbeid for å utvikle** en felles areal- og transportstrategi for ti kommuner rundt Mjøsa inkludert Elverum. Utgangspunktet er den felles bo- og arbeidsmarkedsregionen disse kommunene har. Elverum har deltatt aktivt i samarbeidet med kommunene, fylkeskommunene og transportetater. Dette arbeidet fortsetter inn i 2021, etter ei pause i 2020. Planen er å utvikle en samarbeidsavtale mellom kommunene og fylkeskommunen (Innlandet) for å videreføre og realisere de mål og strategier som står i areal- og transportstrategien. Sammen med Elverums byplan forventes dette å være førende for arbeidet med samferdsel og infrastruktur de neste årene.

Verdiskaping og næringsutvikling

Samfunnsområdet har to strategiske planer:

- Strategisk næringsplan for Elverum 2014-2018.
- Strategisk plan: Internasjonalt arbeid i Elverum 2018 – 2021.

Den strategiske næringsplanen har vært utgangspunkt for næringsutviklingsarbeidet som gjøres av kommunen. Denne planen vil bli oppdatert i en egen prosess basert på kommunestyrevedtak. Oppdateringsprosessen vil foregå fram til juni 2021 og vil ende opp i en strategisk plan for «Attraktivitet for Elverum 2021 – 2024 – næring, bosted, besøk».

Den strategiske planen for det internasjonale arbeidet har også verdiskapings- og næringsutviklings-

perspektiver i seg, og er derfor lagt til dette samfunnsområdet. Dette gjelder særlig for de mål og strategier som omhandler Elverum og europeisk samarbeid, noe som blant annet kommer til uttrykk ved at Elverum med virkning fra 2020 er medlem av OsloRegionens Europakontor.

Kommunens attraktivitetsarbeid, herunder næringsutviklingen er samlet med dedikerte roller og ansvar i det kommunalt eide selskapet Elverum Vekst.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling baseres på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- Strategisk Næringsplan (se over).
- Byplan 2030.
- Strategisk plan for internasjonalt arbeid 2018 – 2021.
- Vedtak gjort i kommunestyret og formannskapet i forbindelse med de årlige budsjetter og enkeltsaker.

Arbeidet innenfor samfunnsområdet prioriteres på følgende tiltak for perioden 2021 -2024:

- Kommunen skal være en god eier og samarbeidspartner for det kommunalt eide selskapet Elverum Vekst, slik at lokalsamfunnet driver godt og koordinert attraktivitetsarbeid for å rekruttere innbyggere og legge til rette for næringsutvikling og besøk til kommunen.
- Førstelinjetjeneste overfor bedrifter, gründere og nyskapere for å hjelpe med de første vurderinger, og videre inn i virkemiddelapparatet Elverum Vekst AS, Innovasjon Norge og finansieringsinstitusjoner med flere.
- Saksforberedelse og utredningsarbeid for å sikre god bruk av næringsfondets ressurser.
- Forvalte og bidra til utvikling av større og mindre initiativer innen næringsutvikling.
- Forsterke og videreutvikle samarbeidet med Høgskolen i Innlandet. Elverum kommune samarbeider med høgskolen på flere prosjekter, deriblant HelseInn, samarbeidsfora med andre vertskommuner og praktiske fagsamarbeid. Dette samarbeidet kan videreutvikles i samarbeid med næringsliv og andre.
- Fortsette å samarbeide tett med Forsvaret. De er en stor aktør i Elverumregionen, og det gir mulighet for innbyggerrekruttering, næringsutvikling og besøk.
- Delta i arbeidet med utviklingen av sykehusstrukturen i Innlandet, markedsføre sykehuset i Elverum og dets utviklingsmuligheter som en viktig aktør for sykehustjenestene i Innlandet.
- Bidra til å utvikle næringsfora i kommunen som møtested og talerør for næringslivet i kommunen.
- Styrke samarbeidet med business-to-business-nettverket Elverum Håndball har som en del av sin virksomhet.

Natur, kulturmiljø og landskap

Dette samfunnsområdet handler om ansvaret for å forvalte og utvikle natur og landskap (jord, skog og utmark) for bruk og vern, samt kulturvern. Det dreier seg om å legge rammer for kommunens bidrag til forvaltning av landarealene og kulturvernet innenfor kommunens grenser. Forvaltningen skjer etter et omfattende lovverk, forskrifter og ordninger, særlig innenfor jord- og skogbruket. Sektor for teknikk og miljø – enhet for landbruk og miljø har ansvaret for dette. Sektor for kultur har ansvar for kulturvern.

Det har vært og er en ambisjon at kommunens kulturvernplan skal oppdateres (jfr. planstrategien) – det har gjennom de siste årene vært kapasitetsutfordringer for å ferdigstille påbegynt arbeid. Arbeidet gjøres på grunnlag av et registreringsarbeid som ble gjort i 2014, men som ikke er ferdig. Kommunestyret har vedtatt at det skal lages en samlet strategisk plan for forvaltning av natur, kulturmiljø og landskap. Den skal beskrive arbeidet som foregår innenfor området.

Den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor samfunnsområdet baseres på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel.
- Lover og forskrifter som regulerer saksbehandling.
- Vedtak gjort i kommunestyre og formannskap under de årlige budsjetter og i enkeltsaker.

Arbeidet prioriteres på følgende tiltak for perioden 2021-2024:

- Nyutvikling og revidering av planer – kulturvernplan og strategisk plan for forvaltning av natur, kulturmiljø og landskap.
- Arbeide for å beholde og utvikle Elverums posisjon i skogsektoren. Arbeidet synliggjøres ved å lage en samlet strategisk plan for hele forvaltningsområdet (se omtale over).
- Det jobbes for å få flere til å bygge i tre i Elverum. Fagkompetansen i kommunen bidrar til å løfte fram og holde fast i initiativ som har betydning for klimatiltak og byutvikling. Mye tyder på at langsiktig arbeid har ført til at flere og flere utbyggingsprosjekter har brukt eller planlegger å bruke klimariktige, trebaserte konsepter. I 2021 vil arbeidet bli sluttført med hensyn til å fornye og utvikle treveilederen til både ei håndbok for trebyggeri og en oppdatert treveileder.
- All forvaltning av jord og skog i kommunen inngår i dette samfunnsområdet. Elverum har tradisjon som en stor skogkommune, hvor vern og aktiv forvaltning av både virkesressurser og vilt inngår. Forvaltningsmyndigheter (deriblant kommunen) og private grunneiere samarbeider for å sikre forsvarlig ressursforvaltning. Det høstes årlig 300.000 m^3 tømmer fra Elverums skoger. Kommunen er en stor skogeier med virksomheten organisert gjennom det kommunale foretaket, Elverum kommuneskoger KF. Se mer om skogbruk og skogforvaltningen i kommunen her.

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Dette er et samfunnsområde hvor kommunen som tjenesteprodusent bidrar med den største andel av virksomheten. Her finnes barnehage-, skole-, helse-, omsorg og sosialtjenester og kulturrelaterte tjenester. Dette omfatter 80 – 90 prosent av det årlige kommunale driftsbudsjettet.

Tjenesteproduksjonen foregår etter en betydelig mengde lover og forskrifter, samt kommunale sektor-/temaplaner med mål og strategier.

Kommunen har følgende oppdaterte godkjente planverk innenfor dette samfunnsområdet:

- Strategisk plan: Helse og omsorg i Elverum 2016 – 2020.
- Strategisk plan: Utdanning i Elverum 2017 – 2022.
- Strategisk plan: Folkehelsearbeid i Elverum – 2019-2023.
- Strategisk plan: Integrering i Elverum – 2015-2019 – oppdatering våren 2021.
- Strategisk plan for NAV i Hedmark – 2015-2020.
- Strategisk plan/kommunedelplan: Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv – 2014-2018 – oppdateres våren 2021.
- Strategisk plan: Veteraner i Elverum – 2019 – 2023.

På dette samfunnsområdet har kommunen vært gjennom en intens investeringsperiode fram til 2019, i nytt helsehus, i skoler og barnehager. Ved inngangen til denne planperioden er denne investeringsperioden over, investeringene skal utnyttes, og tilpasninger må gjøres, både innenfor pleie og omsorg og skole- og barnehagestruktur. De neste årene må det holdes fokus på god og effektiv drift, inkludert å ivareta de gode muligheter investeringene gir for tjenesteproduksjonen. Arbeidet prioriteres på følgende tiltak i 2021-2024:

- Utbygging av leiligheter for yngre funksjonshemmede – se investeringsoversikt.
- En rekke faglige utviklingsinitiativ som pågår i pleie og omsorg, helse, barnehage, skole og sosial fortsetter – se omtaler under «Virksomhetsplan 2021» på de aktuelle tjenesteområdene.
- Forbedrings- og effektiviseringsarbeid med LEAN fortsetter for å forbedre og utvikle tjenesteproduksjonen.
- Fortsette jevn og god drift i barnehagene og skolene støttet av utviklingsarbeid som foregår – se virksomhetsplanen for tjenesteområdene.
- Kulturproduksjon på kino, kulturhusarrangementer og bibliotek fortsetter. Elverum kommune bidrar økonomisk og praktisk i samarbeid med frivillige og øvrige organisasjoner på kulturarrangementer som blant annet Festspillene i Elverum, Grundsetmart'n, Elverumsdagene, De Nordiske Jakt- og fiskedager, filmfestivalen Movies on War, 17. mai, fotball- og håndballturneringer.

Økonomiplan 2021 – 2024 med årsbudsjett 2021

Innledning

Kommuner skal utarbeide fireårige økonomiplaner og årlige budsjetter. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Kommuneloven stiller krav om at den løpende driften kun skal finansieres av løpende inntekter. Økonomiplanlegging skal bidra til at ressursene blir utnyttet på best mulig måte, og er grunnlaget for at tjenestetilbudet tilpasses utviklingen i innbyggernes behov og utviklingen i inntektsrammene. God planlegging av økonomi og tjenestetilbud bidrar til å styrke det lokalpolitiske handlingsrommet. Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan og årsbudsjett, herunder prioritere ressursbruken på de ulike tjenesteområder.

Kommunestyret har ansvaret for at årsbudsjettet overholdes, og skal iverksette tiltak i løpet av året som er nødvendige for å opprettholde budsjettbalansen.

Arbeidet med økonomiplan 2021 – 2024 tar utgangspunkt i gjeldende økonomiplan (2020 – 2023). For å sikre realisme er det viktig at alle forutsetningene som ligger til grunn i gjeldende økonomiplan blir kvalitetssikret og gjennomgått før de blir videreført. Endringer som kommunestyret ikke kan påvirke blir innarbeidet som grunnlagsendringer. Eksempler på grunnlagsendringer er pris- og lønnsvekst, føringer i forslag til statsbudsjett, endringer i demografiske forhold (brukerbehov og sammensetning mv) og andre budsjettforutsetninger som må korrigeres for å sikre et realistisk budsjett. Effekten av effektiviseringer som ikke endrer tjenestetilbudet til kommunens innbyggere innarbeides også som grunnlagsendringer.

Endringer i budsjettforutsetninger som påvirke tjenestetilbud (omfang og kvalitet) som kommunestyret selv kan påvirke legges frem for politisk behandling. Eksempler på dette er ny aktivitet eller tiltak som reduserer kommunens nettoutgifter (salderingstiltak).

Innbyggertall og demografi

Utviklingen i innbyggertall og demografi (sammensetning av innbyggere) er med å påvirke kommunens økonomi i stor grad. Antall individer i forskjellige aldersgrupper påvirker kommunens inntekter og utgifter. Det å ha korrekte prognoser på utviklingen på kort og lang sikt er helt avgjørende for å ha kontroll på kommunens økonomi.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i innbyggertall som er lagt til grunn ved beregning av kommunens inntekter i 2021 og resten av planperioden.

Innbyggertall/demografi	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Innbyggere 0-1 år	448	397	358	383	402	400
Innbyggere 2-5 år	887	872	888	875	832	823
Innbyggere 6-15 år	2 524	2 513	2 462	2 424	2 396	2 369
Innbyggere 16-22 år	1 848	1 771	1 814	1 848	1 863	1 881
Innbyggere 23-66 år	11 728	11 865	11 762	11 836	11 832	11 817
Innbyggere 67-79 år	2 632	2 719	2 810	2 835	2 918	2 973
Innbyggere 80-89 år	823	826	847	834	843	876
Innbyggere 90 år og over	206	195	202	206	202	205
Innbyggere i alt 1.7 før budsjettåret	**21 096**	**21 158**	**21 143**	**21 241**	**21 288**	**21 344**
Folketall per 1.1. i budsjettåret	**21 191**	**21 254**	**21 291**	**21 338**	**21 394**	**21 449**

Tabell: Tabellen viser utviklingen i innbyggere og demografi, og er det som lagt til grunn ved beregning av kommunens inntekter i 2021 og resten av planperioden.

Framskriving av innbyggertall i perioden 2022 – 2024 er gjort med bakgrunn i befolkningsframskriving fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). SSB beregner framtidens befolkning basert på fire kategorier av forutsetninger; fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring. De forskjellige kategoriene baserer seg igjen på tre alternativer, det vil si høy, middel og lav. Det er MMMM-prognosen (middel på alle kategorier) som samsvarer

mest med utviklingen de siste årene for Elverum kommune, og som er benyttet i tabellen over.

Endringer i budsjettforutsetninger (grunnlagsendringer)

Ved budsjettering er det en del forhold som kommunestyret selv har vedtatt, forhold som kommunen selv ikke kan påvirke, men også en del forhold som kan endres uten at det får betydning for tjenesteproduksjonen.

Budsjettskjemaet «Bevilgningsoversikt – drift» er en oppsummering av samtlige budsjettposter og kommenteres særskilt etter skjemaet. Linjen for *«Sum bevilgninger drift, netto»* viser hvor mye av budsjettet som disponeres til kommunens tjenesteproduksjon.

I skjemaet for *«Bevilgning drift – netto»* vises budsjettrammer for de forskjellige tjenesteområdene. Budsjettrammene er nettorammer, det vil si bruttoutgifter minus bruttoinntekter for hvert tjenesteområde. Endringer i forutsetninger gjør at rammene må justeres hvert år for at de skal være realistiske kommende år. Budsjettforutsetninger som kommunestyret eller kommunedirektøren ikke kan påvirke innarbeides som grunnlagsendringer.

Summen av alle grunnlagsendringer er på cirka 35 millioner kroner. De største endringene består av:

- Endringer vedtatt av kommunestyret i løpet av 2020. Ved behandling av tertialrapport nr 2 – 2020 ble det gjort vedtak om endringer i budsjettet for 2020. Helårseffekten av vedtak om nedlegging av Kirkeby oppvekstsenter, reduksjon i institusjonsplasser med videre er innarbeidet.
- Lønns- og prisvekst (deflator 2,7 prosent – det vil si 2,2 prosent lønnsvekst og 3,45 prosent prisvekst, med ulik vekting).
- Endringer som følge av forslag til statsbudsjett for 2021, og dette gjelder i hovedsak tilskudd som tas ut av rammetilskudd og øremerkes, redusert foreldrebetaling SFO og endring av pensjonspåslag i tilskudd til private barnehager.
- Endringer i refusjoner for særlig ressurskrevende tjenester.
- Korrigering av gebyrinntekter på selvkostområder.
- Redusert utbytte fra Elverum Energi AS i 2021.
- Økt behov for spesialundervisning.
- Økning i overføringer til Midt-Hedmark Brann- og Redningstjenester IKS.
- Avvikling av interkommunalt samarbeid om akutte døgnplasser (IKAD).
- Korrigeringer legevakt.

Pris-, lønns- og pensjonsforutsetninger

Anslått pris- og kostnadsvekst (deflatoren) i kommunesektoren er i statsbudsjettet satt til 2,7 prosent for 2021. Lønnsveksten er antatt å bli 2,2 prosent og prisøkning på 3,45 prosent med ulik vekting.

Disse forutsetningene er brukt i budsjettet ved at driftsposter er økt med 3,45 prosent og inntektene er økt med 2,7 prosent. Dette gjenspeiles også i gebyrregulativet hvor de fleste prisene har fått en økning på 2,7 prosent. Gebyrer som reguleres av lover og forskrifter er justert i henhold til regelverket på området. Dette gjelder for eksempel oppholdsbetaling i barnehager, selvkost med videre.

Når det gjelder lønn er resultatet av det sentrale og lokale lønnsoppgjøret i 2020 ennå ikke endelig, men det er anslått en helårsvirkning på 3,5 millioner kroner i budsjettet. Øvrig lønnsreserver for 2021 er på 21 millioner kroner som skal dekke lønnsoppgjør i 2021.

Tidligere pott til pensjonsreserve er fra 2021 fordelt i budsjettet på reguleringspremie med kr 41 millioner kroner og premieavvik 26 millioner kroner som inntektsføres. Samlet sett er nivået det samme som for tidligere år.

Reguleringspremien fra pensjonsselskapene Elverum kommunale pensjonskasse (EKP) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er den delen av pensjonen som blir fakturert kommunene når lønnsoppgjøret 2021 sentralt er gjennomført.

Premieavvik er forskjellen mellom faktisk innbetalt premie til pensjonsselskapene ett år og pensjonskostnaden som regnskapsføres (aktuarberegning).

Salderingstiltak

Kravet til budsjettbalanse er absolutt, dette gjelder også økonomiplanen. Kravet påvirker prioritering og gjennomføring av tiltak. Hvilke tiltak som skal gjennomføres til hvilket tidspunkt i planperioden er en politisk prioritering.

Tabellen under viser tiltak som har til hensikt å redusere kommunens utgifter i 2021 og planperioden.

Tiltak	**Kostnadsreduksjon i 1.000 kroner**			
	2021	**2022**	**2023**	**2024**
1. Innsparing kommunedirektøren og samfunnsutviklingsstaben	-400	-400	-400	-400
~~2. Nedleggelse av Vestad barnehage~~	~~-521~~	~~-1 250~~	~~-1 250~~	~~-1 250~~
3. Lillemoen skole avgangselever til EUS	-208	-500	-500	-500
4. Feriestengning kommunale barnehager	0	-300	-300	-300
5. Struktur skole og barnehage	-2 900	-13 125	-17 500	-17 500
6. Reduksjon tilskudd Møteplassen	-33	-33	-33	-33
7. Kutt tilskudd prosjekter – kultur	-100	-100	-100	-100
8. Kutt av 75 % tilskudd Fellesutvalget samfunnshus	-155	-155	-155	-155
9. Reduksjon 2 % av tilskudd til kirkelig fellesråd	-174	-174	-174	-174
10. Kutt tilskudd til EHH	-30	-30	-30	-30
11. Innsparing Service og praktisk støtte	-553	-553	-553	-553
12. Innsparing sekretær	-226	-226	-226	-226
13. Innsparing psykisk helse redusert overlapping vaktbytte	-110	-110	-110	-110
14. Innsparing hjemmetjeneste og institusjon	-3 600	-3 600	-3 600	-3 600
15. Kommunikasjonssjef erstattes ikke fullt ut	-310	-310	-310	-310
16. Si opp abonnement Framsikt – analyseverktøy	-75	-75	-75	-75
Sum salderingstiltak	**-9 395**	**-20 941**	**-25 316**	**-25 316**

Tabell: Salderingstiltak som kommunedirektøren har valgt å innarbeide i handlings- og økonomiplanen. 1.000 kroner.

Kommentarer

1. **Innsparing – kommunedirektøren og samfunnsutviklingsstaben**
   Tiltakets formål er å bidra til nødvendige innsparinger og er fordelt på en rekke konti hos kommunedirektøren og samfunnsutviklingsstaben. Tiltaket får særlig som konsekvens at kommunen har ytterligere begrensede midler til å drive attraktivitetsarbeid framover, herunder næringsutvikling.
2. ~~**Nedleggelse av Vestad barnehage**~~

~~Nedleggelsen foreslås som følge av redusert barnetall og ledig kapasitet, spesielt i Terningen barnehage. Elverum vil fortsatt sikre full barnehagedekning.~~

3. **Lillemoen skole avgangselever til EUS**
   Endre forskrift for elever som går ut av Lillemoen skole. Dersom det vedtas at ungdomstrinnet ved Hanstad skole overføres til Elverum ungdomsskole så bør en fra august 2021 endre Forskriften for skolekretsgrenser for elevene som går ut av 7. trinn ved Lillemoen skole. Elevene har i dag sitt ungdomsskoletilbud på Hanstad skole, fra høsten 2021 endres dette til at de har sitt skoletilbud på Elverum ungdomsskole.

4. **Feriestengning kommunale barnehager**
   Forslag om endring av forskrift av barnehagene gjeldene fra neste barnehageår, høsten 2021, til å innbefatte stenging i tre uker om sommeren. Dette vil gjøre at foreldre må planlegge ut i fra

sommerstengingen. Det er få barn som benytter tilbudet totalt om sommeren, slik sett vil dette ikke få store konsekvenser for de fleste foresatte. Dette gir også barnehagene større mulighet for mer effektiv drift med mindre bruk av vikarer.

5. **Struktur skole og barnehage**
   I økonomiplanen er det, med bakgrunn i demografiske endringer, lagt inn innsparing ved strukturelle endringer i barnehage og skole. Dette er også basert på kommunestyrets mandat til komite for utdanning om å utrede ny struktur for barnehage og grunnskolen i kommunen.*Vedtak i kommunestyret 23.09.20:* 1. Mandatet til Kommunestyrekomité for utdanning utvides i forbindelse med den pågående utredningen av fremtidig skolestruktur i Elverum, slik at hele strukturen utredes/vurderes, ikke kun sentrum.2. I forbindelse med en bredere gjennomgang av framtidig skolestruktur, skal komitéen også utrede framtidig barnehagestruktur i Elverum, med samme tidsfrist som for arbeidet med skolestruktur.3. Kommunestyret understreker behovet for at arbeidet med framtidig skole- og barnehagestruktur må omfatte brede prosesser og dialogmøter med berørte foreldregrupper.
6. **Reduksjon tilskudd Møteplassen**
   Årlig tilskudd til Møteplassen reduseres med kr 32 200.Totalt hadde Møteplassen for 2020 kr 1 502 000 i tilskudd fra Elverum kommune. Ved å legge til tilleggsbevilgning på kr 300 000 (ref kommunestyresak 61/20) så var det samlede tilskuddet kr 1 802 000. Reduksjonen vil utgjøre 1,8 % for 2021 av det samlede tilskuddet.
7. **Kutt tilskudd prosjekter**
   Tilskudd frivillighet kultur – prosjektmidler etter søknad, slettes.
8. **Kutt av 75% tilskudd Fellesutvalget samfunnshus**
   Redusere tilskudd til fellesutvalget for samfunnshus og grendehus med kr 155 000.Elverum kommune har siden 2001 fordelt totalt 3,08 millioner kroner i tilskudd til vedlikehold og rehabilitering av samfunnshus og grendehus etter søknad. Dette har vært viktige bidrag til å dekke etterslep på vedlikehold av samfunnshus/grendehusene i Elverum. Det vil være kr 51 000 igjen til fordeling etter søknad for 2021.
9. **Reduksjon 2% av tilskudd til kirkelig fellesråd**
   Det er lagt inn en 2% reduksjon på tidligere års bevilgning som bidrag til innsparing. Dette er gjort i dialog med kirkelig felles råd.

10. **Kutt tilskudd til EHH**
    Elverum Håndball Herrer sitt tilskudd på kr 30 000,- fjernes i sin helhet.
11. **Innsparing Service og praktisk støtte**
    Tiltaket krever omorganisering og annen bruk av personalet, gjelder Helsehuset.

12. **Innsparing sekretær**
    Dette er en deltidsstilling som for tiden er ubesatt, gjelder institusjonstjenesten.
13. **Innsparing psykisk helse redusert overlapping vaktbytte**
    Tiltaket krever omgjøringer av turnus.

14. **Innsparing hjemmetjeneste og institusjon**
    Det er fortsatt ledige institusjonsplasser, det har variert fra 3 – 15 ledige. Det er i hovedsak korttidsplasser som er ledige, og det er få som venter på langtidsplass. Fra 2021 overtar sengepost 2 på helsehuset ansvaret for kommunens 2 plasser KAD-plasser (akutt døgnplasser). Det har vært nedgang i vedtaks-timer/brukere i hjemmesykepleien siden i sommer. I hjemmetjenesten er bakgrunnen for reduksjonen en nedgang i brukere med mange vedtakstimer, og de nye som kommer til har færre vedtakstimer.

15. **Kommunikasjonssjef erstattes ikke fullt ut**
    Dette vil føre til redusert kapasitet knyttet til kommunikasjonsoppgaver og arbeidsoppgavene må effektiviseres. Det vil være mer sårbart ved fravær og manglende erfaring og kompetanse kan føre til at det vil være behov for å leie inn ekstern bistand ved større hendelser.
16. **Si opp abonnement Framsikt – analyseverktøy**
    Framsikt er et analyseverktøy som samler inn offentlig statistikk (KOSTRA-tall, grunnskoletall, befolknings-framskrivinger med videre) og gjør det enkelt å lage analyser i utviklingsarbeid. Det er viktig å ha fokus på utviklingen i sentrale nøkkeltall over tid i egen kommune, eller sammenlignet med andre kommuner. Uten analyseverktøy må data hentes fra SSB/andre offentlige registre og bearbeides i egenregi.

Tiltak som ikke er prioritert inn i Handlings- og økonomiplanen

Undervegs i den årlige prosessen som fører fram til Handlings- og økonomiplanen for kommende periode, er en rekke tiltak og prosjekter oppe til drøfting og vurdering. Dette gjelder både investeringstiltak og driftstiltak som blir vurdert gjennom planverk, disponible økonomiske rammer, krav i lovverk og forskrifter m.v. – må, bør –og kan-tiltak. Disse prosessene og vurderingene medfører at noe blir prioritert, andre tiltak ikke, og må settes på vent, eller henvises til andre arenaer for gjennomføring. Dette medfører et knippe av investerings- og driftstiltak som ved framlegget av Handlings- og økonomiplanen ikke er prioritert. Disse er:

Driftstiltak som ikke er prioritert

Tiltak (tall i 1000 kr)	2021	2022	2023	2024
Kommunedelplan Vestad	800	500	200	0
Kommuneplanens arealdel	200	500	300	0
Kjøp av moppevaskemaskin	160	160	160	160
Renholdssoner	375	350	350	350
Tilsetting saksbehandler-skole	750	750	750	750
Psykologer reduserte stillinger	-40	-40	-40	-40
Kommunal lege – 40%	559	559	559	559

Tabell: Driftstiltak som har vært oppe til drøfting som ikke er prioritert i Handlings- og økonomiplanen 2021-2024.

Investeringstiltak som ikke er prioritert

Tiltak (tall i 1000 kr)	2021	2022	2023	2024
Rehabilitering Hanstad skole	39 000	40 000	40 000	0
Kjøp av renholdsmaskiner	200	200	200	200
Digitale enheter skole	1 500	0	0	0
Røykeskur helsehuset	150	0	0	0
Kjøle- og fryseanlegg sentralkjøkken	0	1 000	0	0
Ny modul Agresso – arbeidsavtaler	750			

Tabell: Investeringer som har vært oppe til drøfting som ikke er prioritert i Handlings- og økonomiplanen 2021-2024.

Tiltak (endringsforslag) – vedtatt av kommunestyret

Kommunestyret vedtok noen endringer i forhold til kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2021 – 2024 og årsbudsjett for 2021. Tabellene nedenfor viser hvilke endringer som ble vedtatt og som er innarbeidet i de økonomiske oversikter.

Endringsforslag – **Driftsinntekter**					
(tall i hele tusen)		**Driftsbudsjett**			
		2021	**2022**	**2023**	**2024**
Nr	**Tiltaksbeskrivelse**				
I 1	Ekstraordinære tiltak i Statsbudsjettet	-17 000			
I 2	Andre inntekter og effekter av strukturendringer,	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
	skatteinntekter, statlige tiltakspakker og rentenivå				
13	Justert promille eiendomsskatt, breddeidrett/ElverumIdrettsråd og Bajas	-350	-250	-250	-250
Sum endringsforslag – driftsinntekter		**-18 350**	**-2 250**	**-2 250**	**-2 250**

Tabell: Endringsforslag – Driftsinntekter

(tall i hele tusen)	**Driftsbudsjett**

		2021	2022	2023	2024
Nr	**Tiltaksbeskrivelse**				
U 1	Tilskudd samfunnshus og grendehus	155	100	100	100
U 2	Tilskudd frivillighet kultur – etter søknad 2 ganger i året	100	100	100	100
U 3	barnehage – strukturprosess	521	1 250	1 250	1 250
U 4	Lavterskel ungdommens hus	100	100	100	100
U 5	Møteplassen	32	32	32	32
U 6	Styrket IKT i skolen	250	250	250	250
U 7	Bajas-prosjektet	100			
U 8	Reduksjon av ressurser til eiendomsskattekontor		-500	-500	-500
U 9	Tilskudd, Elverum Idrettsråd	250	250	250	250
Sum endringsforslag – driftsutgifter		**1 508**	**1 582**	**1 582**	**1 582**

Tabell: Endringsforslag – driftsutgifter

Endringsforslag – **investeringer**					
(tall i hele tusen)		**Investeringsbudsjett**			
		2021	**2022**	**2023**	**2024**
Nr	**Tiltaksbeskrivelse**				
Inv 1	Bolig til vanskeligstilte, linje 12	-11 141	11 141	5 488	166
Inv 2	Treningsparker, linje 6	-500	-500	-500	-500
Sum endringsforslag – investeringer		**-11 641**	**10 641**	**4 988**	**-334**

Tabell: Endringsforslag – investeringer

Driftskonsekvenser av endringsforslag – **investeringer**					
(tall i hele tusen)		**Driftsbudsjett**			
		2021	**2022**	**2023**	**2024**
Inv 1	Bolig til vanskeligstilte, linje 12	-167	-374	-117	2
Inv 2	Treningsparker, linje 6	-6	-52	-103	-152
Sum driftskonsekvenser av endringsforslag investeringer		**-173**	**-426**	**-220**	**-150**

Tabell: Endringsforslag – investeringer

Endringsforslag som er vedtatt av kommunestyret har ikke kommentarer på samme måte som kommunedirektørens forslag til tiltak i økonomiplan 2021 – 2024 og årsbudsjett 2021.

Bevilgningsoversikt - drift

Bevilgningsoversikt – Drift	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
(beløp i 1000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-645 035	-671 136	-682 428	-660 316	-655 234	-658 044
Inntekts- og formuesskatt	-535 565	-533 181	-560 124	-560 775	-561 503	-562 293
Eiendomsskatt	-81 914	-84 055	-86 238	-86 138	-86 138	-86 138
Andre generelle driftsinntekter	-56 135	-46 180	-32 655	-25 641	-25 743	-26 543
Sum generelle driftsinntekter	**-1 318 649**	**-1 334 552**	**-1 361 445**	**-1 332 870**	**-1 328 618**	**-1 333 018**
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	**1 201 016**	**1 209 951**	**1 231 574**	**1 221 861**	**1 221 317**	**1 221 114**
Avskrivninger	92 085	115 500	121 900	124 900	124 100	121 400

Sum netto driftsutgifter	**1 293 101**	**1 325 451**	**1 353 474**	**1 346 761**	**1 345 417**	**1 342 514**
Brutto driftsresultat	**-25 548**	**-9 101**	**-7 971**	**13 891**	**16 799**	**9 496**
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-17 952	-18 396	-11 920	-12 874	-15 036	-17 277
Utbytter	-9 160	-8 605	-4 100	-8 600	-8 600	-8 600
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler						
Renteutgifter	64 627	72 271	43 994	43 916	46 320	49 386
Avdrag på lån	70 434	83 214	86 974	87 370	87 215	86 284
Netto finansutgifter	**107 949**	**128 484**	**114 948**	**109 812**	**109 899**	**109 793**
Motpost avskrivninger	-92 085	-115 500	-121 900	-124 900	-124 100	-121 400
Netto driftsresultat	**-9 684**	**3 883**	**-14 923**	**-1 197**	**2 598**	**-2 111**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	72	6 057	4 695	4 695	4 695	4 695
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	1580	-1 659	-93	-93	-93	-93
Netto avsetninger* til eller bruk av disposisjonsfond	-3 078	-8 281	10 320	-3 406	-7 200	-2 492
Dekning av tidligere års merforbruk	3 107	0				
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**1 681**	**-3 883**	**14 923**	**1 197**	**-2 598**	**2 111**

Tabell: Bevilgningsoversikt – drift. ** Overføring til investering er midler til finansiering av egenkapitalinnskudd hos Elverum kommunale pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse.*

Bevilgningsoversikt – drift viser summen av alle budsjettposter hvor kommunens netto driftsresultat fremkommer. Sunn kommuneøkonomi og kommunens handlingsregel forutsetter et netto driftsresultat på 2 prosent av brutto driftsinntekter. Finansiering av egenkapitalinnskudd (overføringer til investeringer) bør hentes fra løpende driftsinntekter og ikke bruk av disposisjonsfond.

Netto driftsresultat

(beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Netto driftsresultat	-9 684	3 884	-14 923	-1 197	2 598	– 2 111
Netto driftsresultat i forhold brutto driftsinntekter	**0,55 %**	**-0,23 %**	**0,86 %**	**0,07 %**	**-0,15 %**	**0,12 %**
Resultatmål (Handlingsregel nr 1)	-35 468	-33 790	-34 523	-33 879	-33 750	-33 837
Avvik i forhold til resultatmål	-25 784	-37 674	-19 600	-32 682	-36 348	-31 726

Tabell: Netto driftsresultat.

Netto driftsresultat er ikke tilfredsstillende og det er ingen reserver i budsjettet for 2021 og kommende økonomiplanperiode.

Frie inntekter i form av rammetilskudd og skatt på inntekt og formue fastsettes gjennom Stortingets vedtak om statsbudsjettet. Rammetilskuddet består av innbyggertilskudd (likt beløp per innbygger), utgifts- og inntektsutjevning og andre ordninger som skjønnstilskudd, distriktstilskudd, overgangsordninger med videre. Nivået på inntektsutjevningen i rammetilskuddet må sees i sammenheng med skatt på inntekt og formue. Nivået på de frie inntektene kan ikke kommunene selv påvirke, og de fastsettes i all hovedsak av innbyggertall, demografi og andre kriteriedata som indikerer kommunens utgiftsbehov.

(beløp i 1000 kr)	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**

Innbyggertilskudd	-521 275	-530 716	-523 529	-529 772	-532 268	-534 934
Utgiftsutjevning	-17 387	-18 932	-20 433	-13 649	-5 446	-5 701
Inntektsutjevning	-102 001	-109 974	-112 355	-112 485	-112 631	-112 790
Andre ordninger	-4 373	-11 514	-9 111	-4 410	-4 889	-4 619
Bevilgning knyttet til Covid 19			-17 000			
Sum rammetilskudd	**-645 036**	**-671 136**	**-682 428**	**-660 316**	**-655 234**	**-658 044**
Skatt på formue og inntekt	-535 565	-533 181	-560 124	-560 775	-561 503	-562 293
Sum frie inntekter	**-1 180 601**	**-1 204 317**	**-1 242 552**	**-1 221 091**	**-1 216 737**	**-1 220 337**
Rammetilskudd kr pr innb. (inkl. inntektsutjevning)	*30 576*	*32 655*	*32 277*	*31 087*	*30 780*	*30 830*
Skatteinntekter kr pr innb.	*25 387*	*24 922*	*26 492*	*26 401*	*26 377*	*26 344*
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)	*1,0079*	*1,0080*	*1,0083*	*1,0026*	*0,9957*	*0,9960*

Tabell: Frie inntekter i form av rammetilskudd og skatt på formue og inntekt.

Rammetilskudd utgjør cirka 55 prosent og skatt 45 prosent av de frie inntektene. Skattøret for 2021 er i forslag til statsbudsjett satt til 12,15 prosent. Budsjettet forutsetter at kommunen anvender det skattøret som Stortinget vedtar.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtar om det skal være eiendomsskatt, skattesats, bunnfradrag med videre. Vedtak om eiendomsskatt kommende skatteår fremmes som en egen sak. Nivået på eiendomsskatt fremkommer på en egen linje i bevilgningsoversikt – drift.

Andre generelle driftsinntekter

Kommunen får utbetalt **integreringstilskudd** for flyktninger bosatt etter avtale mellom Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDI) og kommunen, eller som bosetter seg i kommunen på egen hånd. Integreringstilskudd kommer i tillegg til innbyggertilskudd, og er et tilskudd som gis de fem første årene. Første året er tilskuddet for hver flyktning på kr 194 300 (kr 241 000 for enslige voksne), andre året kr 254 000 for deretter en gradvis reduksjon til kr 72 000 i år fem. I tillegg til integreringstilskudd får kommunen også innbyggertilskudd per person.

Tabellen nedenfor viser antall flyktninger som er lagt til grunn i beregning av integreringstilskudd i 2021 og økonomiplanperioden.

(beløp i 1000 kr)	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Antall flyktninger med integreringstilskudd	273	245	165	118	113	105
Antall enslig mindreårlige flyktninger	19	18	13	11	13	15
Sum flyktninger med tilskudd	**292**	**263**	**178**	**129**	**126**	**120**
Integreringstilskudd – ordinære flyktninger	-36 685	-31 560	-22 260	-17 541	-16 606	-15 950
Integreringstilskudd – enslig mindreårige flyktninger	-14 555	-14 219	-9 994	-7 699	-8 736	-10 192
Sum integreringstilskudd	**-51 240**	**-45 779**	**-32 254**	**-25 240**	**-25 342**	**-26 142**

Tabell: Beregningsforutsetninger Integreringstilskudd.

Kommunen får også **konsesjonsavgifter** på kr 400 000 som inngår i andre generelle driftsinntekter. Dette er midler som disponeres til næringsutvikling.

Avskrivninger i kommunale budsjetter og regnskap har ingen resultateffekt. Nivået på avskrivninger fremkommer på egen linje, men har en motpost før netto driftsresultat.

Renteinntekter

Kommunen får **renteinntekter** av innskudd i bank, formidlingslån, ansvarlige lån og andre utlån. Tabellen

nedenfor viser nivået i kroner.

(beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bankinnskudd	-3 745	-3 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Formidlingslån	-10 843	-12 649	-8 114	-9 068	-11 230	-13 471
Ansvarlige lån	-3 080	-2 139	-2 140	-2 140	-2 140	-2 140
Andre utlån		-454	-466	-466	-466	-466
Kundefordringer	-184	-154	-200	-200	-200	-200
Sum	**-17 852**	**-18 396**	**-11 920**	**-12 874**	**-15 036**	**-17 277**
Rentebetingelser:						
Bankinnskudd	2,5 %	2,0 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Formidlingslån	2,5 %	2,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %

Tabell: Renteinntekter og rentebetingelser.

Utbytte fra aksjeselskaper

Utbytte fra aksjeselskaper utbetales med bakgrunn i selskapenes regnskapsresultater. Det vil si nivået på utbytte ikke er kjent før regnskapene til de forskjellige selskapene er kjent. Det å budsjettere med utbytte fra selskaper forutsetter forutsigbare inntekter og resultatet som gir rom for utbytte. Det er innarbeidet forventet utbytte fra Elverum Energi AS. Det forventes ikke utbytte fra de øvrige aksjeselskapene som kommunen eier aksjer i.

Nivået på utbytte fra Elverum Energi AS ligger på samme nivå som tidligere år, med unntak av 2021. Signaler fra selskapet er at strømprisene i 2020 er så lave at det ikke er grunnlag for å forvente noe utbytte fra Østerdalen Kraftproduksjon AS. Nivået på utbytte er litt høyere enn det som selskapet har fått av utbytte fra Innlandet Energi Holding AS i 2020. Forventet utbytte i 2021 er 4 millioner kroner og 8,6 millioner kroner resten av økonomiplanperioden.

Renteutgifter

Kommunen har **renteutgifter** på innlån for finansiering av kommunens investeringer, formidlingslån og andre lån. Tabellen nedenfor viser nivået i kroner og rentenivå.

(beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Renter på ordinære lån	55 843	62 022	38 280	37 248	37 490	38315
Formidlingslån	8 650	10 149	5 614	6 568	8 730	10 971
Låneomkostninger	109	100	100	100	100	100
Sum	**64 602**	**72 271**	**43 994**	**43 916**	**46 320**	**49 386**
Gjennomsnittsrente	2,50 %	2,80 %	1,70 %	1,70 %	1,70 %	1,80 %

Tabell: Renteutgifter og rentebetingelser.

Kommunen må nedbetale ordinære lån med et minimumsavdrag. Tabellen nedenfor viser kommunens gjeld og avdrag det budsjetteres med i budsjett 2021 og økonomiplanperioden.

(beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Avdrag på ordinære lån	70 434	83 214	86 974	87 370	87 215	86 284
Sum	**70 434**	**83 214**	**86 974**	**87 370**	**87 215**	**86 284**
Minimumsavdrag iht. lovverk	69 666	83 214	86 974	87 370	87 215	86 284

Tabell: Avdrag på lån og beregnet minimumsavdrag.

Overføringer til investeringer
Midler overført til investeringer i 2021 og resten av planperioden er finansiering av egenkapitalinnskudd i Elverum pensjonskasse (EKP) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond

Avsetninger av øremerkede inntekter og bruk av bundne fondsmidler skal budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for *«Bevilgningsoversikt – drift».* Inntekter og utgifter knyttet til bundne midler budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for *«Bevilgning drift – netto»*. Det medfører at det vil bli avvik mellom budsjett og regnskap dersom det ikke gjøres budsjettjusteringer gjennom året. Bundne midler skal disponeres til bestemt formål. Av praktiske årsaker har kommunedirektøren fullmakt til å foreta budsjettjusteringer fortløpende for å sikre samsvar mellom budsjett og regnskap.

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond
Tabellen nedenfor viser midler som er avsatt og brukt til forskjellige formål vedtatt av kommunestyret.

(beløp i 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplanperiode		
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Regnskap 2019	-3 078					
Bruk av disposisjonsfond – maskinfond mv		-1 424				
Bruk av fondsmidler fra Husbanken		-2 000	-2 000			
Bruk av disposisjonsfond – EK-innskudd		-4 857	-4 695	-4 695	-4 695	-4 695
Mer- eller mindreforbruk Økonomiplan			17 015	1 289	-2 505	2 203
Netto avsetning/bruk av disposisjonsfond	**-3 078**	**-8 281**	**10 320**	**-3 406**	**-7 200**	**-2 492**

Tabell: Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond.

Avsetninger av frie inntekter og bruk av disposisjonsfond skal budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for *«Bevilgningsoversikt – drift».* Inntekter og utgifter knyttet til disposisjonsfond budsjetteres/regnskapsføres i skjemaet for *«Bevilgning drift – netto»*. Det medfører at det vil bli avvik mellom budsjett og regnskap dersom det ikke gjøres budsjettjusteringer gjennom året. Frie midler disponeres av kommunestyret. Bruk av disposisjonsfond hvor kommunestyret har gjort vedtak om bruk til bestemte formål kan av praktiske årsaker budsjett justeres fortløpende for å sikre at det er samsvar mellom budsjett og regnskap. Kommunedirektøren har fullmakt til å foreta budsjettjusteringer når det brukes av fond hvor kommunestyret har avsatt midler til bestemte formål. Eksempel på et disposisjonsfond hvor kommunestyret har avsatt midler til et bestemt formål er bredbåndsutbygging i Elverum.

Dekning av tidligere års merforbruk
Ved regnskapsmessig merforbruk (underskudd) som ikke kan dekkes inn av disposisjonsfond må merforbruket dekkes inn i kommende budsjetter. Elverum kommune har ikke merforbruk fra tidligere år som skal dekkes i 2021 og økonomiplanperioden.

Bevilgning drift - netto

Budsjettforskriftenes bevilgninger drift – netto spesifiserer linjen «Sum bevilgninger drift, netto» fra budsjettskjema bevilgningsoversikt – drift på de enkelte tjenesteområdene. Tabellen nedenfor viser netto bevilgninger til de enkelte tjenesteområdene.

Tjenesteområde (tall i 1000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Politisk styring	9 924	9 225	10 822	10 123	11 020	10 213
Administrasjon	73 683	95 756	80 539	80 050	79 182	79 744
Barnehage	178 215	168 680	179 166	178 032	178 032	178 032

Skole	270 847	281 375	291 758	282 475	278 100	278 100
Barnevern	52 619	49 314	47 325	47 325	47 325	47 325
Helse	79 939	71 747	78 732	78 732	78 732	78 732
Pleie og omsorg	425 998	361 897	401 316	405 668	408 655	408 740
Sosial – tjenestebistand	6 932	1 527	7 291	7 073	6 553	6 482
Sosial – økonomisk bistand	56 753	56 274	52 108	50 108	50 808	50 808
Kultur- og religiøse formål	43 169	38 808	37 724	37 574	37 580	37 580
Teknisk forvaltning	6 251	7 353	8 097	8 097	8 097	8 097
Teknisk drift	17 198	8 178	15 750	16 677	16 847	16 847
Næringsutvikling	11 129	4 374	4 540	4 540	4 524	4 524
Fellesfunksjoner	-30 881	55 444	16 405	15 387	15 862	15 891
Interne servicefunk (fordeles)	-758	0	0	0	0	0
SUM	**1 201 016**	**1 209 951**	**1 231 573**	**1 221 861**	**1 221 317**	**1 221 115**

Tabell: Bevilgning drift – netto per tjenesteområde.

Denne oversikten viser hva de enkelte tjenesteområder har til disposisjon i 2021 og planperioden. Beskrivelse av innhold på de forskjellige tjenesteområdene er beskrevet i virksomhetsplanene for 2021.

Ved større og vesentlige avvik i driften som medfører behov for å justere tjenesteområdenes budsjettrammer er det i utgangspunktet kun kommunestyret selv som skal vedta dette. Kommunedirektøren kan gjennom økonomireglement eller budsjettvedtak gis myndighet til å foreta budsjettjusteringer av mindre og/eller av ikke prinsipiell karakter. Mindre og/eller ikke prinsipielle budsjettjusteringer er:

- Fordeling av midler for dekning av pensjon- og lønnsoppgjør. Reguleringspremie er tidligere budsjettert på fellesfunksjoner, mens i regnskapet er det ført på de respektive tjenesteområder. Fra 2021 budsjetteres reguleringspremie ut på tjenesteområdene.
- Korrigeringer som følge av endringer i regelverket for bruk av funksjoner eller tolkninger av dette.
- Budsjettjusteringer knyttet til bruk av bundne fond.

Det er noen budsjettforutsetninger det er heftet stor usikkerhet rundt og som kan påvirke rammene til tjenesteområdene. Det nevnes særskilt følgende punkter:

- Utviklingen i strømpriser er usikker, og en økning i strømpriser vil kunne føre til at noen tjenesteområder må justeres.
- Antall barn i private barnehager per 15. desember 2020 gir grunnlag for tilskudd til private barnehager. En endring i antall barn i private barnehager vil kunne føre til at rammen for tjenesteområde Barnehage må justeres.
- Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester skal sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra det kommunale tjenesteapparatet, får gode tilbud uavhengig av kommunens økonomiske situasjon. Det legges til grunn for budsjettet 2021 at kommunen vil få kompensert 80 prosent av egne netto lønnsutgifter til helse- og omsorgstjenester ut over et innslagspunkt. For 2021 er innslagspunktet estimert til 1,5 millioner kroner. Det er heftet stor usikkerhet til denne refusjonen, spesielt til beregning av timepris. En endring i timeprisen vil gi store utslag på refusjonen.
- I Handlings- og økonomiplan 2020-2023 er det lagt inn en budsjettforutsetning knyttet til vakanser i faste stillinger. Det er i Handlings- og økonomiplan 2021-2024 videreført et trekk på 3,2 millioner hvert år som skal dekkes inn ved eventuelle vakanser.

Bevilgningsoversikt - investering

Budsjettforskriftenes bevilgningsoversikt – investering viser summen av planlagte investeringer og utlån, og hvordan disse planlegges finansiert.

Bevilgningsoversikt – Investering	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
(beløp i 1000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**

Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	430 376	164 755	126 562	86 481	61 381	50 581
Tilskudd til andres investeringer	2 215					
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	26 130	4 857	4 695	4 695	4 695	4 695
Utlån av egne midler	93 555					
Avdrag på lån	70 610					
Sum investeringsutgifter	**622 886**	**169 612**	**131 257**	**91 176**	**66 076**	**55 276**
Investeringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-58 160	-27 351	-17 618	-9 202	-5 713	-4 283
Tilskudd fra andre	-237 921	-20 212	-17 200	-14 316	-7 900	0
Salg av varige driftsmidler	-5 856	-3 350	-1 175	-1 835	-965	-900
Salg av finansielle anleggsmidler						
Utdeling fra selskaper						
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-66 169	-487				
Bruk av lån	-218 395	-111 954	-90 568	-61 128	-46 804	-45 398
Sum investeringsinntekter	**-586 501**	**-163 354**	**-126 562**	**-86 481**	**-61 381**	**-50 581**
Videreutlån						
Videreutlån	0	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Bruk av lån til videreutlån	0	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	19 994	26 637	29 637	33 825	37 420
Mottatte avdrag på videreutlån	0	-19 994	-26 637	-29 637	-33 825	-37 420
Netto utgifter videreutlån	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	-72	-6 057	-4 695	-4 695	-4 695	-4 695
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-27 963					
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-8 350	-200				
Dekning av tidligere års udekket beløp						
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-36 385**	**-6 258**	**-4 695**	**-4 695**	**-4 695**	**-4 695**
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabell: **Bevilgningsoversikt – investering**

Bevilgning til investeringer - prosjekter

I Handlings- og økonomiplanperioden 2021-2024 planlegges investeringer i varige driftsmidler som vist i tabellen under. De investeringsprosjekter som er vist nederst i tabellen under (se tekstforklaring i tabell), er investeringsprosjekter som kan realiseres uten å påføre kommunen økt belastning i form av kapitalkostnader (renter og avdrag) eller økte driftskostnader. Dette forklares med at dette er prosjekter som enten har gebyrfinansiering, har egen inntjening i form av leieinntekter, statlige tilskudd og/eller særskilte fond for formålet.

Kommentar	**Prosjektnummer**	**Investeringer i varige driftsmidler som medfører økt finanskostnad (lån)** (tall i 1000 kr)	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
1)	92800121	Eiendomsinngrep	200	200	200	200
2)	90441021	Gatelysinvesteringer	4 300	4 300	4 300	
3)	95204021	Gate, veg, park	11 640	11 640	11 640	11 640
4)	95205021	Rehabilitering av bruer	300	300	100	100
5)	90120021	Tyngre anleggsmaskiner	5 200	2 000	2 000	2 000
6)	18000021	Kjøp av kommunale boliger	7 000			
7)	66311000	Oppgradering/tilbygg Elverum kapell	6 920	4 749	119	

8)	90329310	Kjøp av driftsmaskiner for å realisere effektiviseringskrav	175	175	175	175
9)	74406100	Personalbase sandmoen	4 090	46		
10)	62109010	Infrastruktur Vestad skole	1 527			
11)	14450000	Boliger til vanskeligstilte		11 142	5 487	166
12)	62120006	IKT i skole	3 150	3 150	3 150	3 150
13)	90100021	Kjøp av biler – jevn utskifting	5 770	5 630	6 060	5 000
14)	74100000	Lager til elektrisk drevne kjøretøy	300			
15)	40600021	IT investeringer	2 850	2 850	2 850	2 850
16)	40700021	IT investeringer – velferdsteknologi	1 265			
17)	74205006	Deconx – smittevern maskin	300	300	300	300
18)	18001000	Rehabilitering og ombygging tømmervegen	1 700			
19)	74205007	Signalanlegg Lyngholtet	1 500			
20)	74205008	Virksomhetssystem sentralkjøkken	375			
21)	40800121	Oppgradering av GAT	1 000			
		SUM	**59 562**	**46 482**	**36 381**	**25 581**
Kommentar		**Investeringer i varige driftsmidler hvor finanskostnader er dekket av inntekter eller fond (tall i 1000 kr)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
22)	90411011	Smestadtoppen	9 000			
23)	95180021	Infrastruktur vann og avløp	25 000	25 000	25 000	25 000
24)	14418001	12 boenheter for yngre med nedsatt funksjonsevne	33 000	15 000		
25)		Egenkapitalinnskudd KLP	2 456	2 456	2 456	2 456
26)		Egenkapitalinnskudd EKP	2 239	2 239	2 239	2 239
		Sum	**71 695**	**44 695**	**29 695**	**29 695**
		Sum alle investeringer i varige driftsmidler brutto	**131 257**	**91 177**	**66 076**	**55 276**

Tabell: Tabellen viser brutto investeringskostnader fordelt på prosjekter i Elverum kommune som er prioritert for perioden 2021 -2024. Det hefter varierende grad av usikkerhet ved tallene, da det er knyttet forutsetninger til disse, samt at prosjektene er i forskjellig fase; skisse-, forprosjekt- eller hovedprosjektnivå. Til fradrag på brutto investeringstall kommer MVA-kompensasjon og på enkelte av prosjektene statlige investeringstilskudd. Se forøvrig forklaring i tekst relatert til merknadene i tabellen.

Kommentarer til investeringstiltakene:

Nr	Investeringstiltak
1)	**Eiendomsinngrep** Årlig bevilgning på nivå med tidligere år. Midler som brukes til å løse løpende behov for innløsning av tomtegrunn for gjennomføring av mindre veganlegg og lignende.
2)	**Gatelysinvesteringer** Årlig bevilgning 2021-24 til løpende strekningsvis utskifting av HQL (kvikksølv) og NAV (natrium) til LED. Behovsvurdert oppgradering av tilhørende strømforsyning. I alt cirka 2500 punkter til utskifting i 4-års perioden.
3)	**Gate, veg, park** Årlig bevilgninger på nivå med tidligere år. Samlepost for oppgradering av gater/veger, nye bil/gang- og sykkelveger i byområdet, faste gatedekker, veginstallasjoner/sideanlegg, investeringer tilknyttet park/grøntanlegg, trafikksikkerhetstiltak.
4)	**Rehabilitering av bruer** Nødvendige reparasjon- og oppgraderingsarbeider for å opprettholde bæreevne og sikkerhet på kommunale bruer.

5)	**Tyngre anleggsmaskiner** Utskifting av gamle anleggsmaskiner i teknisk drift. 2021: veghøvel jfr. kommunestyrevedtak KS 175/19 Handlings- og økonomiplan 20-23, utskifting av traktor i 2022.
6)	**Kjøp av kommunale boliger** Det ble i 2020 bevilget 12 millioner kroner til dette prosjektet. Investeringen må videreføres til 2021 på grunn av mangel på aktuelle boliger i markedet. Det er anskaffet en 5-roms boenhet i 2020, og det forventes å bli anskaffet ytterligere en 4/5-roms boenhet i løpet av 2. halvår 2020. Behovet i 2021 har sammenheng med både ny bosetting relatert til storfamilier og familiegjenforeninger.
7)	**Oppgradering/tilbygg Elverum kapell** Kapellet ved Elverum kirke pusses opp, herunder med HC-toalett, slik at kapellet kan benyttes til aktiviteter også i vinterhalvåret. Deler av kapellet trenger større utbedring blant annet i forbindelse med kjølerom. Prosjektet innebærer 63 m^2 nybygg, ombygging av 37 m^2 samt isolering og varme i gammel del som utgjør 115m^2. Bygningsmessige tiltak utarbeides i samråd med antikvariske myndigheter.
8)	**Kjøp av driftsmaskiner for å realisere effektiviseringskrav** Årlig investering for å sikre utskifting og fornying av maskinparken for fortsatt å kunne drifte rasjonelt og effektivt uten driftsstans.
9)	**Personalbase Sandmoen** Dette prosjektet er tidligere vedtatt på bakgrunn av et behov og et HMS avvik, med en ramme på 4,5 millioner kroner, hvor det er brukt cirka 1 millioner kroner på utredning som medførte investeringskostnader langt utover vedtatt ramme. Prosjektet er også av ulike årsaker blitt utsatt. Til grunn for planen nå ligger en vesentlig mer nøktern løsning, med tilbygg på 65 m^2 og rehabilitering og omdisponering av eksisterende arealer.
10)	**Infrastruktur Vestad skole** Midler til sluttføring av prosjektet infrastruktur Vestad skole.
11)	**Boliger til vanskeligstilte** Prosjektet innebærer bygging av 6 robuste boenheter til disposisjon for NAV sine tjenestemottakere som har krav på et midlertidig botilbud.
12)	**IKT i skole** Prosjektet har en årlig investeringsramme i planperioden. Formål og hensikt med prosjektet er å oppdatere utstyr til hensiktsmessig nivå for undervisningsformål.
13)	**Kjøp av biler – jevn utskiftning** Investeringsprosjektet har hatt en årlig bevilgning over flere år. Samlet bevilgning i planperioden er 22,4 millioner kroner. Hensikten er å gradvis skifte ut kommunens bilpark.
14)	**Lager til elektrisk drevne kjøretøy** Det er behov for etablering av et bygg for lagring og lading av ulike små elektrisk drevne kjøretøy for beboerne i omsorgsleilighetene på Søndre Nyborg. Prosjektet er utsatt fra 2020.
15)	**IT investeringer** Årlig bevilgning som har til hensikt å fortsette utviklingen av gode og effektive digitale tjenester, herunder etablering av nettbaserte tjenester og kanaler for kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og det offentlige. Investeringene vil også bli benyttet til kontinuerlig oppdatering av infrastruktur og driftssystemer for støtte i tjeneste-produksjonen og til utførelse av effektiv drift, samt til å forbedre funksjonalitet og samspillet mellom kommunenes IKT-systemer.
	IT investeringer – velferdsteknologi Formålet og hensikten med investeringen er å videreføre utnyttelse og bruk av velferdsteknologi i henhold til det vedtatte styringsdokument «Velferdsteknologi i Elverum kommune Overordnet prosjekt 2016-2020». Fokuset skal være å integrere velferdsteknologiske løsninger for økt mestring, trygghet og kvalitet i tjenesten. For kommende periode vil følgende innsatsområder ha prioritet: 1) Elektronisk tilgang til bolig (elektroniske dørlåser)

16)	2) Bruk av sensorikk for å skape trygghet i hjemmet 3) Løsning for enklere samhandling med samarbeidspartnere og brukere 4) Sikre trygg og stabil drift innenfor velferdsteknologiområdet for å kunne håndtere en videre utvikling
17)	**Deconx – smittevern maskin** Deconx er en maskin som effektivt fjerner resistente mikrober, også virus som er mer resistente enn Covid-19 viruset. Elverum kommune har nå 2 slike maskiner som er i daglig bruk på Helsehuset for å fjerne smitte, jf. smittevernregler knyttet til Covid-19. For å kunne sikre optimalt smittevernrenhold er det behov for å anskaffe slike maskiner til de resterende 4 sykehjemmene, fordelt anskaffelse over en fire års periode.
18)	**Rehabilitering og ombygging bolig Tømmervegen** Bolig som bygges om og ominnredes slik at den kan tilbys en storfamilie.
19)	**Signalanlegg Lyngholtet** Nytt pasientsignalanlegg som skal erstatte eksisterende anlegg som er ute av drift.
20)	**Virksomhetssystem Sentralkjøkkenet** Nytt elektronisk virksomhetssystem (innkjøp av varer og fakturering) som skal erstatte gammelt system som fases ut.
21)	**Oppgradering av GAT- ressursstyringssystem** GAT er et fagsystem som håndterer turnusplanlegging og ressursstyring (bemanning). Sammen med leverandør er det konkludert med at dagens system må oppgraderes.
22)	**Smestadtoppen** Nytt byggetrinn, i tråd med inngått utbyggingsavtale knyttet til infrastrukturutbygging. Finansieres i sin helhet med refusjoner.
23)	**Handlingsplan vann og avløp** Løpende investeringer i tråd med vedtatt Hovedplan vann og avløp og handlingsplan for perioden 2021 -24. Årlige bevilgninger. Hovedarbeider 2021: – Fremføring av nye vann- og avløpsledninger mot Strandbygda – Rehabilitering av gamle vann- og avløpsledninger i Grøndalsbakken – Rehabilitering av diverse gamle ledninger i sentrum
24)	**12 boenheter for yngre med nedsatt funksjonsevne** I KS-sak 055/19 og KS-sak 102/19 er det vedtatt at Elverum Vekst ved selskapet Ydalir boligutvikling AS skal utvikle tomt i tilknytning til Ydalir skole og barnehage, med tanke på å sikre kommunen verdiskapning. Dette omfatter også bygging av 12 leiligheter med personalbase for Elverum kommune. I prosjektet inngår også avtale om etablering av parkeringsplasser for levering og henting av barn i Ydalir barnehage.

Økonomisk oversikt - Drift

Økonomisk oversikt etter art-drift	**Regnskap**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Økonomiplanperiode**		
Tall i 1000 kroner	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	-645 035	-671 136	-682 428	-660 316	-655 234	-658 044
Inntekts- og formuesskatt	-535 565	-533 181	-560 124	-560 775	-561 503	-562 293
Eiendomsskatt	-81 914	-84 055	-86 238	-86 138	-86 138	-86 138
Andre skatteinntekter	-416	-401	-401	-401	-401	-401

Andre overføringer og tilskudd fra staten	-55 720	-45 779	-32 254	-25 240	-25 342	-26 142
Overføringer og tilskudd fra andre	-256 545	-149 847	-156 741	-152 515	-149 479	-149 350
Brukerbetalinger	-66 771	-72 419	-69 388	-69 388	-69 388	-69 388
Salgs- og leieinntekter	-131 436	-132 685	-138 599	-139 179	-139 999	-140 071
Sum driftsinntekter	**-1 773 403**	**-1 689 503**	**-1 726 173**	**-1 693 952**	**-1 687 484**	**-1 691 827**
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	895 788	850 850	849 474	840 057	838 586	838 570
Sosiale utgifter	237 333	241 231	249 236	247 488	247 333	247 334
Kjøp av varer og tjenester	408 871	380 137	400 744	398 545	397 428	397 183
Overføringer og tilskudd til andre	118 464	92 685	96 847	96 852	96 836	96 836
Avskrivninger	92 085	115 500	121 900	124 900	124 100	121 400
Sum driftsutgifter	**1 752 542**	**1 680 402**	**1 718 202**	**1 707 843**	**1 704 283**	**1 701 323**
Brutto driftsresultat	**-20 861**	**-9 101**	**-7 971**	**13 891**	**16 799**	**9 496**
Finansinntekter/Finansutgiter						
Renteinntekter	-17 952	-18 396	-11 920	-12 874	-15 036	-17 277
Utbytter	-9 160	-8 605	-4 100	-8 600	-8 600	-8 600
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0				
Renteutgifter	64 627	72 271	43 994	43 916	46 320	49 386
Avdrag på lån	70 434	83 214	86 974	87 370	87 215	86 284
Netto finansutgifter	**107 950**	**128 484**	**114 949**	**109 813**	**109 899**	**109 794**
Motpost avskrivninger	-92 085	-115 500	-121 900	-124 900	-124 100	-121 400
Netto driftsresultat	**-4 996**	**3 883**	**-14 922**	**-1 196**	**2 598**	**-2 110**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	72	6 057	4 695	4 695	4 695	4 695
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	1 580	-1 659	-93	-93	-93	-93
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-3 078	-8 281	10 320	-3 406	-7 200	-2 492
Dekning av tidligere års merforbruk	3 107	0	0	0		
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**1 681**	**-3 883**	**14 922**	**1 196**	**-2 598**	**2 110**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**-3 315**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabell: Økonomisk oversikt drift etter KOSTRA arter.

Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser

Nivået og utviklingen i kommunens samlede gjeld påvirker kommunens økonomiske handlingsrom. Kommunen skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig risiko, og for å sikre at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

I gjeldende økonomiplan er det innarbeidet konsekvensen av nye låneopptak som følge av alle planlagte investeringer. Avdrag på gjeld er innarbeidet i henhold til minumumsnivået som kommuneloven og forskrift setter til avdrag på lån. I praksis betyr dette at kommunen betaler ned gjelden i samme takt som den gjenstående økonomiske levetiden på kommunens eiendommer, anleggsmidler, transportmidler og utstyr tilsier.

Gjeld pr 31.12 (i 1000 kroner)	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Lån til investeringer pr 31.12	2 271 980	2 245 738	2 205 327	2 164 441
Lån til videreformidling (Husbanken) pr 31.12	622 597	680 261	733 737	783 617
Sum gjeld 31.12	**2 896 598**	**2 928 021**	**2 941 087**	**2 950 082**

Tabell: Gjeld i økonomiplanperioden 2021– 2024.

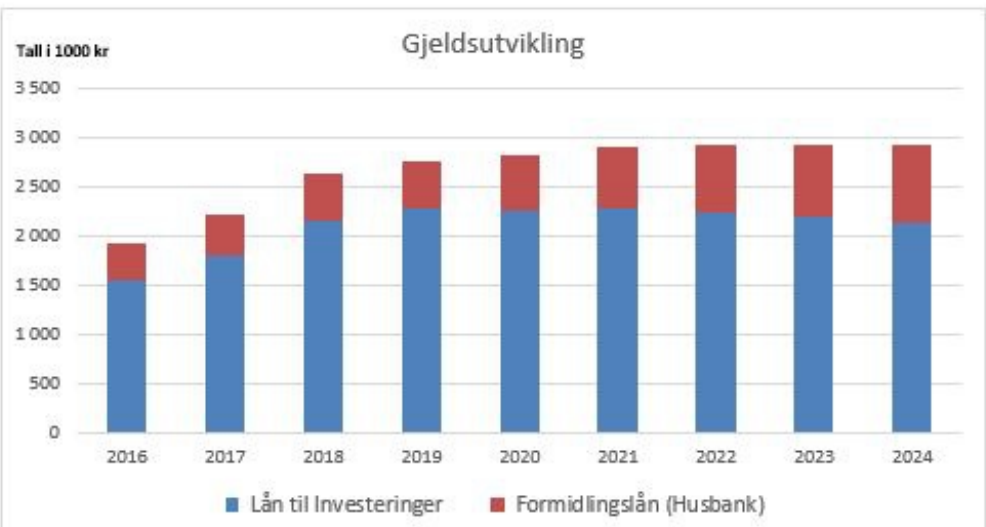

Graf: Samlet gjeldsutvikling for Elverum kommune – perioden 2016 – 2024.

Virksomhetsplan 2021

Innledning

Virksomhetsplan og årsbudsjett forklarer hovedtrekkene i tjenesteproduksjonen som er planlagt på de forskjellige tjenesteområder i Elverum kommune i 2021. Virksomhetsplanen forklarer med ord og tabeller/figurer hva som gjøres. Årsbudsjettet (se kapitlet over) redegjør for de økonomiske rammene for denne virksomheten.

Virksomhetsplanen tar utgangspunkt i:

1. tiltak som er beskrevet i Handlingsplanen (fireårs-perspektiv). Handlingsplanen i sin tur baserer seg på mål og strategier i det overordnede planverket (kommuneplanen og de strategiske planene).
2. føringer for tjenesteproduksjon, myndighetsforvaltning og samfunnsutvikling som er nødvendig å håndtere i ettårsperspektiv, og som ikke er redegjort for i planverket – altså utfordringer som kommer til undervegs.
3. føringer som er kommet fram gjennom arbeidsprosess og foreslåtte prioriteringer fra folkevalgte (kommunestyrekomiteene), administrasjonen (sektorer og staber), tillitsvalgte, verneombud m.fl., og som drøftes på kommunestyrets strategikonferanse og oppsummeres i egne vedtak i formannskap og kommunestyre.

Virksomhetsplanen for kommunen er strukturert på **tjenesteområder** med tilhørende **funksjoner og tjenester**. Virksomhetsplanen viser hvilke tjenester kommunen produserer, rammene og målene for tjenesteproduksjonen, utviklingsambisjoner med videre. I Elverum kommune er tjenestene fordelt på disse tjenesteområdene:

- Politisk styring
- Administrasjon
- Barnehage
- Skole
- Barnevern
- Helse – forebygging og behandling
- Pleie og omsorg
- Sosial – tjenestebistand
- Sosial – økonomisk bistand
- Kultur og religiøse formål
- Teknisk forvaltning
- Teknisk drift
- Næringsutvikling
- Fellesfunksjoner

Virksomhetsplanens intensjon er å informere om og gi oversikt over det vesentlige av den kommunale virksomheten. Planen viser hvordan kommunens ressurser prioriteres basert på folkevalgtes styring av ressursbruken, og skal gi innbyggere og omverden mulighet til innsyn i hvordan kommunens ressurser anvendes til tjenesteproduksjon, myndighetsforvaltning og samfunnsutvikling. Ressursbruken på tjenesteområdene er samtidig fordelt ut på rammer til sektorer og staber, slik at kommunedirektøren har grunnlag for utformingen av lederkontraktene og oppfølging av rammestyringen. Kommunens virksomhet er organisert i seks sektorer som ivaretar kommunens rolle som tjenesteprodusent, forvaltningsmyndighet og samfunnsutvikler. I tillegg er virksomheten organisert med fem staber som primært ivaretar støttefunksjoner for sektorene. Enkelte funksjoner/tjenester blir ivaretatt i hel- eller deleide selskaper/virksomheter og interkommunale virksomheter (avfallshåndtering, brann og redning samt revisjon).

Kommunens overordnede planverk er i henhold til planstrategien fordelt på seks samfunnsområder (jfr. nærmere beskrivelse i Handlingsplan 2021-2024 foran). Virksomhetsplanen er det nivået i planverket som **beskriver kommende års tjenesteproduksjon** innenfor rammen av det vedtatte budsjett, og danner

grunnlag for tertialrapporter og årsmelding. Dette betyr at tiltak som er beskrevet i Handlingsplanen (se foran) er beskrevet mer detaljert på hvert tjenesteområde.

Redegjørelsen for neste års (2021) tjenesteproduksjon innenfor tjenesteområdene har følgende underkapitler:

- **Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet –** kort beskrivelse av hvilke type tjenester kommunen produserer og yter overfor innbyggerne.
- **Målgrupper for tjenestene** – redegjørelse for hvilke målgrupper som er mottaker av de aktuelle tjenestene.
- **Utvikling i nøkkeltall** – viser utvikling i viktige nøkkeltall innenfor tjenestene.
- **Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021** – målekort med indikatorer for tjenesteproduksjonen (jfr. mål og planhierarki). Indikatorene gjør det mulig å følge utvikling over tid og vise om målene nås.
- **Organisering av tjenesteproduksjon** – kort om hvem som har ansvar for at de aktuelle tjenestene på tjenesteområdet blir produsert og levert.
- **Planlagt utviklingsarbeid i 2021** – utviklingsarbeidet som planlegges gjennomført for å forbedre eksisterende tjenester og eventuelt utvikle nye.

Styring – ledelse – kontroll

Kommunen styres i tråd med overordnet planverk og i henhold til lover og forskrifter, regler og rutiner fra overordnet myndighet. Kommunen må ha et tilfredsstillende system for:

- **styring** (sette mål, sørge for tilstrekkelige planer og ha nødvendige rutiner for oppfølging) – godkjennes av de folkevalgte politikere i formannskap og kommunestyre og utvikles i prosesser og samråd mellom kommunens faglige ledere og medarbeidere og de folkevalgte.
- **ledelse** (ta imot styringssignalene, organisere ressursene, målrette virksomheten, gjennomføre og rapportere) – utføres i hovedsak av den kommunale administrasjon under kommunedirektørens ledelse.
- **kontroll** (dette utgjøres av kommunens egenkontroll og ekstern kontroll gjennom tilsyn).

«Handlings- og økonomiplan 2021 -2024 – Virksomhetsplan og årsbudsjett 2021» er en vesentlig del av dokumentasjonen for styrings-, ledelses- og kontrollarbeidet i kommunen. Se ytterligere omtale på kommunens hjemmeside.

Delegering

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og treffer vedtak på kommunens vegne så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. For å lette og sikre den daglige driften av kommunen har kommunestyret delegert sin myndighet så langt det er lovlig adgang, til formannskapet, andre folkevalgte organer og til administrasjonen ved kommunedirektøren. Delegeringsreglementet er vedtatt av kommunestyret i utvalgssak 069/17 den 21. juni 2017. Se ytterligere omtale på kommunens hjemmeside her.

Lederkontrakter og ledelsesfora

Kommunedirektøren ivaretar ledelse og administrasjon av kommunens samlede virksomhet. Elverum kommunes virksomhet er organisert i seks sektorer og fem staber – se ytterligere omtale på kommunens hjemmeside her. Lederne for disse sektorene og stabene danner sammen med kommunedirektøren og assisterende kommunedirektør kommunedirektørens ledergruppe. For å gjennomføre den årlige virksomheten (virksomhetsplan og årsbudsjett vedtatt av kommunestyret – dette dokumentet) fordeler kommunedirektøren

ansvar til sektorsjefene og stabssjefene. Denne ansvarsfordelingen er formalisert gjennom en årlig lederkontrakt. For å styrke hele kommunens evne til å nå målene innenfor tilgjengelige ressursrammer, og styrke ledergjerningen, har organisasjonen flere ledelsesfora – faste og temporære. Slike fora er: ukentlige ledergruppemøter, budsjettdialog i tilknytning til tertialrapportering og månedsrapportering, medarbeidersamtaler, ledertrening og lederutvikling.

Egenkontroll

Kommunen har egenkontroll av virksomheten i henhold til lover og forskrifter. Dette gjøres for å sikre lovlig og forsvarlig anvendelse av felleskapets midler, redusere risiko for styringssvikt, feil og mangler, sikre åpenhet og forhindre mislighold. I praksis sikres dette særlig gjennom systematisk revisjon av virksomheten, årlig regnskapsrevisjon og periodiske forvaltningsrevisjoner, internkontroll og kvalitetssikring av tjenesteproduksjonen.

Ekstern kontroll

Kommunens virksomhet er underlagt ekstern kontroll. Dette ivaretar i særlig grad Fylkesmannen gjennom tilsyn av utvalgte virksomhetsområder.

Årshjul

Kommunens årshjul for styring på overordnet nivå viser viktige milepæler i styringsarbeidet gjennom året. Her vises samspillet mellom folkevalgt styring og administrativ ledelse og gjennomføring.

Styringsplattformen

Kommunen har egen styringsplattform som er grunnlag for styrings- og ledelsesarbeidet.

Planverket

Elverum kommune har planverk i henhold til egen planstrategi (jfr. plan- og bygningsloven). Planverket er styringsgrunnlaget for den samlede virksomheten i kommunen. Planstrategi og planverket er beskrevet og finnes på kommunens hjemmeside.

Tjenesteproduksjonen på hver enkelt tjeneste innenfor tjenesteområdene (se under) foregår i henhold til mål og rammer. For de enkelte funksjonene med tilhørende tjenester er målene i virksomhetsplanen vist som indikatorer. Disse indikatorene tar utgangspunkt i de strategiske planenes mål på de forskjellige

Målhierarki og planhierarki

De overordnede planene (kommuneplanen og temaplaner/sektorplaner (strategiske planer)) har overordnede og langsiktige mål. Gjennom planarbeidet skal den røde tråden styrkes fra langsiktige og overordnede mål og strategier til den daglige tjenesteproduksjonen. Se mer om dette i planstrategien her.

Organisering av virksomheten

Politisk organisering

Kommunens organisering av det politiske arbeidet viser hvordan de folkevalgte representantene og representanter oppnevnt av de folkevalgte, er fordelt i styrer, komitéer, råd og utvalg. Kommunens politiske organisering er vist og omtalt her. Det er egne reglementer for de politiske organer i Elverum kommune – her.

Administrativ organisering

Kommunens administrative organisering viser kommuneorganisasjonens organisering under kommunedirektørens ledelse. Dette er beskrevet på kommunens hjemmeside her.

Personaloversikt

Oversikten viser omfanget av personalressurser som benyttes i tjenesteproduksjonen i kommunen.

Sektorer og staber	**Antall årsverk**	
	31.12.2019	**31.08.2020**
Kommunedirektørens kontor og Samfunnsutviklingsstaben	5,5	5,5
Sektor for teknikk og miljø	58,0	57,0
Eiendomsstaben	93,8	92,8
Sektor for utdanning	531,0	551,0
Sektor for familie og helse	105,7	65,6
NAV Elverum	21,0	20,0
Sektor for kultur	39,7	34,7
Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg	473,8	512,3
Personalstaben	6,3	5,3
Service- og IKT-staben	27,1	27,1
Økonomistaben	27,0	26,0
Sum kommunen	**1 389,7**	**1 396,4**

Tabell: Bemanning i Elverum kommune fordelt på sektorer og staber per 31.12.2019 og per 2. tertial 2020.

Endringen i antall årsverk må sees i sammenheng med stillinger som er vakante på telletidspunktet i påvente av utlysning og tilsetting, samt sees i sammenheng med tjenestegjennomgang der noen stillinger har gått til innsparing i forbindelse med naturlig avgang. Det gis utdypende kommentarer i de årlige tertialrapportene og i årsmelding.

Overordnede styringsmål - indikatorer

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede plan. Et langsiktig mål i kommuneplanen er at «Elverum skal være et godt og sunt sted å leve, med aktive, glade og friske innbyggere». Som beskrevet over har kommunen et planverk i et hierarki med kommuneplanen øverst (som grunnlag).

Avledet av kommuneplanen følger sektor/temaplaner for å sikre tilstrekkelig styringsgrunnlag (nødvendig detaljering) for den samlede og mangfoldige virksomheten.

På grunnlag av dette planverket og den årlig rullerende Handlings- og økonomiplanen, er det tatt ut noen overordnede styringsmål (indikatorer) som gjelder for hvert år for hele den kommunale virksomheten (se målekortet under). Spesifikke mål (indikatorer) på årsbasis for tjenesteproduksjonen kommer i tillegg (se virksomhetsplanen for hvert tjenesteområde).

OVERORDNEDE STYRINGSMÅL FOR HELE ORGANISASJONEN						
DIMENSJONER MED INDIKATORER	**Resultat**	**Mål**	**Mål**	**Mål**	**Mål**	**Mål**
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Samfunnsdimensjonen						
Innbyggertall ved årsslutt	21 254	21 291	21 338	21 394	21 449	21 502
Reduksjon i energiforbruket i kommunale bygg i % i forhold til referanseåret 2009-2010, korrigert for utetemperatur, areal og brukstid.	-21 %	-21 %	-21 %	-21 %	-21 %	-21 %
Økonomidimensjonen						
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter(mål er 2,0 %).	0,6 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Udisponerte disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	0,7 %	4 %	4 %	4 %	4 %	4 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	125 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF	3,5 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Organisasjonsdimensjonen						
Nærværsprosent (antall arbeidsdager på arbeid i forhold til antall tilgjengelige arbeidsdager – i %)	92,8	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5
Medarbeidertilfredshet – 10 faktor (basert på svar fra medarbeidere der den enkelte svarer på en skala fra 1–5 (1=svært uenig og 5=svært enig). Tallene viser det samlede gjennomsnitt for kommunens medarbeidere.						
1: Indre motivasjon – oppleves oppgavene som en drivkraft og som spennende og stimulerende.	Ikke målt	4,3	Måles ikke	4,4	Måles ikke	4,4
2: Mestringstro – tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer.	Ikke målt	4,4	Måles ikke	4,5	Måles ikke	4,5
3: Autonomi – opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig.	Ikke målt	4,3	Måles ikke	4,4	Måles ikke	4,4
4: Bruk av kompetanse – brukt egen jobbrelevant kompetanse på en god måte.	Ikke målt	4,3	Måles ikke	4,4	Måles ikke	4,4
5: Mestringsorientert ledelse – ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg best mulig i forhold til egne forutsetninger.	Ikke målt	4,1	Måles ikke	4,2	Måles ikke	4,2

6: Rolleklarhet – forventningene til jobben som skal utføres er tydelig definert og kommunisert.	Ikke målt	4,4	Måles ikke	4,5	Måles ikke	4,5
7: Relevant kompetanseutvikling – best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet.	Ikke målt	3,8	Måles ikke	3,9	Måles ikke	3,9
8: Fleksibilitetsvilje – fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.	Ikke målt	4,5	Måles ikke	4,5	Måles ikke	4,5
9: Mestringsklima – motiveres av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode.	Ikke målt	4,2	Måles ikke	4,3	Måles ikke	4,3
10:Prososial motivasjon – nyttig og verdifullt for andre.	Ikke målt	4,7	Måles ikke	4,7	Måles ikke	4,7
Tjenestekvalitetsdimensjonen						
Tjenestene skal være innenfor lov og forskrift – jfr. kontroll v/tilsyn fra Fylkesmannen.	nei	ja	ja	ja	ja	ja

Tabell: Overordnede styringsindikatorer – resultater og mål for utvalgte indikatorer som gjelder for Elverum kommune.

Virksomhetsplan per tjenesteområde

Politisk styring - folkevalgte

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Politisk styring (10)	**9 924**	**9 225**	**10 822**

Funksjon 100 – Politisk styring – inneholder tjenestene

- kommunestyre og formannskap
- ungdomsråd
- kommunestyrekomiteene
- andre politiske utvalg
- valgavvikling
- vennskapssamarbeid

I tjenestene inngår godtgjørelse til folkevalgte og utgifter som følger med møteavvikling. Utgifter til interkommunale og regionale politiske råd og samarbeidstiltak inngår, samt utgifter knyttet til avvikling av kommune-, fylkeskommune- og stortingsvalg i kommunen.

Funksjon 110 – Kontroll og revisjon – inneholder tjenestene

- kontrollutvalg
- revisjon

Tjenestene innebærer utgifter og inntekter til kommunens kontrollutvalg etter kommunelovens kapittel 23 og revisjon etter kommunelovens kapittel 24. Møtegodtgjørelser og andre utgifter til møteavvikling i kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og utgifter til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon inngår.

Administrasjon

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Administrasjon (12)	**73 683**	**95 756**	**80 539**

Funksjon 120 Administrasjon inneholder tjenestene

- **administrativ ledelse**: ledere som har økonomiske og administrative fullmakter. Ledere på laveste nivå henføres til respektive tjenestefunksjon.
- **stab/støttetjenester:** Stab/støttetjenester knyttet til oppfølging og styring av hele kommunen. Dette omfatter blant annet alle oppgaver knyttet til økonomiforvaltning, personalforvaltning (HR), kommunejurist, utvikling av lokalsamfunn og deler av næringsutviklingsarbeidet.
- **fellesfunksjoner:** Kommunikasjon og servicekontor, felles journalføring, post og arkivfunksjon, felles lønns- og regnskapsfunksjon, fakturering og innfordring, felles IKT-drift for hele kommunen, lærlingeordning, personvern/-sikkerhet, internkontroll og beredskap.
- **fellesutgifter:** Kantine, sekretariat for politisk ledelse, bedriftshelsetjeneste for kommunens ansatte, overordnet HMS-arbeid, kontingent til KS, frikjøp av hovedtillitsvalgte, utgifter knyttet til innføring og administrasjon av eiendomsskatt.

Funksjon 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen inneholder tjenestene

- utgifter knyttet til forvaltning av kommunens bygg og eiendom.

Funksjon 130 Administrasjonslokaler inneholder tjenestene

- utgifter til drift og vedlikehold av administrasjonslokaler.

Målgrupper for tjenestene

Felles for de administrative tjenestene er at målgruppene i hovedsak er organisasjonsinterne. De administrative tjenestene skal støtte og legge til rette for tjenesteproduksjonen som utøves i sektorene overfor kommunens innbyggere slik at tjenesteproduksjonens mål nås.

Mål for tjenesteproduksjon - målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
120: Økonomi.			
Økonomiske rapporter gir et korrekt bilde og er levert til avtalte tider – ledere (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Tilfreds med økonomiske analyser og rapporter fra Agresso (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplever Økonomistaben som serviceinnstilt og fleksibel (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Forbehold i revisjonsberetning for kommuneregnskapet.	0	0	0
120: Personal.			
Tilfreds med faglige råd i arbeidsgiver- og personalspørsmål (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	5	Måles ikke
Opplever personalstaben som serviceinnstilt og fleksibel (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	5	Måles ikke
120: Service- og IKT.			
Dagens inngående og utgående post, mottatt av Dokumentasjonssenteret før kl 12.00, journalført og lagt ut på postlista samme dag. (Indikator = måloppnåelse innen tidsfrist hverdager)	98 %	98 %	98%

Andel utgående dokumenter ekspedert digitalt	25%	40%	50%
Kommunikasjon og service: Vi skal være førstevalget for informasjon om Elverum kommune, og foretrukket valg uavhengig av kanalvalg – om det er besøk, på telefon eller digitalt (se indikatorer).			
Svarprosent inngående samtaler til sentralbord	91%	98 %	93%
Hvor fornøyd er innbyggerne med informasjonen fra kommunen? Brukertilfredshet på nettsiden og sosiale medier måles direkte i kanalene (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Svartid på Facebook – antall minutter innenfor ordinær arbeidstid	15 min	15 min	15 min
120: IKT-drift			
Opplever responstid ved kontakt med IKT-brukerstøtte som tilfredsstillende (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,9	Måles ikke
Opplever IKT-drift som serviceinnstilte (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,9	Måles ikke
Oppetid for nettverksinfrastruktur, måles 24/7 (unntatt planlagt nedetid)	99,8%	99,4 %	99,4%
Oppetid for servere, målt i tiden 07.00 – 23.00, 24/7 (unntatt planlagt nedetid)	99,7%	99,4 %	99,4%
Andel husstander med tilbud om høyhastighetsbredbånd i ikke-kommersielle områder i kommunen	57%	70 %	96%
120: Personvern, internkontroll og beredskap.			
Ledere har tilstrekkelig kunnskap til å ivareta personvern og informasjonssikkerhet for brukere, innbyggere og medarbeidere (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,9	4,9
Gjennomføring av årlig internkontroll skal sikre at kommunen følger de grunnleggende personvernprinsippene i henhold til personopplysningsloven.	Ikke målt	100 %	100%
Minimum en skrivebordsøvelse i kommunens kriseledelse per år.		100 %	100 %
Gjennomføre årlige beredskapsdager		100 %	100 %
Årlig oppdatere beredskapsdokumenter – ROS-analyse, beredskapsplaner, tiltakskort		100 %	100 %
121/130: Eiendomsfunksjoner.			
Opplevelse av driftsteknikers evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende driftsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplevelse av renholders evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende renholdsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplevelse av oppfølgingen av dine henvendelser til eiendomsstaben (eiendomssjef, enhetsledere, avdelingsledere, teamledere) (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplevelse av utførelsen av vedlikehold i henhold til vedtatt vedlikeholdsplan (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplevelse av at byggeprosjekt er utført i henhold til inngått oppdragsavtale (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Opplevelse av Eiendomsstabens samlede leveranser (skala fra 1–6, 6 er høyest).	Ikke målt	4,5	Måles ikke
Renholdskostnad – kroner per m^2 bruttoareal	194	< 205	<200
Økonomi i byggeprosjekter innenfor vedtatte investeringsrammer	93 %	100 %	100 %
Framdrift på byggeprosjekter i henhold til entreprisekontrakter.	93 %	100 %	100 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til vedlikeholdsaktiviteter i eiendomsforvaltningen – kroner per m^2	70	>170	>170
Samlet arealer for administrasjonslokaler i m^2 per innbygger	0,7	< 0,7	<0,7
Reduksjon i energiforbruket i kommunale bygg i forhold til referanseåret 2009-2010, korrigert i henhold til utetemperatur, areal og brukstid.	-19 %	-21 %	-21 %

Organisering av arbeidet

Tjenestene innen tjenesteområdet Administrasjon produseres særlig i stabene i Elverum kommune – se omtale under.

Økonomistaben

Økonomistaben er organisert med enhetene:

- økonomirådgivning
- regnskap og innfordring av kommunale krav
- lønn

I tillegg har staben en innkjøpsrådgiver, to rådgivere knyttet til systemdrift av Agresso (økonomisystem) og GAT (turnus- og ressursstyringssystem) og en Controller. Økonomistaben har det direkte ansvaret for

kommunens egne økonomifunksjoner og tre stiftelser.

I tillegg yter staben økonomitjenester gjennom økonomistyringssystemet til følgende virksomheter med kommunalt eierskap, basert på inntektsgivende tjenesteavtaler:

- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.
- Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS.
- SØIR Husholdning AS inkludert SØIR Næring AS.
- Elverum kirkelige fellesråd.
- Elverum kommunale pensjonskasse.
- Terningen Arena Idrett og Kultur AS.
- Terningen Arena Idrett og Kultur Drift AS.
- Elverum Energi AS.

Målet med leveranse av tjenester til denne næringsvirksomheten hvor kommunen selv er en betydelig eier, er todelt. For det første å sikre virksomhetene rimelige tjenesteleveranser gjennom stordriftsfordeler og et tilnærmet selvkostprinsipp i tjenesteavtalene. For det andre å bygge et større og mer kompetanserikt fellesskap innenfor økonomiområdet, og ut fra størrelse innenfor økonomistaben bli mindre sårbare ved ferie og fravær. Økonomistaben har 24 årsverk per høsten 2020.

Personalstaben

Personalstaben produserer støttetjenester på to hovedområder: Staben ivaretar og videreutvikler den overordnede arbeidsgiverstrategien og er en faglig støtte for kommunens ledere på personalfunksjonene.

Personalstaben bidrar til oppfølging og videreutvikling av organisasjonen. Det innebærer å:

- utarbeide, oppdatere og følge opp kommunens system for personalforvaltning. I dette ligger alle reglementer og prosedyrer fra ansettelse til opphør av arbeidsforhold. Det omfatter også oppfølging og tilrettelegging av IA-arbeid og sykefraværsoppfølging. Alle slike dokumenter skal være digitalt tilgjengelige via kommunens kvalitetssystem på intranett. Staben leder og følger opp forhandlinger om ansattes lønns- og arbeidsvilkår.
- drive organisasjons – og ledelsesutvikling. Dette skjer gjennom ulike kompetansehevende tiltak, både individuelt og i grupper.
- bidra med kontinuerlig forbedring av arbeidsprosessene i tjenesteproduksjonen.
- være administrativt ansvarlig for tillitsvalgtordningen, vernetjenesten og lærlingeordningen.
- Personalstaben har 6,3 årsverk per høsten 2020.

Service- og IKT-staben

Service- og IKT staben er ansvarlig for og driver intern og ekstern tjenesteproduksjon organisert i følgende enheter:

- IKT-drift som drifter/leverer tjenester til kommunale og interkommunale selskaper
- kommunikasjon og service
- arkiv og digitalt dokumentasjonssenter

I tillegg yter staben tjenester gjennom

- boligsosialt team
- felles prosjekter som «Bolig for alle» og «Velferdsteknologi»
- personvernombud som ivaretar kommunens plikter og innbyggerens rettigheter vedrørende innsamling og behandling av personopplysninger

Service- og IKT-staben har 26,4 årsverk per høsten 2020.

Eiendomsstaben

Eiendomsstabens tjenesteproduksjon foregår i regi av enhetene:

- utleie
- vedlikehold
- drift
- renhold
- byggeprosjekter

Hver enhet har sin enhetsleder, under samlet ledelse av eiendomssjef. Tjenesteproduksjonen er særlig å:

- forvalte kommunens eiendomsportefølje med tilhørende FDV-dokumentasjon (FDV = forvaltning, drift, vedlikehold). Det innebærer å ivareta kommunens eierinteresser og forpliktelser, herunder verdibevaring, forsikring av kommunal eiendom, innleie- og festeavtaler samt forvaltning av interne og eksterne utleieavtaler.
- gjennomføre og styrke tilstandsbasert vedlikehold av eiendomsmassen for å redusere etterslep.
- gjennomføre forsvarlig og kostnadseffektivt renhold og løpende drift.
- bidra til energiøkonomisering i byggene gjennom fysiske og organisatoriske tiltak.
- utføre saksbehandling i henhold til lovverk knyttet til enhetenes ansvarsområder.
- gjennomføre investeringsprosjekter i henhold til årsplan med fokus på bærekraftige kvaliteter, framdrift og økonomi.
- avhende overflødig eiendom, bygg og anlegg (EBA) i henhold til vedtak, samt erverve eiendom i henhold til gjeldende reguleringsplaner.

Eiendomsstaben har 92,8 årsverk per høsten 2020.

Planlagt utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid i Økonomistaben i 2021

- Videreføre arbeidet med digitalisering og effektivisering av arbeidsprosesser. Målet er å flytte arbeidsressurser fra manuelle oppgaver til kontrolloppgaver for å sikre kvalitet i arbeidet.

Utviklingsarbeid i Personalstaben i 2021

- Personalstaben har gjennomført sertifiseringskurs i NeoPi3 (personlighetsprofil) i august 2020, dette ble forsinket på grunn av koronavirusutbruddet. Målet er å benytte verktøyet i videre lederutvikling. Hvordan dette skal benyttes forventes først avklart første halvår 2021. Verktøyet skal også kunne brukes til å komplettere rekrutteringsprosesser. En ansettelse vil da vurderes ut ifra flere kilder som strukturert intervju, personlighetstest og erfaringsbakgrunn. Dette for i størst mulig grad å sikre rett person på rett plass. Målet er i løpet av 2021 å sikre at vi lærer oss verktøyet og sikre at vi har god nok kompetanse til å tolke resultatene.
- Nærværsarbeid. I 2020 har det vært fokus på å implementere nye rutiner i sektorer og staber, og det har vært et særlig fokus på det forebyggende perspektivet. Dette fokuset skal videreføres i 2021.
- HMS. I 2021 vil fokuset være på å implementere de nyetablerte HMS-utvalg ute i de ulike sektorer og staber i den hensikt å revitalisere arbeid omkring helse, miljø og sikkerhet.

Utviklingsarbeid i Service- og IKT staben i 2021

- Fortsette etablering av nettbaserte tjenester for kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og det offentlige.
- Videreføre oppdatering av infrastruktur og driftssystemer for støtte i tjenesteproduksjonen og til utførelse av effektiv drift. Utnytte skybaserte løsninger der dette er hensiktsmessig.
- Innføre NOARK 5 (norsk arkivstandard) godkjent arkivkjerne i alle sak-/arkivsystemer og fagsystemer.
- Automatisere arbeidsprosesser gjennom utvikling av mer effektive arbeidsflyter for dokumentbehandling for både ansatte og innbyggere. Dette skjer fortrinnsvis ved bruk av eksisterende verktøy og ved å ta i bruk

muligheter de ulike fagsystemene tilbyr gjennom nødvendige oppgraderinger.
- Videreutvikle bruk av gode kommunikasjonskanaler og markedsføre disse for å nå kommunens målgrupper, både internt og eksternt.
- Ferdigstille implementering av opplæringsplan for personvern og informasjonssikkerhet for både ledere og medarbeidere.
- Fortsette utvikling av system for internkontroll som sikrer at kommunen følger de grunnleggende personvernprinsippene i henhold til personopplysningsloven (kommunens plikter og den registrertes rettigheter).
- Videreføre prosjekt utbygging av høyhastighetsbredbånd i hele kommunen. Målsetning om 100% dekning innen utgangen av 2023.
- Velferdsteknologisk plattform, digitale trygghetsalarmer og ny responsløsning er integrerte løsninger i dagens helse- og omsorgstjeneste. Service- og IKT-staben skal aktivt bidra med å integrere ytterligere velferdsteknologiske produkter og løsninger som et bidrag til økt mestring, trygghet og kvalitet i tjenesten, samt bidra med at det etableres en driftsmodell som støttefunksjon til utførende tjeneste.

Utviklingsarbeid i Eiendomsstaben i 2021

- Innarbeide nye tekniske spesifikasjoner og prosedyrer for helse- og omsorgstjenester i kommunens renholdsstrategi, herunder sikre tett samarbeid med brukerne av byggene.
- Utarbeide avhendings-/rivningsplan for utdaterte formålsbygg.
- Videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet for å sikre effektiv ressursbruk og samarbeid både internt i staben og mellom sektorene i kommunen.

Videreføre fokuset på innovative anskaffelser – koordinert med NHOs leverandørutviklingsprogram og Elverum Vekst.

Barnehage

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Barnehage (20)	**178 215**	**168 680**	**179 166**

Funksjon 201 – Barnehage – inneholder tjenestene

- kommunal barnehagedrift
- tilskudd til privat barnehagedrift
- lokal barnehagemyndighet

Funksjon 211 – **Styrket tilbud til førskolebarn –**inneholder tjenestene

- styrket spesialpedagogisk opplæring til førskolebarn med særskilte behov
- tiltak for to-språklige barn
- ekstra assistanse og tilsyn/omsorg

Funksjon 221 –Barnehagelokaler og skyss – inneholder tjenestene

- barnehagelokaler og uteanlegg. Skyss av barn som har vedtak om dette

Målgrupper for tjenestene

Målgruppe for tjenestene er alle barn i førskolealder i Elverum kommune.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggere 0-1 år	425	448	397	376	383	402	400	400
Innbyggere 2-5 år	909	887	872	898	875	832	823	800
Sum barn i målgruppen	**1 334**	**1 335**	**1 269**	**1 274**	**1 258**	**1 234**	**1 223**	**1 200**

Nøkkeltall	Utvikling siste fire år			
	2017	2018	2019	2020
Aktivitet				
Antall barn i barnehage (kommunale og private)	1060	1049	1035	1016
Antall barn i barnehage (kommunale)	499	504	511	500
Barn per ansatt (norm): Over 3 år – 6:1. Under 3 år – 3:1	6,1	6	5,7	5,7
Krav: 1 pedagog 100% per 14 barn over 3 år	14,5	14,1	12,8	12,8
Andel pedagoger i barnehage (kommunale og private)			43,8 %	44,0 %
Resultater/kvalitet (Kultur for læring, kartlegging)*				
Brukertilfredshet – Info og samarbeid- foreldre	519	–	520	–
Tilfredshet– foreldre	493	–	496	–
Aktivitet– Foreldre	500	–	476	–
Kultur for læring– Personale; relasjon til barn (målt 500 poengskala, hvor 500 er gjennomsnitt)	476	–	486	–
Kultur for læring– Barn ; relasjon til voksne (målt i 500 poeng skala , hvor 500 er gjennomsnitt)	512	–	520	–

*Alle barnehager skal delta i utviklingsarbeidet Kultur for Læring i regi av Fylkesmannen i Innlandet. Her vil det i 2017, 2019 og 2021 gjennomføres brukerundersøkelser/kartlegging rettet mot ansatte, barn og foresatte. I denne perioden erstatter denne kartleggingen brukerundersøkelsene som tidligere har vært benyttet. Undersøkelsen benytter en poengskala der 500 er gjennomsnittet for gamle Hedmark nå Innlandet. 2019 resultatene viser at vi er på gjennomsnittet.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
201: Barnehage			
Andel pedagoger i kommunale barnehager	44 %	46 %	50 %
Barnehager har tatt i bruk ny lokal retningslinje for mat og måltider	Nei	Delvis	Ja
Minimum 90 min utetid hver dag for barn under 6 år i Elverum.	Ja	Ja	Ja
Rutine som sikrer at alle foresatte forstår barnehagens informasjon	Nei	Nei	Ja
Brukerundersøkelse (Kultur for læring):*			
Foreldre			
Informasjon og samarbeid	520	–	520
Tilfredshet	496	–	500
Aktiviteter	478	–	510

Barn			
Relasjon mellom barn og voksen	520		520
Personale			
Relasjon mellom barn og voksen	486		500

*Det vises til forklaring om poengskalaen under punktet, nøkkeltall.

Organisering av tjenesteproduksjonen

Barnehagetilbudet i Elverum kommune er organisert gjennom sju kommunale barnehager samt åtte private barnehager. De kommunale tjenestene innen tjenesteområdet produseres av Sektor for utdanning med sine organisatoriske enheter. Se mer om barnehagene her.

Barnehage	Antallavdelinger	Areal i m^2	Kapasitet: Antall plasser relatert til areal (barn under 3 år teller 2 plasser)	Benyttet kapasitet: Antall barn omregnet til over 3 år – per august 2020
Terningen	8	600	168	141
Sorenskrivergården	5	600	150	113
Solkroken	3	292	55	54
Søbakken	3	262	54	54
Stavåsbakken	4	316	90	84
Vestad	3	247	52	48
Ydalir	8	862	168	167

Planlagt utviklingsarbeid 2021

Utviklingsarbeid i 2021 innenfor tjenesteområdet vil i særlig grad være:

- Delta i utviklingsarbeidet Kultur for Læring. I 2020 arbeider alle barnehagene med kompetansepakken «Gode rutiner i barnehagen», utarbeidet av SEPU (Senter for praktiskrettet utdanningsforskning). Arbeidet fortsetter inn i 2021 med kompetansepakker.
- Veiledning av nyutdannede barnehagelærere – det søkes midler fra Fylkesmannen.
- Digitalisering i barnehage. Økt digital kompetanse og bedre effektivitet ved bruk av digitale løsninger og ulike digitaliseringstiltak ønsker vi skal føre til effektivisering og gevinst, spesielt innenfor det administrative arbeidet. Utvikle ny IKT-strategi sammen med skole med fokus på rammeplanens mål.
- Hjerterom. En hovedsatsing som bygger på mål fra Strategisk plan for utdanning er utarbeidelse av en sosial handlingsplan for barn og unge i Elverum. Barn og unge i Elverum skal vokse opp i et trygt, inkluderende miljø, og få de utviklingsmulighetene de trenger for å styrke sin personlige vekst, alene og sammen med andre. Høsten 2020 starter barnehagene opp verdiarbeidet «Hjerterom på timeplanen» med 2 pilotbarnehager. I løpet av 2021 implementeres dette arbeidet i alle de kommunale barnehagene.
- Delta i 0-24 samarbeidet. Det er et tverrsektorielt pilotprosjekt over 3 år som har til hensikt å styrke tverrfaglig samarbeid og samhandling for å bedre kommunens samlede tjenestetilbud til barn og unge i aldersgruppen 0-24 år.

Skole

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet skole

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde skole (21)	**270 847**	**281 375**	**291 758**

Funksjon 202 Grunnskole inneholder tjenestene

- vanlig grunnskoleopplæring
- spesialpedagogiske tiltak – enkeltvedtak med bakgrunn i sakkyndig tilråding fra pedagogisk – psykologisk tjeneste (PPT)
- PPT i grunnskolen. PPT bistår skole med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med spesielle behov.
- logopedtjenesten i grunnskolen. Her inngår også salg til Sykehuset Innlandet.

Funksjon 213 Voksenopplæring inneholder tjenestene

- grunnskoleopplæring for voksne
- spesialundervisning for voksne – enkeltvedtak med bakgrunn i sakkyndig tilråding fra PPT

Funksjon 215 Skolefritidstilbud inneholder tjenesten

- skolefritidsordninger (SFO)

Funksjon 222 Skolelokaler inneholder tjenesten

- skolelokaler og uteanlegg – tjenesten omfatter lokaler til opplæring i grunnskolen, voksenopplæring og kulturskole samt tilhørende uteanlegg

Funksjon 223 Skoleskyss inneholder tjenesten

- skyss mellom hjem og skole

Funksjon 383 Musikk og kulturskole inneholder tjenesten

- drift av kulturskolen

Målgrupper for tjenestene

Tjenestene innenfor tjenesteområdet skole gis til målgruppene slik:

- Grunnskoletjenesten til alle barn og unge i Elverum i alderen 6 – 16 år.
- Skolefritidstilbudet for barn på 1.-4. trinn i grunnskolen samt på 5.-7. trinn for barn med spesielle behov.
- Voksne med rettigheter i henhold til introduksjonsloven og voksenopplæringsloven.
- PPT tilrettelegging for elever med spesielle behov.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elevtallsutvikling basert på folkeregistrerte barn/ungdom i kommunen	2 456	2 480	2 452	2 390	2 378	2 327	2 300	2 259
Antall innbyggere 6-15 år (per 31.12)	2 487	2 506	2 527	2 495	2 474	2 446	2 419	2 400

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021

202: Grunnskole.			
Nasjonale prøver 5. trinn: Leseferdighet – andel elever på nivå 1	16,2%	<20 %	<17 %
Nasjonale prøver 5. trinn: Engelsk – andel elever på nivå 1	14,5%	<20 %	<17 %
Nasjonale prøver 5. trinn: Regneferdighet – andel elever på nivå 1	18,2%	<15%	<17%
Nasjonale prøver 8. trinn: Regneferdighet– andel elever på nivå 1 og 2	31,3%	<20%	<20%
Nasjonale prøver 8. trinn: Leseferdighet – andel elever på nivå 1 og 2	22,8%	<20 %	<20 %
Nasjonale prøver 8. trinn: Engelsk – andel elever på nivå 1 og 2	27,8%	<15 %	<20%
Nasjonale prøver 9. trinn: Leseferdighet – andel elever på nivå 1 og 2, nytt mål.	15,6%		<15%
Nasjonale prøver 9. trinn: Regneferdighet– andel elever på nivå 1 og 2,nytt mål.	16,3%		<15%
Grunnskolepoeng	42,5	43,0	43,0
Andelen elever som får spesialundervisning i henhold til § 5.1	8,6 %	8,0 %	8,0 %
PC-tetthet 1.-7. trinn (antall elever per PC)	2,1	1,5	1,2
PC-tetthet 8.-10. trinn (antall elever per PC)	1,4	1,5	1,2
383: Kulturskolen.			
Kulturskolen skal sammen med kultursektor arrangere felles forestillinger der elever og lærere deltar sammen med ansatte i kultursektor.		3	3
213: Voksenopplæring.			
Antall elever som oppnår Norskprøven A2 Nivå (muntlig)		90%	90%
Antall elever som fullfører grunnskole for voksne		100,0 %	100%

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres av Sektor for utdanning med organisering som vist under. Se mer om skolene her.

Tjenesteproduksjonen foregår i følgende enheter:

- Elverum ungdomsskole
- Hanstad barne- og ungdomsskole
- Frydenlund skole
- Søbakken skole
- Vestad skole, inneholder også forsterket enhet for elever med sammensatte hjelpebehov.
- Lillemoen skole
- Hernes skole
- Sørskogbygda skole
- Ydalir skole
- InnPed, skole for ungdom henvist av Sykehuset Innlandet med beliggenhet på Sanderud. Skolen er finansiert av fylkeskommunen med Elverum som arbeidsgiver.
- Kulturskolen
- Elverum læringssenter
- Pedagogisk psykologisk tjeneste
- Logopedtjenesten

Planlagt utviklingsarbeid 2021

Utviklingsarbeid i 2021 innenfor tjenesteområdet skole vil i særlig grad være**:**

- Deltakelse i prosjektet Kultur for læring, et pågående forbedrings- og innovasjonsarbeid som har til hensikt å løfte skoleresultatene i hele gamle Hedmark og skape en positiv holdning til utdanning. For skoleåret 2020/21 er fokuset i Kultur for læring fagfornyelsen og innføring av nye fagplaner i engelsk, norsk, matematikk og kroppsøving. Arbeidet blir organisert kommunalt gjennom egne fagnettverk mellom alle skolene. Dette vil utvides til flere fag i skoleårene som følger.
- Høsten 2021 innføres «Hjerteromsarbeidet» på ungdomstrinnet. Metodene i dette arbeidet, som er godt

etablert på barnetrinnet, tar utgangspunkt i grunnleggende verdier for å skape kulturer hvor alle barn og unge, uansett utgangspunkt og forutsetninger, har sjanselikhet til å lære gjennom samarbeid, lek og trygge læringsmiljøer.
- Utvikle ny IKT-strategi som både omfatter tilfang av mer utstyr og fokus på økt kompetanse. Verktøy alene skaper ikke læring, men det er hvordan vi bruker verktøyene som er avgjørende.
- I samarbeid med Høgskolen i Innlandet gjennomføres et pilotprosjekt hvor målet er å legge til rette for mer fysisk aktivitet i SFO.
- Kulturskolen skal arbeide videre med utviklingen av «fremtidens kulturskole», dette med bakgrunn i endrede ønsker om tilbud fra elevene. Kulturskolen skal utvikle nettbaserte undervisningsleksjoner som støtte og oppfølging av vårt allerede eksisterende tilbud. Målet er å opparbeide en base som inneholder alle fagområder i løpet av de neste fem årene.

Barnevern

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Barnevern (23)	**52 619**	**49 314**	**47 325**

Funksjon 244 Barnevernstjeneste inneholder tjenesten

- grunnleggende saksbehandling innenfor barnevernet samlet, inkludert innkjøp av nødvendige tjenester

Funksjon 251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet inneholder tjenesten

- tiltak til barn og familier i hjemmet

Funksjon 252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet inneholder tjenesten

- drift av tiltak for barn der omsorgen er overtatt av barnevernet; fosterhjem, institusjoner eller andre tiltak under barnevernet.

Funksjon 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde inneholder tjenesten

- bosetting, drift og underhold av enslige mindreårige flyktninger i bofelleskap, i vertsfamilier og i hybler med oppfølging

Målgrupper for tjenestene

- barn som har behov for bistand i familien for ikke å oppleve videre omsorgssvikt.
- barn som etter barneverntjenesteloven har behov for nytt bosted/familie.
- enslige mindreårige flyktninger.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Prognose for planperiode			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antall barn i befolkningen 0 – 17 år	4 319	4 344	4 331	4 295	4 276	4 222	4 185	4 134

Nøkkeltall	Utvikling siste fire år			
	2017	2018	2019	2020
Aktivitet				
Prosentandel barn med melding i forhold til innbyggere 0-17 år	5,5 %	4,6 %	5,4 %	8,4%
Antall nye bekymringsmeldinger til barnevernet		270	263	365
Prosentandel barn med undersøking i forhold til innbyggere 0-17 år	6,0 %	5,0 %	5,2 %	4,5 %
Prosentandel barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-22 år	3,5 %	1,8 %	3,1 %	3,1%
Antall undersøkelses saker som avsluttes:				
– Innen 3 måneder	178	149	162	167
– I løpet av 3-6 måneder	27	58	12	24
– Mer enn 6 måneder	5	3	1	0
Undersøkinger med saksbehandlingstid innen 3 måneder	85,0 %	71,0 %	93,0 %	92%
Antall saker barneverntjenesten gjør vedtak om tiltak	49	63	51	36
Antall barn med barneverns tiltak i løpet av året	156	82	144	141
Antall barn med akuttvedtak per 1000 i barnebefolkningen			2,1	3,3
Andel av fosterhjemstiltak i familie og nære nettverk	23,6%	27,8 %	30,1 %	10%

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
244: Barneverntjenesten.			
Antall fristoverskridelser for gjennomgang av melding	7 %	0 %	0 %
Undersøkelser konkludert med tiltak skal være iverksatt innen 1 måned (NY)			100 %
Antall fristoverskridelser for å gjennomføre undersøkelser (NY)			0 %
251 : Barneverntiltak i familien			
Barn med frivillige hjelpetiltak som skal ha utarbeidet tiltaksplan som evalueres hver 3. måned	84 %	100 %	100 %
252: Barneverntiltak utenfor familien.			
Andel lovpålagte tilsyn i fosterhjem	100 %	100 %	100 %
Oppfølging av fosterhjem i tråd med lovkrav slik at fosterhjemmene opplever at de er i stand til å ivareta omsorgsoppgaven (NY)			100 %
Barn som er i fosterhjem skal ha oppfølgingsplan for ettervern innen fylte 18 år (NY)			100 %
285: Enslig mindreårige flykninger			
Antall enslige mindreårige flykninger som bosettes		3	3
Antall enslige mindreårige i utdanning eller arbeid etter fylte 20 år		100 %	100 %

Organisering av tjenesteproduksjonen

Barneverntjenestene produseres innenfor kommunens Sektor for familie- og helse, og er organisert i en egen

enhet med 17 årsverk, fordelt på enhetsleder, to fagledere og 14 saksbehandlere. Enheten er videre delt inn i et undersøkelsesteam, tiltaksteam og omsorgsteam som har oppfølging i fosterhjem og øvrige tiltak. Barneverntjenesten har også fire stillinger som utgjør et miljøterapeutisk team som arbeider med tiltak i hjemmene. Totalt har barneverntjenesten 22 stillinger og alle er 100% stillinger Se mer om barnevernet her.

Tjenesten for enslige mindreårige flyktninger produseres innenfor sektor for utdanning, og har 11,9 årsverk. Tjenesten er organisert i en avdeling innenfor enhet for bosetting og introduksjon og omfatter bosetting, drift og underhold av enslige mindreårige flyktninger i bofellesskap, vertsfamilier og hybler med oppfølging.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

Utviklingsarbeid i 2021 innenfor tjenesteområdet skole vil i særlig grad være**:**

- Fortsette å utvikle det tverrfaglige samarbeidet med andre enheter i kommunen for å forbedre forebyggende arbeid, for å redusere saker til overtagelse av omsorg.
- Fortsette å videreutvikle bruk av fagsystem for gode styringsdata.
- Videreutvikle og implementere prosedyre «nærnettverk» som tiltak i barnevernet i Elverum kommune – jamfør lovendring i forbindelse med barnevernreformen.
- Utvikle tilbud om tiltak i kommunen i henhold til endringer i Lov om barneverntjenester – barnevernreformen.
- Delta i interkommunalt samarbeid for å bedre kvaliteten på barnevernets akuttarbeid i alle faser.
- Utarbeide plan for hvordan barneverntjenesten skal imøtekomme krav om helhetlig ansvar og oppfølging av fosterhjem.
- Utvikle spesialiserte hjelpetiltak til utsatte barn og familier.
- Utvikle plan for kompetanseutvikling.

Helse – forebygging og behandling

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Helse (24)	**79 939**	**71 747**	**78 732**

Funksjon 231 – Aktivitetstilbud barn og unge inneholder tjenestene

- Ungdommens hus – et tilbud for alle i alder 10-20 år i åpen virksomhet, her inngår gruppeaktiviteter, ferieklubb, åpen hall, Ungdommens kulturmønstring og andre enkeltarrangementer. Musikkverkstedet har tilbud for målgruppa 10 til 25 år

Funksjon 232 – **Helsestasjons- og skolehelsetjeneste** inneholder tjenestene

- jordmortjenesten, helsestasjon 0-5 år, helsestasjon for flyktninger, smittevern og utenlandsvaksinering
  - skolehelsetjeneste – for barn 6-18 år med tilstedetid på alle grunnskoler samt videregående skole
  - psykisk helsearbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
  - helsestasjon for gutter og helsestasjon for ungdom i alder 13 – 20 år
  - Helsestasjon for ungdom og helsestasjon for gutter alder 13 – 24 år (Folkehøgskolen og Høgskolen i Innlandet).
  - vaksine av studentgrupper (Folkehøgskolen og Høgskolen i Innlandet)

Funksjon 233 – Annet forebyggende helsearbeid inneholder tjenestene

- miljørettet helsevern – interkommunal tjeneste i Sør-Østerdal
- samfunnsmedisinske tjenester og smittevern – tjeneste med kommuneoverleger
- folkehelsekoordinator – koordinering av en rekke tverrsektorielle tiltak og tjenester for folkehelse
- frisklivssentralen – forebyggende helsearbeid til utsatte grupper (jfr. folkehelseprofilen for kommunen)
- tilskudd til private og interkommunale tiltak – tilskudd til Møteplassen

Funksjon 234 – Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelser mv. inneholder tjenestene

- transporttjenester for eldre og yrkes- og utviklingshemmede til og fra dagaktiviteter/dagopphold
- aktivitet og kulturaktiviteter for funksjonshemmede – Sundsvoll dagaktivitetssenter
- støttekontakter – fritidsaktiviteter med bistand

Funksjon 241 – Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering inneholder tjenestene

- kommunens avtaler med fastleger
- interkommunal legevakt
- LIS-1(leger i spesialistutdannelse)- turnusleger
- tilsynsleger på sykehjem og helsestasjon
- fysioterapitjeneste – kommunalt ansatte og tilskudd til drift av private fysioterapitjenester
- kommunepsykologer
- kommunal logopedtjeneste

Målgrupper for tjenestene

Innbyggere i Elverum og personer som oppholder seg i kommunen som har rett til de aktuelle tjenestene. Tjenestene gis i samsvar med lov og forskrift og særskilt vedtak, og gjelder mer spesifikt:

- Jordmortjenester og barselomsorg til alle gravide
- Helsetjenester til barn og ungdom – fra 0 – 20 år
- Nyankomne flyktninger – helseprogram
- Foreldre med behov for veiledning i foreldrerollen
- Innbygger med behov for fastlege- og fysioterapi tjenester
- Personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom
- Yrkes- og utviklingshemmede med behov for støttekontakt, aktivitet og fritid med bistand
- Pasienter på sykehjemmene som trenger legetilsyn
- Barn og ungdom – fra 10 – 20 år i åpen virksomhet, 10 til 25 år musikkverkstedet

---

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Planperiode			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggere 0 – 105 år	21 086	21 123	21 191	21 254	21 291	21 338	21 394	21 449
Antall innbyggere 0 – 17 år	4 319	4 344	4 331	4 295	4276	4 222	4 185	4 134

Nøkkeltall	Utvikling siste fire år			
	2017	2018	2019	2020
Aktivitet				
Konsultasjoner interkommunal legevakt	9 596	10 029	11 066	11 000
Telefonhenvendelser interkommunal legevakt	20 805	21 055	24 111	24 000
Avtale (private) fysioterapeuter – årsverk pr 10.000 innbygger	9,9	9,4	9,8	9,8
Avtale (fastleger) leger pr 10.000 innbyggere (inkl. private)	12,9	13,8	13,8	13,8

Antall nyfødte med hjemme-besøk av helsesykepleier innen 10 dager etter fødsel	105	164	245	50
Antall nyfødte med hjemmebesøk av jordmor innen 3 døgn etter fødsel	9	39	70	51
7. trinn totalscore Trivsel – elevundersøkelsen, skala 0-5 hvor 5 er best	4,4	4,4	4,4	
7. trinn totalscore Mobbing – elevundersøkelsen, skala 0-5 hvor 0 er best	1,3	1,2	1,3	

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
231 – Aktivitetstilbud barn og unge.			
Åpne dager på Ungdommens Hus	210	220	220
Antall besøk Ungdommens hus	10 122	9 200	10 000
Ferieklubb, totalt antall deltagere på aktiviteter	386	550	400
232 – Forebygging – helsestasjons- og skolehelsetjeneste.			
Antall gruppetiltak/ veiledning / informasjon utover fast program i skolehelsetjenesten gruppe-nivå (skole)	77	85	100
Antall gruppetiltak utover fastlagt program helsestasjon 0-5 år	0	0	2
Gjennomførte målretta brukerundersøkelser som viser effekt av igangsatte tiltak	1	1	3
Andel 4 årskontroller gjennomført i barnehager		90 %	90 %
233 – Annet forebyggende helsearbeid.			
Tilbakemelding etter tilsyn /befaring i miljørettet helsevern.	Ikke målt	Innen 4 uker	Innen 4 uker
Andel avvik fra svarfrist på høringsuttalelser i miljørettet helsevern.	10 %	0 %	0 %
Andel av gravide, samt de som har født i løpet av siste 6 målSOneder som deltar i fysisk aktivitet ved Frisklivssentralen.	17 %	20 %	
Antall individuelle samtaler på Frisklivssentralen per måned (NY)		20	
Brukertilfredshet – Forebyggende tjenester – barn 0-5 år (skala 1-6…) (NY)		5,1	5,3
234 – Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede.			
Antall personer med nedsatt funksjonsevne som mottar aktivitetstilbud på dagsenter.	15	18	18
241 – Diagnose, behandling, re-/habilitering.			
Antall konsultasjoner interkommunal legevakt	9 596	10 029	11 066
Antall telefonhenvendelser interkommunal legevakt	20 805	21 055	24 111
Antall klagesaker i legevakt/avvik	<10	<5	< 5

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i flere sektorer og staber som følger:

- **Sektor Familie- og helse** ivaretar tjenesteproduksjonen for de aller fleste tjenestene på tjenesteområdet – unntakene framgår under:
- **Sektor for kultur** ivaretar tjenesteproduksjonen vedrørende aktivitetstilbud – barn og unge, og transporttjenesten til og fra dagaktiviteter.
- **Sektor for PRO** ivaretar tjenesteproduksjonen v/Sundsvoll dagaktivitetssenter, samt fritid med bistand, Frisklivssentralen og kommunalt ansatte fysioterapeuter.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Videreutvikle mestringstilbud og arbeid ved frisklivssentralen i henhold til føringer for folkehelsearbeid.
- Lavterskeltilbudene Åpen hall og Ferieklubb i Ungdommens hus utvikles for bedre å treffe målgruppa barn fra lavinntektsfamilier, jamfør FN’s bærekraft mål.
- Styrke, utvikle og skape arenaer for god dialog og samhandling i det forebyggende og helsefremmende arbeidet mellom Forebyggende enhet, barnehager og skoler, foreldre/ foresatte og andre aktuelle

samarbeidspartnere på tvers av enheter og sektorer.
- Utvikle metoder for tidlig kartlegging og igangsetting av lavterskeltiltak.
- Utvikle aktiviteter tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.

Pleie og omsorg

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Pleie og omsorg (53)	**425 998**	**361 897**	**401 316**

Funksjon 253 Helse- og omsorgtjenester i institusjon inneholder tjenestene

- pleie og omsorg i institusjon – omfatter også langtids-, rehabiliterings- og andre korttids- og avlastningsopphold
- drift av kjøkken
- dagopphold og aktivitet

Funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende inneholder tjenestene

- hjemmetjenester – herunder helsehjelp, rus og psykisk helsetjeneste, matutkjøring, trygghetsalarm, avlastning utenfor institusjon, omsorgslønn, opplæring, lavterskel tjenester for rus og psykisk helse, heldøgns bemannet omsorgsbolig
- hjemmehjelp – praktisk bistand – daglige gjøremål og opplæring
- brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- fysio- og ergoterapitjenester
- formidling av tekniske hjelpemidler fra NAV i tillegg til at kommunen har eget lager for korttidsutlån

Funksjon 256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud inneholder tjenestene

- akutthjelp helse- og omsorgstjenesten

Funksjon 261 Institusjonslokaler inneholder tjenesten

- renhold, drift og vedlikehold av institusjonslokaler

Målgrupper for tjenestene

Målgrupper for pleie- og omsorgstjenestene er innbyggere i Elverum, som i henhold til enkeltvedtak og i samsvar med lov og forskrift har rett til en eller flere av de aktuelle tjenestene. Målgruppen for helse- og omsorgstjenestene er personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom, personer med kronisk sykdom eller funksjonssvikt og personer med pleie- og omsorgsbehov som de selv ikke kan mestre. Tjenestene gis i hjemmet, i bofellesskap, omsorgsbolig og institusjon.

Utvikling i nøkkeltall

Målgruppe/demografi	Utvikling siste fire år				Planperiode			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggere 67 – 79 år	2 525	2 576	2 632	2 766	2835	2918	2973	3 007

Innbyggere 80 – 89 år	826	832	823	831	834	843	876	936
Innbyggere 90 år +	217	212	206	198	206	202	205	196
Antall institusjonsplasser	193	193	193	185	177	177	177	177

Nøkkeltall	**Utvikling siste fire år**			
	2017	**2018**	**2019**	**2020**
Totalt antall tjenestemottakere av helse – og omsorgstjenester	1 250	1 276	1 314	1 411
Totalt antall vedtakstimer/uke i hjemmebaserte tjenester		2 742	2 501	2 557
Antall mottakere av helsehjelp (hjemmesykepleie)	483	492	505	514
Antall mottakere av praktisk bistand, daglige gjøremål (hjemmehjelp)	176	187	177	200
Antall mottakere av praktisk bistand, opplæring	82	79	79	79
Antall mottakere av praktisk bistand, brukertstyrt personlig assistanse (BPA)	28	27	30	28
Antall mottakere avlastning utenfor institusjon	21	16	20	19
Antall vedtakstimer/uke dagaktivitet (dagopphold) til hjemmeboende personer med demens				240
Antall mottakere av rus- og psykisk helsetjeneste (ekskl. poliklinisk)			165	110
Antall vedtakstimer/uke rus- og psykisk helsetjeneste (ekskl. poliklinisk)				1 779
Antall mottakere rus- og psykisk helse, poliklinisk oppfølging				152
Antall institusjonsplasser	193	193	193	193
Antall omsorgsbolig med heldøgnsbemanning	24	24	24	24
Beleggsprosent langtidsplass institusjon	99,4 %	99,1 %	94,7 %	93,3%
Beleggsprosent korttidsplass institusjon	92,7 %	79,7 %	61,7 %	59,9 %

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	**Resultat 2019**	**Mål 2020**	**Mål 2021**
Indikatorer felles for tjenesteområdet			
Overordnet internrevisjon – gjennomført	Ny	Ja	Ja
Lokal internrevisjon pr. avdeling – gjennomført (29 avdelinger)	Ny	Ny	26
Andel saker med fristbrudd etter forvaltningsloven	Ny	0 %	0 %
Andel tjenestemottakere som ønsker og har rett på personlig koordinator som skal få dette opprettet innen 1 måned etter søknad	90 %	100 %	100 %
Indikatorer for helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende			
Antall mottakere av hjemmebaserte tjenester som har velferdsteknologiske tiltak (tiltakene digitalt tilsyn og lokaliseringsteknologi)	Ny	50	75
Antall mottakere dagaktivitet for hjemmeboende personer med demens	62	64	68
Antall hele plasser dagaktivitet hjemmeboende personer med demens (1 plass = 5 dager/uke)	14 plasser	15 plasser	17 plasser
Andel brukere i henhold til prosedyre som er ernæringskartlagt hjemmebaserte tjenester	100 %	100 %	100 %
Andel nye tjenestemottakere og de som er i risikogruppe i bofellesskap med gjennomført ernæringskartlegging.	100 %	100 %	100 %
Andel tjenestemottakere i bofellesskap som har fått tilbud om brukersamtale 1 gang per år	100 %	100 %	100 %
Antall dager ventetid på poliklinisk oppfølging, psykisk helsetjeneste	Ny	Ny	30
Indikatorer for helse- og omsorgstjenester i institusjon			
Andel pasienter institusjon med ernæringskartlegging utført i henhold til prosedyre	100 %	100 %	100 %
Andel pårørende institusjon som har fått tilbud om deltagelse på individuelle møter	100 %	100 %	100 %
Andel pasienter med utført fallkartlegging	100 %	100 %	100 %
Andel pasienter med langtidsvedtak med utført legemiddelgjennomgang	100 %	100 %	100 %

Antall plasser i skjermet enhet for personer med demens	39	39	39

Brukerundersøkelser tjenesteområde pleie og omsorg*(Gjennomføres i hovedsak annet hvert år)*	**Resultat 2019**	**Mål 2020**	**Mål 2021**
Brukerundersøkelse sykehjem (forenklet underundersøkelse, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best). «Resultat for brukere (totalvurdering).»	Måles ikke	1,9	Måles ikke
Pårørendeundersøkelse sykehjem (skala 1-6, 6 er best). «Resultat for brukerne – pårørende (totalvurdering).»	Måles ikke	4,6	Måles ikke
Brukerundersøkelse hjemmebaserte tjenester (forenklet, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best. «Alt i alt, jeg er fornøyd med den hjemmesykepleien jeg får.»	2,0	Måles ikke	2,0
Pårørendeundersøkelser tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne (skala 1-6, 6 er best). «Alt i alt, jeg er fornøyd med den tjeneste som bruker får.»	4,9	Måles ikke	5,0
Brukerundersøkelse matombringing institusjon (skala 1-6, hvor 6 er best). «Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten.»	Måles ikke	5,0	Måles ikke
Brukerundersøkelse matombringing hjemmeboende (skala 1-6, hvor 6 er best). «Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten.»	Måles ikke	5,0	Måles ikke
Brukerundersøkelse ergo- og fysioterapitjenesten (skala 1-6, hvor 6 er best). «Alt i alt hvor fornødy er du med tjenesten.»	Måles ikke	4,8	Måles ikke

Organisering av tjenesteproduksjonen

Pleie- og omsorgstjenestene produseres i følgende sektorer:

Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg:

- Moen sykehjem (37 plasser), Sætre alders- og sykehjem (24 plasser), Jotunhaugen sykehjem (24 plasser), Lyngholtet sykehjem (24 plasser) og Elverum helsehus (68 plasser).
- Hjemmebaserte tjenester fordelt på følgende avdelinger: Nord, Sør og Jotuntoppen bo- og omsorgssenter (24 leiligheter).
- Psykisk helse og rustjeneste; Helsehjelp, praktisk bistand til innbyggere i eget hjem, og støtte til pårørende, samt døgntjenester ved bofellesskapene Øvre Sandbakken, Sandbakken og Leiret.
- Aktivitetstilbud for eldre ytes i følgende lokaler: Moen sykehjem og Jotuntoppen omsorgssenter.
- Tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne gis i følgende bofellesskap: Loken, Svartholtet (interkommunalt), Sandmoen, Grøndalsbakken, Grønliveien, Søndre Nyborg og Jotunhaugen. Vestly gir helsehjelp, samt avlastning til foreldre og foresatte med barn og unge med hjelpebehov. Søndre Nyborg bofellesskap gir også hjemmebaserte tjenester til målgruppen.
- Lavterskeltilbud for personer med rusproblemer tilbys på Annekset i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Transporttjenesten har ansvar for transport av personer til og fra ulike dagaktiviteter.
- Hjelpemiddellageret som formidler tekniske hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral, og kommunalt lager for korttidsutlån.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Kontinuerlig forbedring: Fortsette forbedringsarbeidet gjennom LEAN, kontinuerlig forbedring og utvikling av en varig forbedringskultur, og bli en lærende organisasjon.
- Pasientsikkerhet: Styrke pasientsikkerheten med spesielt fokus på tidlig oppdagelse av forverret tilstand og opplæring av instruktører.
- Demensomsorg: Arbeide med flyt og koordinering i demensomsorgen internt i kommunen. Utvikle aktivitetstilbudet til hjemmeboende personer med demenssykdom og se på mulighet for arbeidslag innen hjemmetjenesten.
- Pårørendearbeid: Systematisere arbeidet med pårørendearbeid i hele sektoren.
- Frivillighet: Styrke og utvikle samarbeidet med frivilligheten.
- Leve hele livet: Implementere vedtatte tiltak i tråd med reformen.
- Velferdsteknologi: Fortsette arbeidet med å innføre velferdsteknologi som en del av helse- og

omsorgstjenesten.

- Psykisk helse- og rustjeneste: Flexible Assertive Community Treatment (FACT-) prosjekt skal over i driftsfasen og skal tilby både kommunal- og spesialisthelsetjenester. Teamet skal gi alle typer tjenester som brukeren har behov for, drive oppsøkende virksomhet med fokus på brukerens mestring, fungering og integrering i lokalsamfunnet.
- Psykisk helse- og rustjeneste: Videreutvikle mestringstilbud innen rus- og psykisk helsetjeneste, samt videreutvikle det terapeutiske tilbudet i psykisk helse i samarbeid med kommunepsykologene.

Sosial - tjenestebistand

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Sosial tjenestebistand (75)	**6 932**	**1 527**	**7 291**

Funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid inneholder tjenesten

- sosial rådgivning og veiledning
- administrasjon og støttefunksjoner på bosettings- og introduksjonsordningen
- skjenkekontroll
- gjeldsrådgivning
- SMISO Elverum – Senter mot incest og seksuelle overgrep. (Skifter navn til Nok november 2020)
- interkommunalt krisesenter

Funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer inneholder tjenesten

- rusomsorg

Funksjon 265 Kommunalt disponerte boliger inneholder tjenestene

- kommunale utleieboliger for vanskeligstilte
- omsorgsboliger
- bofellesskap
- bolig-/eiendomsforvaltning

Funksjon 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi inneholder tjenesten

- tilrettelagt arbeid
- varig tilrettelagt arbeid (VTA). Kommunen gir tilskudd til Tunet

Målgrupper for tjenestene

- Personer som trenger råd, veiledning, midlertidig bolig og oppfølging relatert til rus, gjeldsrådgiving og økonomisk bistand.
- Personer som har behov for omsorgsboliger, bolig i og utenfor bofellesskap som trenger heldøgnsoppfølging og øvrige vanskeligstilte som trenger kommunal bolig.
- Personer med nedsatt funksjonsnivå mellom 18 og 67 år som har vedtak og behov for jobb eller aktivitet i henhold til helse – og omsorgstjenesteloven.

Utvikling i nøkkeltall

Elverum kommune har per høsten 2020 444 kommunalt disponerte boliger. Til sammenligning var antallet 447 boliger i 2018 og 446 boliger i 2019. Dette gjenspeiler at det er gode rutiner for oppfølging av utleiekontrakter med tilhørende behovsvurdering knyttet til boligsøknader. I tillegg jobbes det målrettet med å avhende uhensiktsmessige boliger, blant annet i forbindelse med fra leie til eie, hvor kommunens startlånordning er et økonomisk virkemiddel.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjeneste **kvalitet**	**Resultat 2019**	**Mål 2020**	**Mål 2021**
242: Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid. Indikatorer på tjenestekvalitet.			
Antall avsluttede gjeldsrådgivningssaker per måned.	9	10	10
Andel gjeldsrådgivningssaker som fører til avtale.	88%	80%	80%
Andel flyktninger som følges opp av minoritetsveileder og som skal være i arbeidsrettede tiltak eller utdanning (måles hvert tertial).	84%	80%	90%
Andel av helt nye brukere som søker sosialhjelp (som er i målgruppen; uavklart helsesituasjon eller aktuelle for arbeid og aktivitet) skal være kartlagt i henhold til kartleggingsmål i en felles samtale med «makker» i markeds- eller oppfølgings-avdelingen i NAV. Måles hvert tertial. NY.			90%
Andel av søknad om sosialhjelp som er digitale. Måles hvert kvartal. NY.			70%
Andel av ungdommer under 25 år som er i målgruppen skal henvises til aktivitet for sosialhjelp. Måles hver måned. NY			80%
243: Tilbud til personer med rusproblemer. Indikatorer på tjenestekvalitet.			
Andel av de som følges opp av ruskonsulent skal være i behandling på institusjon, LAR, kriminalomsorgen eller annet. Måles hver måned. NY.			50%
265: Kommunalt disponerte boliger			
Gjennomsnittlig botid for brukere i midlertidig bolig (måles i antall dager). NY			<30
Antall husstander fra kommunal leid til egen eid bolig per år.	7	10	10
Startlån – andel barnefamilier som får hjelp til egen bolig av totalt brukte startlånsmidler	54%	50 %	50%
Minimum driftskostnader til vedlikehold av boliger per år – kr per m^2	78	170	170
273: Kommunale sysselsettingstiltak			
Antall personer med nedsatt funksjonsevne som mottar tilrettelagt arbeidstilbud i Askeladden eller Vedsentralen per år.	43	30	30
Antall deltakere på arbeidstrening/arbeidsmarkedstiltak i Jobbsentralen per uke.	4	6	6

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i flere sektorer og staber som følger:

- **NAV Elverum** ivaretar tjenestene sosial rådgiving og veiledning, støttefunksjoner vedrørende bosetting og introduksjonsordningen, gjeldsrådgiving samt tjenestene rusomsorg og midlertidige boliger.
- **Sektor for utdanning v/enheten Bosetting og introduksjon** ivaretar funksjonen råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid med tilhørende tjenester mot flyktninger i introduksjonsperioden.
- **Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg (PRO)** ivaretar tjenesten tilrettelagt arbeid på Askeladden tekstilverksted. Dette er et lavterskeltilbud med tilrettelagt arbeid for yrkeshemmede som faller utenfor ordinært og annet tilrettelagt arbeid. Tjenesten er spesielt rettet mot utviklingshemmede.
- **Sektor familie og helse ivaretar** Lavterskeltilbud for personer med rusproblemer gis på Annekset i

samarbeid med frivillige organisasjoner. Helsehjelp og praktisk bistand i eget hjem.

- **Sektor for kultur** ivaretar tjenesten tilrettelagt arbeid på Jobbsentralen. Dette er et arbeidsmarkedstiltak som i samarbeid med NAV jobber for å få folk ut i arbeid. Tjenesten er spesielt rettet mot sosialklienter med behov for en lavterskel inngang til arbeidslivet.
- **Elverum kommuneskoger** produserer tjenesten kommunale sysselsettingstiltak på «Vedsentralen.»
- **Eiendomsstaben** bidrar med forvaltning, drift og vedlikehold på tjenesten kommunalt disponerte boliger.
- **SMISO-**senter mot incest og seksuelle overgrep, skifter navn til Nok i november 2020. Dette er et krisesenter for de som har vært utsatt for seksuelle overgrep.
- **Service- og IKT staben med Boligsosialt team** har ansvar for Husbankens kommuneprogram «Bolig for velferd 2016 – 2020», og skal sammen med enheter/avdelinger finne løsninger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Disponering og videreformidling av startlån. Oppfølging, råd og veiledning av låntakere. Råd og veiledning for søkere til Husbankens bostøtteordning. Boligsosialt team har ansvar for tildeling av kommunale utleieboliger og samarbeider med tjenestekontoret i tildeling av omsorgsboliger.
- **Service- og IKT staben** har også ansvar for oppfølging og kontroll i henhold til vedtatte alkoholpolitiske retningslinjer.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

Utviklingsarbeid i 2021 innenfor tjenesteområdet vil i særlig grad være**:**

- Etablere og utvikle et FACT team for å gi mer helhetlige og koordinerte tjenester til personer med store utfordringer knyttet til rus og psykiatri (FACT = Flexible Assertive Community Treatment – et ambulant behandlingstilbud rettet mot personer med psykoselidelser).
- Å utvikle nye tilrettelagte arbeidsplasser for personer med utviklingshemming, og videreutvikle produkter fra Askeladden tekstilverksted i tråd med moter og etterspørsel. Forenkle produksjonen tilpasset brukergruppen.
- Å avhende uhensiktsmessig boliger for å sikre optimal utnyttelse av boligporteføljen.
- Arbeid med å skaffe hensiktsmessige tomter for forsterka boliger for de som er i aktiv rus med helseutfordringer og stort bistandsbehov, et samarbeid mellom Eiendomsstaben og NAV.
- Utvikle jobbsentralen (med fokus på blant annet arbeidstrening for flyktninger).
- Utvikle rutiner for samarbeid mellom enhet for psykisk helse, enhet for bosetting og introduksjon, NAV og Eiendomsstaben, herunder gjennomføring av regelmessig tilsyn knyttet til BOFA.
- Synliggjøre behov for arbeidsrettede tiltak for flyktninger til NAV Innlandet og Innlandets fylkeskommune.
- Nedfelle tydeligere prioriteringer mot ungdom med rusproblemer og forebyggende arbeid.
- Motivere leietakere til å eie egen bolig, spesielt ved kontraktsutløp/reforhandlinger.
- Benytte etableringstilskudd for å styrke økonomien for flere barnefamilier slik at de kan få startlån.

Sosial - økonomisk bistand

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde Sosial – økonomisk bistand (76)	**56 753**	**56 274**	**52 108**

Funksjon 275 Introduksjonsordningen inneholder tjenestene

- mottak, bosetting, boveiledning og introduksjonsprogrammet for flyktninger og innvandrere

Funksjon 276 Kvalifiseringsordningen inneholder tjenesten

- kvalifiseringsprogrammet(KVP)

Funksjon 281 Ytelse til livsopphold inneholder tjenestene

- økonomisk sosialhjelp
- økonomisk sosialhjelp for flyktninger i 5 års perioden

Funksjon 283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig inneholder tjenestene

- videreformidling av tilskudd fra Husbanken
- videreformidling av Husbankens virkemidler startlån og bostøtte

Målgrupper for tjenestene

- Flyktninger som bosettes i Elverum kommune, bortsett fra enslige mindreårige flyktninger, og som har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet.
- Personer som deltar i kvalifiseringsprogrammet i regi av NAV.
- Personer som trenger råd, veiledning, midlertidig bolig og økonomisk bistand til livsopphold.
- Vanskeligstilte i egen eid bolig som kan søke tilskudd via kommunen for å opprettholde muligheten for å bo i egen bolig.

Utvikling i nøkkeltall

År	Måned											
	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES
2010	228	278	278	251	222	268	231	185	224	226	239	240
2011	176	209	227	212	200	202	158	181	216	166	183	200
2012	161	196	205	167	179	211	143	186	165	188	219	178
2013	170	201	238	204	214	195	198	193	180	224	251	211
2014	210	233	224	227	259	231	248	233	242	252	208	274
2015	247	243	236	239	211	264	259	217	285	276	243	260
2016	213	283	277	290	281	291	283	301	275	234	271	277
2017	225	281	315	281	267	317	245	297	301	249	290	320
2018	248	314	319	324	271	336	243	296	214	314	310	293
2019	251	304	311	302	280	269	289	282	254	302	292	264
2020	272	269	254	290	270	220	278	278	208	281		

Tabell: Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i Elverum fra 2010 til juli 2020. Tallene uttrykker hovedpersonene (de som står som søkere). Bak hver hovedperson (søker) er det ofte flere familiemedlemmer som vil påvirke økonomisk stønad som utbetales.

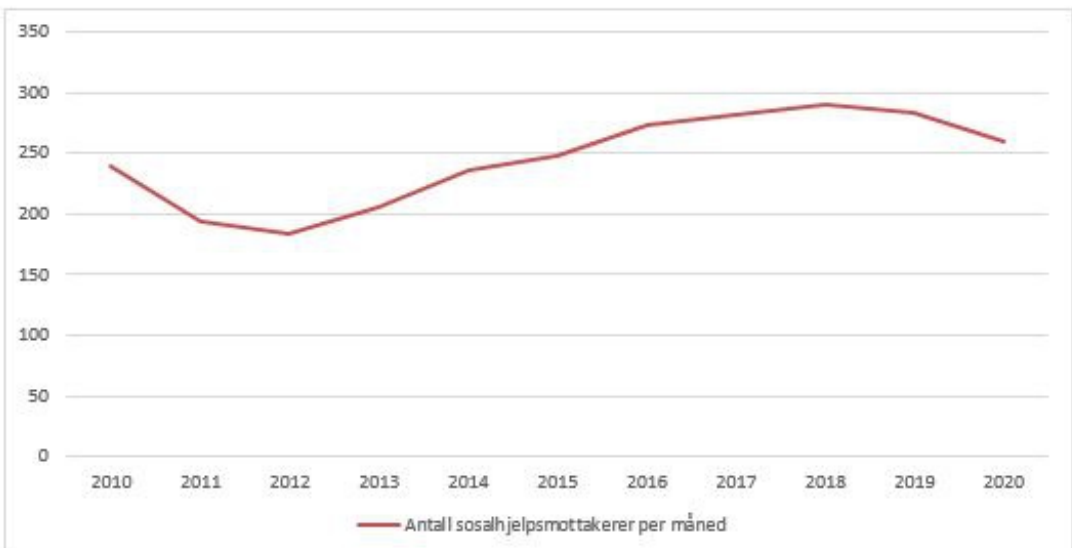

Figur: Gjennomsnittlig antall mottakere (månedlig) per år av økonomisk sosialhjelp i Elverum fra 2010 til juli 2020 – jfr. tabell over.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
275: Introduksjonsordningen			
Antall deltagere på introduksjonsprogrammet (varighet cirka 2 år)	79	50	45
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb etter avsluttet program. Grunnskole for voksne er inkludert.	63%	50 %	50%
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb fem år etter bosetting (ferdig med integreringsfase).	76%	80 %	80%
Antall flyktninger som bosettes + sekundærbosetting eller familiegjenforente.	27	25	20
Andel av flyktninger som ved utgangen av 5 års perioden skal være økonomiske selvhjulpne eller kun ha supplerende sosialhjelp. Måles årlig. NY			70%
Andel deltakere som hadde deltidsjobb ved siden av introduksjonsprogrammet. NY			20%
Andel deltakere som hadde betalt arbeid som en del av introduksjonsprogrammet. NY			10%
276: Kvalifiseringsprogrammet (KVP)			
Andel deltagere som avslutter i KVP og som skal gå over i arbeid eller utdanning (måles hvert tertial). NY			60%
Andel av deltagerne i KVP via NAV som skal være i arbeidsrettede tiltak (tiltak i regi av NAV, aktivitetsplikt eller utdanning). Måles hvert tertial. NY			80%
281: Ytelse til livsopphold.			
Andel av de som avsluttes i aktivitet for sosialhjelp som skal ha kommet over i jobb, utdanning eller statlige/kommunale tiltak. Måles hvert tertial. NY			60%

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres i flere sektorer og staber som følger:

- NAV Elverum v/Jobbsenteravdelingen ivaretar førstelinjetjenestene økonomisk sosialhjelp, aktivitetsplikten, kvalifiseringsprogrammet (KVP) og gir råd og veiledning vedrørende både kommunale og statlige ytelser. NAV – Markedsavdelingen har ansvar for sykefraværsoppfølging og arbeidsledige og jobber aktivt ut mot arbeidsmarkedet for å skaffe arbeid og/eller tiltaksplasser. Avdelingen har i samarbeid med de andre avdelinger/instanser et særlig ansvar for å følge opp ungdommer som er uten jobb eller har droppet ut av videregående skole. Nasjonalt senter for veteransaker er også organisert i denne avdelingen. NAV – Oppfølgingsavdelingen har ansvar for brukere med større bistandsbehov, herunder arbeidsavklaringssaker, avklaringspenger(AAP) og uføre som ønsker bistand til å komme tilbake til arbeidslivet.
- Sektor for utdanning v/enheten bosetting og introduksjonproduserer tjenestene vedrørende bosetting og oppfølging av flyktninger i integreringsperioden på fem år. Bosetting og introduksjon, Elverum Læringssenter og NAV har et felles ansvar for gjennomføring av introduksjonsprogrammet. Dette er hjemlet i en tre-parts samarbeidsavtale med ansvarsfordeling og flytskjema. Introduksjonsprogrammet er både en rettighet og en plikt og innebærer en full arbeidsuke på 37,5 timer.

Alle kommunens sektorer og staber har med sine forskjellige tjenesteleveranser medansvar for kvalifisering og integrering av bosatte flyktninger – jfr. den strategiske planen for integrering.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Aktivitetsplikt for de som mottar økonomisk sosialhjelp skal videreutvikles.

- Økt bruk av aktivitetsplikt, bruk av lønnstilskudd i ordinært arbeid, bruk av utdanningstiltak og økt samhandling med videregående skole.
- «Prosjekt 2020» er en ekstraordinær innsats med tettere oppfølging som avklarer langtidsmottagere av sosialhjelp mot statlige ytelser eller arbeid der hvor dette er mulig.
- Økt bruk av kommunale aktivitetsplasser.
- Utrede mulighet for inngåelse av offentlig-offentlig samarbeidsavtale mellom NAV-Stat og Elverum kommune.

Kultur og religiøse formål

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde kultur og religiøse formål (77)	**43 169**	**38 808**	**37 724**

Funksjon 370 Bibliotek inneholder tjenesten

- bibliotek

Funksjon 373 Kino inneholder tjenesten

- kinovirksomhet inkludert kiosk og billettkontor

Funksjon 375 Museer inneholder tjenesten

- kommunens tilskudd til Anno Museum i henhold til innbyggerantall

Funksjon 377 Kunstformidling inneholder tjenestene

- tilskudd til kunstnerisk virksomhet på profesjonelt nivå, og til formidling av slik virksomhet. Her ligger blant annet tilskudd til kulturpris, Festspillene i Elverum og Elverum kunstforening. Inkludert er også forvaltning, utvikling og formidling av kommunens kunstsamling.

Funksjon 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg inneholder tjenestene

- tilskudd til idrettsforeninger og støtte til idrettsarrangementer. Veiledning og saksbehandling knyttet til spillemidler, samt rådgivning innen anleggsutvikling og tilrettelegging for rekreasjon og attraktivitet.

Funksjon 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg inneholder tjenesten

- utgifter til drift og vedlikehold av kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg. Terningen Arena Idrettspark inngår i tjenesten.

Funksjon 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg inneholder tjenesten

- utgifter og inntekter knyttet til kulturaktiviteter.
- tilskudd til lag og foreninger, samfunnshus, grendehus og andre driftstilskudd.
- Husleie Terningen Arena idrettshall og kultur (TAIK).
- restaurering og vedlikehold av Christianfjeld festning og drift av fredede Terningen og Grindalen skanse.
- Den kulturelle spaserstokken.

Funksjon 386 Kommunale kulturbygg inneholder tjenesten

- forvaltning, drift og vedlikehold av kulturbygg, herunder kino, kulturskole, bibliotek.

Funksjon 390 Den norske kirke inneholder tjenesten

- kommunens overføringer til Kirkelig fellesråd.
- drift vedrørende presteboliger og kirker.

Målgrupper for tjenestene

- Alle innbyggere i Elverum kommune samt besøkende. Kulturaktiviteter som tilbys i bibliotek, kino, museer og idrettsanlegg er åpent for alle og lett tilgjengelig.
- Idrettslag, frivillige lag og foreninger og øvrige samarbeidspartnere gjennom kommunal støtte til virksomheten, som brukere av kommunale bygg og anlegg med mer.
- De som sokner til den norske kirke og øvrige livssynsorganisasjoner. Elverum kommunes ansvar er avgrenset til tilskuddet til Den norske kirke og til de øvrige livssynsorganisasjoner.

Utvikling i nøkkeltall

	Utvikling siste fire år				Prognose planperiode			
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Målgruppe/demografi								
Innbyggere 0 – 105 år	21 086	21 123	21 191	21 254	21 291	21 338	21 394	21 449
Antall innbyggere 10-25 år	4 327	4 302	4 255	4 218	4 195	4 177	4 154	4 145
Antall barn i befolkningen 0-17 år	4 319	4 344	4 331	4 295	4 276	4 222	4 185	4 134

Utvikling siste fire år				
	2017	**2018**	**2019**	**2020**
Ungdommens hus				
Antall oppmøter 10- 25 år på fritidstilbud	10 151	10 406	10 122	10 000
Antall enheter/ kommunale fritidsklubber		2	2	1
Årsverk ungdommens hus	4	3	3	3
Tiltakene Åpen hall2 og Ferieklubb	3	3	3	3
Bibliotek.				
Utlån per innbygger	4	3	3	3,6
Utlån av bøker/media for barn	–	29 931	28 705	34 800
Antall besøkende per år	84 649	82 343	78 800	82 000
Totalt antall arrangementer	–	142	118	140
Antall arrangementer for barn/unge	–	34	47	15
Kino.				
Antall besøkende på kino – barn	5 627	5 098	6 520	6 000
Antall besøkende på kino – fra 11 år og oppover	35 659	44 531	36 024	42 000
Kunstformidling.				
Antall besøkende på kulturarrangementer for voksne	6 892	5 180	4 978	7 000
Antall besøkende på kulturarrangementer for barn	4 398	5 383	5 570	4 000
Idrett.				
Antall veiledninger for søknad på spillemidler	70	60	80	50
Antall stormøter med informasjon til idrettsråd, samfunnshus og grendehus	3	3	3	4

Antall styremøter i Elverum Idrettsråd	10	10	10	10
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg				
Brukertilfredshet Svømmehallen (skal 1-6, 6 er høyest).	5	5	For lav svarprosent	–
Brukertilfredshet Elverumshallen (skal 1-6, 6 er høyest).	–	5		5
Totalt antall brukere Svømmehallen	77 462	76 189	73 246	78 000
Svømmehallen – antall besøkende på fellesbad	15 310	14 869	14 940	15 000

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	**Resultat 2019**	**Mål 2020**	**Mål 2021**
370: Bibliotek.			
Utlån per innbygger	**3,0**	**3,6**	**3,0**
Utlån av bøker/media for barn	**28 705**	**34 800**	**30 000**
Antall besøkende per år (telles automatisk i døra)	**78 800**	**82 000**	**80 000**
Totalt antall arrangementer	**118**	**140**	**130**
Antall arrangementer for barn/unge	**47**	**15**	**25**
373: Kino.			
Antall besøkende på kino – barn	**6 520**	**6 000**	**6 500**
Antall besøkende på kino – fra 11 år og oppover	**36 024**	**42 000**	**44 000**
377: Kunstformidling.			
Antall besøkende på kulturarrangementer for voksne	**4 978**	**7 000**	**5 000**
Antall besøkende på kulturarrangementer for barn	**5 570**	**4 000**	**5 500**
380: Idrett.			
Antall veiledninger for søknad på spillemidler	**80**	**50**	**80**
Antall stormøter med informasjon til idrettsråd, samfunnshus og grendehus	**3**	**4**	**3**
Antall styremøter i Elverum Idrettsråd	**10**	**10**	**10**
381: Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg			
Brukertilfredshet Svømmehallen (skal 1-6, 6 er høyest).	**For lav svarprosent (19)**	**–**	**–**
Brukertilfredshet Elverumshallen (skal 1-6, 6 er høyest).	**–**	**5**	**–**
Antall besøkende per år i Elverumshallen	**300 000**	**300 000**	**300 000**
Totalt antall brukere Svømmehallen	**73 246**	**78 000**	**75 000**
Svømmehallen – antall besøkende på fellesbad	**14 940**	**15 000**	**15 000**

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenester innenfor tjenesteområdet produseres i hovedsak innenfor sektor for kultur i regi av enhetene/tjenestene:

- Idrettshaller og servicetjenester – I tillegg til drift av egne anlegg er driftsorganisasjonen til Elverumshallen leid inn av Terningen Arena Idrett og Kultur (TAIK) for å håndtere daglig drift av idrettshallen på Terningen Arena.
- Kino og Kulturhus.
- Bibliotek.

Tjenestene som hører under religiøse formål produseres av Den norske kirke og livssynsorganisasjonene kun med medfinansiering gjennom tilskudd fra kommunen. Tjenestene innenfor funksjon 380 Idrett leveres fra Samfunnsutviklingsstaben.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Utarbeide en strategisk plan for kulturarbeidet i Elverum og bidra til kulturminneplan.
- Videreutvikle utlånssentral for lån av sports og fritidsutstyr i Ungdommens hus tilpasset aktivitetstrender i barne- og ungdomsmiljøet.
- Utvikle filmgull (Et tilbud i den kulturelle spaserstokken) til en fast arena for Elverums innbyggere for å gi et bedre tilbud til kvalitetsfilm, øke omdømme og besøket.

Teknisk forvaltning

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde teknisk forvaltning (80)	**6 251**	**7 353**	**8 097**

Funksjon 301 Plansaksbehandling inneholder tjenesten

- arealplanlegging

Funksjon 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering inneholder tjenesten

- byggesaksbehandling og tilsyn
- saksbehandling etter lov om eierseksjoner
- saksbehandling av utslippstillatelse etter forurensningsloven

Funksjon 303 Kart og oppmåling inneholder tjenesten

- kart- og oppmålingsvirksomhet

Funksjon 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling inneholder tjenestene

- veterinærvakt
- landbruksforvaltning

Funksjon 360 Naturforvaltning og friluftsliv inneholder tjenestene

- fiske- og viltforvaltning.
- natur- og miljøforvaltning.
- forurensning- og klimasaker.

Målgrupper for tjenestene

De vanligste målgruppene for tjenestene etter særlovgivningen er:

- utbyggere (private og profesjonelle aktører).
- aktører i landbruket.
- grunneiere/eiendomsbesittere.
- næringsdrivende innen bygg og anlegg.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021

Antall saker omgjort av Fylkesmannen på grunn av saksbehandlingsfeil	0	0	0
301: Plansaksbehandling			
Andel 1 gangsbehandling max 12 uker etter mottatt komplett planmateriale	100 %	100 %	100%
Andel planer registrert i planbasen innen 8 dager etter planvedtak **(NY)**			100%
302: Byggesaksbehandling og eierseksjonering			
Andel gjennomførte tilsyn i % av gitte ferdigattester (eventuelt brukstillatelse) på nye boligbygg, næringsbygg, publikumsbygg og offentlige bygg	68 %	30 %	50 %
Andel overskridelser av saksbehandlingstid som medfører nedsettelse av gebyr	2 %	0 %	0 %
Andel «3-ukerssaker» ferdigbehandlet innen 16 dager (Saker som etter lov skal avgjøres innen 3 uker)	78 %	75%	75 %
Andel «3-ukerssaker» ferdigbehandlet innen 3 uker	95 %	90%	90 %
Matrikkelføring, andel saker innenfor 5-dagers fristen **(NY)**			90 %
303: Kart og oppmåling			
Andel plassering av tiltak innen 5 dager	100 %	100 %	100 %
Andel eksisterende eiendommer i eiendomsbasen	98 %	98 %	98 %
Andel oversittelse av frist etter forskrift, Matrikkelloven § 18 3 (16 uker)	0 %	0 %	0
329: Landbruksforvaltning			
Andel ferdigbehandlede lovsaker innen 8 uker	80 %	80 %	80 %
Andel næringssaker sendt overordnet myndighet uten mangler	100 %	100 %	100 %
Andel skogfondsaker som behandles innen 1 uke	78 %	85 %	85 %
Andel nærings- og økonomisaker behandlet innen 3 uker	80 %	80 %	80 %
Gjennomføre tilsyn og oppfølging av private avløpsanlegg med meldt avvik **(NY)**			100 %
Gjennomføre kontroll av tilskudd til jord- og skogbrukstiltak innen fastsatte frister og antall. **(NY)**			100 %

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet produseres av Sektor for teknikk og miljø med sine organisatoriske enheter:

- Enhet for Geodata (Kart og oppmåling)
- Enhet for Byggesak
- Enhet for Arealplan
- Enhet for Landbruk og miljø

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Videreutvikle kvalitetssystemet og komplettere internkontrollen for å adressere sårbarhet fremkommet i ROS analysen.
- Videreutvikle tilsynsordningen for private avløpsanlegg i spredt bebyggelse.
- Oppstart av arbeidet med revisjon av kommunedelplan Vestad nord og kommuneplanens arealdel.
- Driftsoppstart nytt interkommunalt GIS samarbeid.
- Videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet som strategi.

Teknisk drift

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde teknisk drift (81)	**17 198**	**8 178**	**15 750**

Funksjon 330 Samferdsel og transporttiltak inneholder tjenesten

- parkeringsordningen, drift og administrasjon.

Funksjon 332 Kommunale veier inneholder tjenesten

- drift og vedlikehold av kommunale veger inkludert sideanlegg, gatelys samt andre tiltak/konstruksjoner for kjørende og tiltak/konstruksjoner for å ivareta miljø og trygghet for mye trafikanter, herunder planlegging, prosjektering, forvaltning og administrasjon.

Funksjon 335 Rekreasjon i tettsted inneholder tjenesten

- opparbeidelse, drift og vedlikehold av offentlige plasser og torg, parker/grøntanlegg og turveier i bebygde strøk og utvalgte friområder, samt offentlige toaletter.

Funksjon 339 Beredskap mot branner og andre ulykker inneholder tjenesten

- brann- og redningsvesen som forvaltes av Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS (MHBR).

Funksjon 340 Produksjon av vann inneholder tjenesten

- vanninntak, filtrering og rensing.

Funksjon 345 Distribusjon av vann inneholder tjenestene

- pumpestasjoner, trykkbasseng og ledningsnett.
- gebyrinntekter for vannforsyning.

Funksjon 350 Avløpsrensing inneholder tjenesten

- renseanlegg og utløp.

Funksjon 353 Avløpsnett og innsamling av avløpsvann inneholder tjenestene

- pumpestasjoner og ledningsnett.
- gebyrinntekter for avløpstjenester.

Funksjon 355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall inneholder tjenesten

- overvåke og følge opp nedlagt avfallsplass på Hornmoen etter krav fra Fylkesmannen. (Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall som forvaltes av SØIR Husholdning AS).

Målgrupper for tjenestene

Målgruppen for tjenestene er alle kommunens innbyggere, alle VA-abonnenter, alle brukere av kommunale veger, kommunal parkering, og kommunale parker og plasser, næringsaktører i bygg- og anleggsbransjen.

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
332 og 335: Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og rekreasjon i tettsted			
Andel behandlede feilmeldinger i "Varsle om feil" etter 4 uker	100%	100%	100 %
340, 345, 350, 353 – Produksjon og distribusjon av vann, avløpsnett, avløpsrensing og innsamling av avløpsvann			
Kommunale kloakkrenseanlegg, avvik fra krav	0	0	0

Ingen skal være uten vann i mer enn 6 timer	100%	100 %	100 %
Plassering i tilstandsvurderingen Bedre VA (innenfor de -% beste)	13%	10 %	10 %
Avvik fra drikkevannsforskriftene	0	0	0

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet Teknisk drift produseres av Sektor for teknikk og miljø med sine organisatoriske enheter

- Enhet for Veg, park og anlegg.
- Enhet for Vann og avløp.

og av de interkommunale selskapene

- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR IKS).
- Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjon IKS (SØIR IKS).

Planlagt utviklingsarbeid 2021

- Videreutvikle kvalitetssystemet og komplettere internkontrollen som adresserer sårbarhet fremkommet i ROS analysen.
- Vurdere alternative former for tjenesteproduksjon innen vegdrift/-vedlikehold for å redusere avhengigheten av investeringsfinansierte prosjektoppgaver, men som samtidig opprettholder kostnadseffektiviteten.
- Videreføre arbeidet med å etablere løsning for fremtidig slambehandling i Sør-Hedmark i samarbeid med sju andre kommuner, etter pålegg fra Fylkesmannen.
- Tilnærme seg LEAN-konseptet som driftsstrategi i det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Næringsutvikling

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde næringsutvikling (89)	**11 129**	**4 374**	**4 540**

Funksjon 320 Kommunal næringsvirksomhet inneholder tjenestene

- utbytte fra Elverum kommuneskoger
- inntekter knyttet til konsesjonsavgift på kraftutbygging i Glomma

Funksjon 325 tilrettelegging og bistand for næringslivet inneholder tjenesten

- tilrettelegging og bistand for næringslivet
- tilskudd til andre med kommersielle formål blant annet næringsfond og konsesjonsavgifter som er bundet

Målgrupper for tjenestene

- næringsutøvere og næringsutviklere i Elverum, og virksomheter/initiativ som er aktuelle for etablering i Elverum via enkelttiltak og forskjellige fellesprosjekter for næringslivet.

- Definerte målgrupper som er aktuelle som tilflyttere til Elverum.
- Definerte målgrupper av aktuelle besøkende til Elverum og omkringliggende region (reiselivet).

Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2021

340: Tilrettelegging og bistand for næringslivet Indikatorer på tjenestekvalitet	Resultat 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antall gjennomførte eksterne arrangementer/møter	Mer enn 30	15	15
Antall gjennomførte systematiske bedriftsbesøk	Mer enn 50	30	30
Antall konkrete næringsutviklingsinitiativ/prosjekter i arbeid	15 – 20	10	15

Organisering av tjenesteproduksjonen

Tjenestene innen tjenesteområdet Næringsutvikling produseres i regi av Samfunnsutviklingsstaben direkte, og ved at brorparten av ressursene kanaliseres inn i det heleide kommunale selskapet Elverum Vekst AS. Selskapet er kompetansebase for medarbeiderne og morselskap for selskapene Elverum Tomteselskap AS, Elverum Kommunale Industribygg AS og Elverum Kommunale Industribygg Utvikling. Formålet er å arbeide samlet og koordinert innenfor attraktivitetsperspektivet for Elverum.

Tjenester som ytes i regi av kommunens Sektor for teknikk og miljø bidrar også i betydelig grad til næringsutvikling og tilrettelegging for næringslivet – i særlig grad gjelder dette tjenester som areal- og reguleringsplanlegging, byggesaksbehandling og landbruksforvaltningen – se omtale under tjenesteområdene Tekniske tjenester og Teknisk forvaltning.

Kommuneskogen drives som eget kommunalt foretak.

Planlagt utviklingsarbeid 2021

Tjenesteproduksjonen innenfor dette tjenesteområdet er i sin karakter helt og holdent utviklingsarbeid for å bidra til å skape attraktivitet for Elverum som bosted, som sted for næringsutøvelse og sted å besøke. I det følgende listes imidlertid noen arbeidsområder som prioriteres i 2021 for å utvikle næringsutviklingsarbeidet i Elverum:

- Videreutvikle det samlede attraktivitetsarbeidet for Elverum ved å koordinere og samarbeide enda bedre mellom de aktører i kommunen som bidrar til næringsattraktivitet, bostedsattraktivitet og besøksattraktivitet. I særlig grad vil dette for 2021 være å bidra til å konsolidere driften selskapet Elverum Vekst AS i henhold til selskapets nyutviklede strategi.
- Gjennomføre planprosessen for å utvikle den strategiske planen «Attraktivitet for Elverum – næring, bosted, besøk – 2021 – 2024» i henhold til kommunestyrevedtak innen juni 2021.
- Finne og understøtte utvikling egnede nettverk for næringsutøvere i kommunen.
- Arbeide med de særskilte prosjekter/initiativ som er oppe og har attraktivitetspotensial.

Fellesfunksjoner

Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum tjenesteområde fellesfunksjoner (90)	**-30 881**	**55 444**	**16 405**

Funksjon 170 Årets premieavvik inneholder tjenesten

- beregnet premieavvik og arbeidsgiveravgift av premieavviket

Funksjon 171 Amortisering av tidligere års premieavvik inneholder tjenesten

- resultatføring av premieavviket fra tidligere år

Funksjon 172 Pensjon inneholder tjenesten

- utgifter til egenkapitalinnskudd til kommunal landspensjonskasse (KLP) og egen pensjonskasse (EKP)
- avtalefestet pensjon (AFP)

Funksjon 173 Premiefond inneholder tjenesten

- bruk av premiefond

Funksjon 180 Diverse fellesutgifter inneholder tjenesten

- eldreråd
- midler til lønnsreserve samt kommunestyrets og formannskapets reserver budsjetteres her, men regnskapsøres på riktige funksjoner igjennom året

Funksjon 840 Rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd inneholder tjenesten

- midler fra Husbanken for kompensasjon av blant annet renteutgifter for tidligere års investeringer

Gebyrregulativ 2021

Leie av Elverumshallen

A	**Turneringer/arrangementer**		**2021**	**2020**
	Messehallen/turn + 2 garderober/dusj (pr time à 60 min)	kr	310	300
	Idrettshallen + 2 garderober/dusj (pr time à 60 min)	kr	540	530
	Idrettshallen + alle garderober/dusj (pr time à 60 min)	kr	600	590
	Bomberom + garderober/dusj (pr time à 60 min)	kr	200	190
	Vestibyle	kr	190	180
B	**Idrettshallen**			
	Arrangementer uten inntektsgivende tiltak pr døgn (driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	kr	7 560	7 440
	Idrettsarrangementer med egen avtale			
	Arrangement med inntektsgivende tiltak pr døgn (tilsyn/driftstekniker faktureres i tillegg)	kr	14 550	14 330
	Egne avtaler med f.eks. Grundsetmart'n			
	Leie av utstyr			
	Tilsyn driftstekniker per påbegynt time	kr	650	620
	Scene-elementer med ben pr element for inntil 2 uker	kr	180	170
C	**Trening**			
	Elverumshallen pr treningstime à 45 min	kr	370	360
	Messehallen pr treningstime à 45 min	kr	270	260
	Utleie av bomberom pr treningstime à 60 min	kr	160	150
	Aktiviteter for barn og unge under 19 år gis 40 % rabatt			
	Avgift for bruk av klister pr.time	kr	70	60
D	**Kamper – 25 % av spilleinntekten**			
	Minimumsleie	kr	970	950
	Kretskamper	kr	560	550
E	**Garderobeutleie (hver seksjon har 1 eller 2 garderober + 1 dusj)**		0	0
	Garderobe en seksjon	kr	190	180
	Garderober to seksjoner	kr	290	280
	Garderober tre seksjoner	kr	420	410
	Leie av lagerrom – egen avtale	kr		
F	**Leie av Ydalir idrettshall**	kr		
	Idrettshallen + garderober/dusj (pr time à 60 min)	kr	600	590
	Treningstime à 45 min	kr	370	360
	Tilsyn driftspersonell/renhold etter avtale			
	Aktiviteter for barn og unge under 19 år gis 40 % rabatt på treningstimer			
	Ved utleie som ikke omfattes av dette regulativ gjelder prisregulativet for Elverumshallen			

Leie av skolelokaler

1	Skolens lokaler kan lånes ut utenom skoletid dersom ikke skolen selv har behov for lokalene.		**2021**	**2020**

	Rektor har det daglige ansvaret for tilsyn med skoleanlegget og utlån/utleie av skoleanlegg. Arrangementer i skolens egen regi, eller i regi av skolens rådsorganer. Idretts- og kulturaktiviteter der utlån/-leie avtales for de enkelte tilfelle. Voksenopplæringskurs arrangert av kommunen eller av godkjent studieorganisasjon. Lag og foreninger med aktivitet i kroppsøvingsanlegg rettet mot barn og unge er gratis på hverdager frem til kl. 21.00. Bruk av svømmebasseng er gebyrbelagt for alle eksterne brukere. For arrangementer av inntektsbringende karakter betales leie etter satsene i reglementets punkt 5. Brukeren betaler for ekstra renhold som måtte bli nødvendig på grunn av utvidet bruk, også i de tilfelle det ikke betales leie. Søknad sendes den enkelte skole etter kunngjøring på kommunens hjemmeside før skoleferien. Brukes skolens kroppsøvingsutstyr så som baller, apparater og matter, betales en avgift pr time for dette. Øvrige vilkår fremgår i egen avtale.			
2	Bruk av kroppsøvingsutstyr pr halvår	kr	400	380
3	Overnatting pr person pr overnattingsdøgn	kr	130	120
4	Uttak av strøm til campingvogn o.l. pr døgn pr uttak	kr	110	100
5	Utleieprisen for de forskjellige rom fastsettes slik: (Minimumsleie = 1 time)			
	Gymnastikksal m/garderobe og dusj	kr	360	350
	Svømmebasseng m/garderobe og dusj	kr	360	350
	Klasserom	kr	210	200
	Øvrige rom	kr	240	230
6	Utleie av skolen til store arrangementer rettet mot barn og unge, eksempelsvis Elverumsturneringen og håndballturneringen. Pris pr skole pr utleie.	kr	11 170	10 870

Leie av lokaler Folkvang

	LEIE FOR DE ENKELTE ROM I KOMMUNEHUSET FOLKVANG		**2021**	**2020**
	Utleie skjer ved at forespørsel bekreftes med underskrevet avtale. Utleie som krever ekstra renhold på kvelder og i helger, belastes leietaker i tillegg til leiekostnadene. Elverum – Aulaen på Folkvang leies kun ut til kulturformål, konserter, forestillinger og annet. Leie for det enkelte rom er fastsatt slik:			
A	**Elverum – Aulaen**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang	kr	1 920	1 860
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang	kr	2 160	2 100
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	kr	3 980	3 870
	Øving Aulaen alle dager	kr	580	560
	Timepris dagtid	kr	300	290
B	**Leiret – Store Auditoriet**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang	kr	1 850	1 800
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang	kr	2 160	2 100
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	kr	3 980	3 870
	Timepris dagtid	kr	300	290
C	**Møterom: Sørskogbygda 1.etg. G213, Nordskogbygda 1. etg. H201 + Hernes 2.etg H301**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang	kr	710	690
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang	kr	710	690
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	kr	1 380	1 340

Leie Ungdommens hus

	BETALING FOR LEIE AV LOKALER I UNGDOMMENS HUS		**2021**	**2020**
	Frivillige lag, grupper eller organisasjoner med en klar barne- og ungdomsprofil: Gratis bruk av lokalene til sin virksomhet på dager uten ordinær drift. Forutsetninger for gratis bruk er:			

	At arrangementet er lukket (for lagets medlemmer), og at ikke bruk av utstyr medfører kostnader, samt at lokalene ryddes etter bruk.			
	Bursdager, seremonier, jubileer etc	kr	1 650	1 600
	Større arrangementer som cuper, turneringer, mønstringer. Tilgang til hele huset unntatt øvingsrom	kr	4 660	4 530
A	Utleie av lokaler til andre brukergrupper (kort varighet, kveld eller dag)			
	Kafé	kr	820	790
	Storsal	kr	1 600	1 550
	Øvingsrom pr. mnd. i helger	kr	2 240	2 180
	Øvingsrom pr. ukedag/kveld	kr	580	560
B	Fritid med Bistand			
	Egenandel transport pr. tur fritidsaktiviteter internt i Elverum	kr	90	80
	Egenandel transport pr. tur fritidaktiviterer til nabokommuner	kr	140	130

Leie rom Rådhuset

	LEIE FOR DE ENKELTE ROM I RÅDHUSET		**2021**	**2020**
	Utleie skjer ved at forespørsel bekreftes med underskrevet avtale. “Store arrangementer” i Festsalen er: Utleie til bl.a. dansefester, brylluper, og kommersielle arrangementer med inngangspenger. Utleie som krever ekstra renhold på kvelder og i helger, belastes leietaker i tillegg til leiekostnadene.Festsalen leies ikke ut til øving. Leie for det enkelte rom er fastsatt slik:			
A	**Festsalen – vanlig arrangement**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	4 200	4 080
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	4 450	4 330
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager, renhold etter avtale	kr	5 000	6 020
	Festsalen – stort arrangement			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	9 860	9 600
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	9 860	9 600
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	kr	9 860	9 600
B	**Rådhusfoajèen**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	2 940	2 860
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	3 030	2 950
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	kr	3 640	3 540
C	**Kommunestyresalen**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	2 450	2 380
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	2 450	2 380
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	kr	3 070	2 980
D	**Formannskapssalen**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang	kr	2 040	1 980
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang	kr	2 040	1 980
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	kr	2 640	2 570
E	**Grupperommet**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	1 390	1 350
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	1 390	1 350
	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	kr	2 020	1 960
F	**Peisestua**			
	Dagtid 8:00 – 15:30 pr gang Inkl renhold	kr	1 390	1 350
	Kveld 15:30 – 24:00 pr gang Inkl renhold	kr	1 390	1 350

	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager Inkl renhold	kr	2 020	1 960
G	**Restaurant Elvarheim**			
	Leie uten kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) Inkl renhold	kr	3 700	3 600
	Leie med kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) Inkl renhold	kr	5 000	4 860
H	**Kantine Folkvang**			
	Leie uten kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) Inkl renhold	kr	3 700	3 600
	Leie med kjøkken (kun utleie etter kl 15. hverdager) Inkl renhold	kr	5 000	4 860

Leie Kulturhuset

	VEILEDENDE UTLEIEPRISER VED KULTURHUSET I ELVERUM		**2021**	**2020**
	Kultursjefen har fullmakt til å godkjenne særskilte avtaler for hele Kultursektorens ansvarsområde. Det kan omfatte avtaler med leietakere/arrangører som f.eks Festspillene i Elverum og lignende. Ledsagerbevis gir innehaveren adgang til arrangementer med en ledsager mot å betale kun for seg selv. Eksterne arrangører må forespørres om å akseptere ledsagerbevisordningen. Kultursektoren står også for utleie av Festsalen og Rådhusfoajéen. Kulturhuset leies ikke ut til kurs/konferanser etter kl 16:00			
A	**Storstua – lokale leietagere/foreninger**			
	Dagtid 8:00 – 15:30	kr	2 530	2 490
	Kveld 15:30 – 21:00	kr	5 290	5 210
	Utleie Storstua fra kl 21:00	kr	3 150	3 100

	Fredag kveld, lørdag, søndag og helligdager	kr	9 710	9 560
	Storstua – kommersielle leietakere alle dager			
	Alle dager	kr	13 200	12 990
	Dobbeltforestillinger	kr	17 300	17 040
B	**Veslestua – lokale leietagere/foreninger**			
	Dagtid 8:00 – 15:30	kr	1 850	1 800
	Kveldtid 15:30 – 21:00	kr	3 160	3 070
	Veslestua – kommersielle leietakere			
	Alle dager	kr	5 550	5 400
C	**Avgift for billettsystem – billettavgift**			
	Bruk av husets billettsystem er obligatorisk. Kurs og konferanser er unntatt.			
	Billettavgift pr solgt billett	kr	27	26
	Provisjon av billettinntekter etter at husleie og billettavgift er trukket fra brutto inntekt: (Lokale barne- og ungdomsaktiviteter der alle deltagere er under 18 år er fritatt for provisjon)			
	Lokale leietagere/foreninger		6 %	6 %
	Kommersielle leietagere		7 %	7 %
D	**Utleie av teknikere**			
	Lokale leietagere: Hverdager kl 09:00 – 24:00 pr påbegynt time	kr	610	600
	Lokale leietagere: Helger pr påbegynt time	kr	660	650
	Kommersielle leietagere hverdager og helg pr. påbegynt time	kr	720	700
E	**Utleie utstyr**			
	Teknisk utstyr fra Kulturhuset leies ikke ut.			

Leie Rådhusplassen og Musikkpaviljongen

	UTLEIE AV RÅDHUSPLASSEN		2021	2020
	Leie pr. dag inkl. strøm (1. april – 31. okt.)	kr	970	940
	Leie pr. arrangement inkl. strøm og snømåking/strøing (1. nov – 31. mars)	kr	10 200	0
	Leie pr. dag inkl. strøm (uten snømåking/strøing 1. nov – 31. mars)	kr	970	0
	UTLEIE AV MUSIKKPAVILJONGEN			
	Musikkpaviljong etter nærmere avtale		Gratis	Gratis

Billettpriser Elverum kino

	BILLETTPRISER VED ELVERUM KINO (ved kjøp på nett påløper formidlingsavgift)		2021	2020
	Vedtatt av kommunedirektøren etter fullmakt. Prisene inkluderer kulturmoms med gjeldende sats.			
A	**Barneforestilinger før kl. 17:00**			
	Pr person uansett alder	kr	105	105
	Pr person uansett alder – 3D forestillinger	kr	115	115
B	**Ungdom/voksenforestillinger – Alle forestillinger**			
	Pr person	kr	125	125
	Pr person – 3D forestillinger	kr	130	130
C	**Rabattordninger**			
	Honnørbillett voksen forestilling.	kr	115	115
	Vernepliktige alle forestillinger	kr	115	115

Elverum Bibliotek

	ELVERUM BIBLIOTEK		2021	2020
	Erstatning for tapte og ødelagt bøker/lydbøker	kr	630	620
	Erstatning for tapt og ødelagte filmer	kr	410	400
	Erstatning for tapt og ødelagt musikk cd	kr	290	280
	Erstatning for tapt og ødelagt pc spill	kr	430	420
	Erstatning for tapt og ødelagte tidsskrifter	kr	120	110
	Kopiering av vitnemål med rett kopi bekreftelse	kr	9	8
	Kopiering i sort/hvit format A4	kr	6	5
	Kopiering i sort/hvitt format A3	kr	11	9
	Kopiering i farge format A4	kr	9	8
	Kopiering i farge format A3	kr	16	15
	Erstatning for tapt lånekort	kr	49	47
	Gebyr for 1. gangs varsel om innlevering	kr	70	68
	Gebyr for 2. gangs varsel om innlevering	kr	155	150
	Scanning minstepris pr. sending deretter 1 kr. pr. side over 4 sider	kr	6	5
	Utskrift fra PC pr side	kr	6	5

Elverum Svømmehall

	BILLETTPRISER VED ELVERUM SVØMMEHALL		2021	2 020
A	Svømmehallen			
	Voksenbillett	kr	90	85
	Førstegangstjeneste/student	kr	72	65
	Barnebillett	kr	35	35
	Klippekort, voksne	kr	760	730
	Klippekort, barn	kr	300	290
	Klippekort, honør	kr	600	580
	Årskort, voksne	kr	2 430	2 230
	Årskort, barn	kr	860	840
B	**Klubber/Idrettslag, stevner**			
	Svømmestevne på helgedag (Tilsyn utover hallens ordinære åpningstid, og eventuelle driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	kr	4 200	4 130
	Svømmestevne på hverdager (Tilsyn utover hallens ordinære åpningstid, og eventuelle driftsteknikertjenester faktureres i tillegg)	kr	1 020	1 000
	Klubber/Idrettslag, trening			
	Hele bassenget pr time	kr	390	380
	Baneleie pr time	kr	130	120
C	**Ordinær utleie**			
	Hele bassenget pr time	kr	920	900
	Bare trimrommet	kr	140	130
	Tillegg for tilsyn/badevakt pr påbegynt time	kr	650	620
	Når hele bassenget leies kan trimrom benyttes uten tillegg.			
D	**Garderober i underetasje**			
	1 garderobe / 1 dusj pr time	kr	180	170
	2 garderober / 1 dusj pr time	kr	230	220
	3 garderober / 2 dusj pr time	kr	260	250
	4 garderober / 2 dusj pr time	kr	290	280
	Ved utleie av garderobene utenom badets åpningstider faktureres tillegg for tilsyn pr time	kr	650	620

Diverse tjenester

A	**Betaling av faktura på Servicekontoret**		2021	2020
	Betaling med kontanter/kort	kr	42	40
B	**Kjøp av andre offentlige dokumenter. Kopipris pr side**			
	Sort/hvit format A4	kr	6	5
	Sort/hvit format A3	kr	11	9
	Farge format A4	kr	9	8
	Farge format A3	kr	16	15

Alkoholloven - salgs- og skjenkebevillinger

	ALKOHOLLOVEN: SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGER		2021	2020
A	Kunnskapsprøve – salgsbevilling pr gang	kr	420	400

B	Kunnskapsprøve – skjenkebevilling pr gang	kr	420	400
C	Etablerer prøve for serveringsvirksomhet	kr	420	400
D	Søknad om ambulerende bevilling pr. gang	kr	380	370
E	Søknad om skjenkebevilling for enkeltanledning	kr	1 130	1 100
F	Gebyr for ikke levert salgsoppgave fra bevillingshaver – pr arrangement	kr	1 130	1 100
	Gebyr per omsatt vareliter alkoholholdig drikke følger satsene i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikke § 6-2. Avgiftene blir regulert hvert år av Helse- og omsorgsdepartementet			
A	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr 1500 pr år er minstesats kr 2100	kr	2 160	2 100
B	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr 2500 pr år er minstesats kr 3100	kr	3 190	3 100
C	Minimumsgebyr per omsatt vareliter skjenket alkohol pr år. Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr 5200 pr år er minstesats kr 5200	kr	5 350	5 200

Salg av tobakksvarer og tobakkssurrogater

			2021	**2020**
A	Tilsynsavgift ihht tobakkskadeloven § 10 – fast salg	kr	2 970	2 890
B	Tilsynsavgift ihht tobakkskadeloven § 10 – midlertidig salg	kr	1 260	1 220

Skolefritidsordning

	BETALING FOR OPPHOLD I SKOLEFRITIDSORDNING (SFO)		**2021**	**2020**
	Betalingssatser for opphold i SFO fra 01.08 **(Betaling innkreves over 11 måneder)** Matpenger er inkludert i betalingssatsen			
A	Heldagplass pr mnd (inntil 30 timer pr. uke)	kr	3 250	3 160
B	Delt plass pr mnd (15 timer pr. uke)	kr	2 580	2 510
	Dagplass- betaling for enkeltdager (forslag gjeldende fra 01.08.21) Forbehold om ledig plass.		350	0
C	Leksehjelptilbud: Det gis fratrekk i betalingssatsen ut fra antall timer leksehjelp som gis i sfo-tiden. Fratrekk pr time:	kr	113	110
D	Søskenmoderasjon ytes slik: For barn nr. 2 eller flere: 20%			
E	Foreldrebetaling skal maksimalt utgjøre 6% av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen for et barn på 1. – 4. trinn.			
	Gratis SFO for elever med særlige behov på 5-7 trinn.			

Elverum Kulturskole

	SEMESTERAVGIFT FOR ELEVER I DEN KOMMUNALE KULTURSKOLE		**2021**	**2020**
	Med virkning fra 01.08 fastsettes semesteravgiften slik:			
A	Semesteravgift for eneundervisning	kr	2 000	2 000
	Søskenmoderasjon gis dersom en elev går på flere tilbud i kulturskolen og dersom barn fra samme familie går i kulturskolen er 30%. Gjeldende fra 01.08.21.			
B	Semesteravgift for undervisning i gruppe	kr	1 500	1 500
C	Instrumentleie pr år	kr	470	450
D	Note/Kopieringsavgift pr år	kr	210	200

E	Materiell visuelle fag pr år	kr	650	630
F	DUO (et kontingent-tillegg når en foresatt har undervisning sammen med elev)	kr	780	
G	Voksenkurs – gruppe	kr	2 320	
H	Brasstastick, Orkester	kr	780	
I	Rekrutteringspakke – egenandel per korps per sesong/år	kr	5 140	

Elverum Læringssenter - norskopplæring

	NORSKOPPLÆRING FOR ELEVER VED ELVERUM LÆRINGSSENTER UTEN RETT TIL GRATIS OPPLÆRING		**2021**	**2020**
	Det fastsettes kursavgiftg for elevene slik:			
	Kursavgift for 3 måneder	kr	11 520	10 610

Opphold i Barnehage

	BETALING FOR OPPHOLD I BARNEHAGE		**2021**	**2020**
	Elverum kommune praktiserer ordningen med reduksjon av foreldrebetaling for lavinntektsfamilier og gratis kjernetid i henhold til nasjonale føringer. Matpenger er unntatt fra reduksjon i foreldrebetaling og gratis kjernetid.			
A	Elverum kommune tilbyr: 100% , 80%, 70%, 60% og 50% plass.		0	0
	100% plass	kr	3 230	3 135
	80% plass	kr	2 907	2 822
	70% plass	kr	2 584	2 508
	60% plass	kr	2 261	2 195
	50% plass	kr	1 938	1 881
	Dagplass – betaling for enkeltdager	kr	300	300
	Gebyr for henting av barn etter åpningstid; pr. påbegynt halvtime	kr	670	670
	Matpenger pr mnd	kr	310	310
B	Søskenmoderasjon ytes slik: For barn nr. 2: 30 % For barn nr. 3: 50 % Matpenger er unntatt fra søskenmoderasjonen.			

Utenlandsvaksinering

	BETALING FOR UTENLANDSVAKSINERING		**2021**	**2020**
	Egenbetaling for utenlandsvaksinasjon er fastsatt slik: Selve vaksinen og vaksinemateriell betales av den enkelte. Denne prisen varierer for de ulike vaksinene. Vaksinasjonsprogrammet mot enkelte sykdommer, krever vaksinasjon i flere omganger. Barn under 12 år, betaler kun for selve vaksinen og medgått materiell.			
	Vaksinasjon pr gang (fra fylte 12 år)	kr	320	310
	Pris ved senere besøk ang. samme reiseprogram	kr	210	200
	Familie – gjelder personer i samme husstand med hjemmeboende barn opp til 18 år.	kr	580	570
	Studenter / honnør / barn	kr	260	250
	Egenandel ikke møtt til time	kr	320	310
	Enkel kontakt /resept/e-resept	kr	80	70

Helse- og omsorgstjenester

	HELSE- OG OMSORGSTJENESTER		2021	2020
1	**BETALING FOR SERVERING AV MIDDAG**			
	Prisene forutsetter at det tegnes abonnementsavtale for minimum en måned ad gangen. kommunedirektøren, eller den han bemyndiger, gis fullmakt til å avvike denne prisen i spesielle tilfelle etter vurdering av helse- og /eller sosial status. Prisen for servering av middag til eldre og uføre fastsettes slik:			
	Utkjøring av middag med dessert ekskl. mva.	kr	101	98
	Utkjøring av middag uten dessert ekskl. mva	kr	85	82
	Middag med dessert kjøpt i kantine/institusjon	kr	115	111
	Middag uten dessert kjøpt i kantine/institusjon	kr	95	93
	Lunsj servert på dagopphold ekskl. mva	kr	56	54
2	**BETALING FOR HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I HJEMMET**			
	I medhold av forskrift FOR-2011-12-16-1349 om egenandel i kommunale helse- og omsorgstjenester som fastsetter betalingssatser for hjemmehjelp dvs. praktisk bistand og opplæring i hjemmet:			
	Abonnementsordning for tjenester som ytes over lang tid			
	*) Vederlag for praktisk bistand for personer med nettoinntekt før særfradrag under 2G settes til det tillatte i henhold til forskrift om egenandeler for kommunale helse- og omsorgstjenester.			
	Månedsavgift ved inntekt 0 G – 2 G (inntil 202 702)	kr	210*)	210*)
	Månedsavgift ved inntekt 2 G – 3 G (inntil 202 703 – 304 053)	kr	836	814
	Månedsavgift ved inntekt 3 G – 4 G (inntil 304 054 – 405 404)	kr	1 998	1 945
	Månedsavgift ved inntekt 4 G – 5 G (inntil 405 405 – 506 755)	kr	3 253	3167
	Månedsavgift ved inntekt over 5 G (over 506 756)	kr	3 779	3 679
	De som er innlemmet i abonnementsordningen, men som ikke får hjelp under ferieavviklingen, fritas for månedsavgift i en måned. Brukere av hjemmetjenester skal ikke betale høyere vederlag enn det kommunens utgifter til vedkommende tjeneste utgjør pr måned (selvkost). De som er innlemmet i abonnementsordningen, skal dermed betale en lavere sats enn månedsavgiften, dersom antall timer vedkommende har fått hjelp er så lavt at kommunens kostnader, ved å gi hjelpen, ikke overstiger den månedsavgift brukeren skulle ha betalt etter sin netto inntekt.			
	Betalingssatsen uten abonnementsordning			
	Kommunens kostnad pr time (selvkost) for hjemmehjelp, boveileder o.l.	kr	535	520
	Kommunedirektøren, eller den han bemyndiger, gis fullmakt til å avvike denne prisen i spesielle tilfeller etter vurdering av helse- og /eller sosial status. Det betales ikke egenandel for hjemmesykepleie.			
3	**VEDERLAG FOR OPPHOLD I INSTITUSJON**			
	Vederlag for opphold i institusjon er regulert i forskrift fra Helse- og omsorgsdepartementet – forskrift om egenandel i kommunale helse- og omsorgstjenester FOR-2011-12-16-1349 nr. 1349. I medhold av forskriften § 3 og 4 er følgende maksimalsatser for egenandel i institusjon vedtatt:			
	Korttidsopphold			
	Korttidsopphold pr døgn. Kost og losji, medisiner o.l, samt nødvendig hjelp, er inkludert i satsen *)	kr	175	170

	Korttidsopphold, dag- eller nattopphold *)			
	For dagopphold uten lunsj eller nattopphold*)	kr	95	90
	*) Satsene følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 4. Reiseutgifter til/ fra korttidsopphold er ikke inkludert i betalingssatsen, og må derfor dekkes av den enkelte. Avlastningstiltak for personer og familier, som har et særdeles tyngende omsorgsarbeid, er gratis. Personer på avlastningstiltak har også gratis kost og losji, men utgifter til medisiner, medisinsk forbruksmateriell, transport- og reiseutgifter, hygieneartikler, vask og reparasjon av privat tøy og egenandel for bruk av tjeneste, dekkes ikke.			
	Langtidsopphold			
	Kommunen fastsetter oppholdsutgiftene ved den enkelte institusjon i eget vedtak. Den fastsatte egenandel skal ikke overstige de reelle utgiftene, og skal beregnes på følgende måte:			

	Av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp, fratrukket et fribeløp, kan det kreves betalt 75 prosent årlig. Fribeløpets størrelse følger av Helse- og omsorgsdepartementets forskrift om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3 andre ledd.Betalingen skal begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25% av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelen av fribeløpet. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85%. Kommunen gir fradrag for boutgifter i egen bolig ved tildeling av fast plass i sykehjem:Leiligheter: Inntil kr. 3 113,- mot dokumentert betaling av husleie. Enebolig: Inntil kr. 1 866,- mot at det fremvises dokumentasjon på betalt strøm, kommunale avgifter og boligforsikring. Dersom beboer har hjemmeboende ektefelle, eller mindreårige barn eller delvis forsørger barn over 18 år, halveres beløpene. Det foreslås høyere fradrag for leiligheter enn eneboliger, da leilighetsbeboere gjennom sin husleie har høyere boutgifter. Reiseutgifter til/ fra langtidsopphold er ikke inkludert i betalingssatsen og må betales av den enkelte.			
	Jotuntoppen bo- og omsorgssenter			
	Mat pr måned, 4 måltider i døgnet	kr	4 140	4 030
	Fritid med Bistand			
	Egenandel transport pr. tur fritidsaktiviteter internt i Elverum	kr	75	73
	Egenandel transport pr. tur fritidaktiviterer til nabokommuner	kr	128	124
4	**BETALING FOR KOPI AV JOURNAL**			
	Avgift for kopi av journal	kr	113	110
5	**TRYGGHETSALARMER**			
	Abonnementsgebyr pr. måned på trygghetsalarm stasjonær (fritatt for merverdiavgift).	kr	299	283
	Abonnementsgebyr pr. måned på mobil trygghetsalarm (fritatt for merverdiavgift).	kr	351	341
	Abonnementsgebyr pr. måned for ekstra smykke tilknyttet trygghetsalarm stasjonær (fritatt for merverdiavgift)	kr	83	80
	Egenandel ved tap av alarmsmykke stasjonær trygghetsalarm	kr	309	300
	Egenandel ved tap av mobil trygghetsalarm	kr	1 027	1 000

6	**BETALING FOR BEHANDLING HOS KOMMUNALT ANSATTE FYSIOTERAPEUTER**			
	Betalingssatser for behandling hos kommunalt ansatte fysioterapeuter er regulert i forskrift, fra Helse- og omsorgsdepartementet, om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi. FOR-2019-05-23-890. Kommunen vil til enhver tid følge betalingssatsene i forskriften.			

Landbruk - gebyr for behandling av saker

	BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV SAKER ETTER JORD- OG KONSESJONSLOVEN		**2021**	**2020**
1	Gebyr for behandling av saker etter jord- og konsesjonsloven fastsettes ved forskrift av Landbruks- og Matdepartementet. Gebyr merket med *) kan endres av departementet etter at kommunestyret har fattet vedtak. Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
1	**Delingssaker etter jordloven *)**			
1.1 *)	Gebyr for delingssaker som behandles etter jordloven, i hht. gebyrsats fastsatt av Landbruks- og matdepartementet (kan forandres i løpet av gebyråret).	kr	2 000	2 000
1.2 *)	Gebyr for saker som behandles etter konsesjonsloven. Gebyrsats fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Tinglysningsgebyr kommer i tillegg (kan forandres i løpet av gebyråret).	kr	5 000	5 000
2	Felles gebyr for mindre overføring av landbruksareal (deling og konsesjon) Anvendes ved overføring av landbruksarealer mellom eiendommer hvor arealet ikke endrer formål som følge av overføringen. Tinglysingsgebyret og ev. oppretting av matrikkelenhet kommer i tillegg.			
2.1	Areal fra 0-15 daa – jordlovdeling og konsesjon	kr	2 870	2 790
2.2	Areal fra 15,1 – 30 daa – jordlovdeling og konsesjon	kr	4 590	4 460
3	**FELLINGSGEBYR VILTFORVALTNING**			
3.1	Søknader ihht. Forskrift om hold av vilt i fangenskap m.v. jfr rundskriv 1/99	kr	2 780	2 700
3.2	Fellingsgebyr hjortevilt			
	Voksen elg	kr	560	450
	Elg kalv	kr	330	300
	Voksen hjort	kr	430	300

	Hjort kalv	kr	260	200
3.3	Timepris (Kommer til anvendelse ved gjennomføring av avtalte oppdrag.)	kr	925	900
	MILJØSERTIFISERING, JF «MILJØFYRTÅRN» ORDNINGEN			
	Gebyret angir kostnaden ved en gjennomsnitlig sertifisering. Ved komplekse søknader kan gebyret øke. For sertifisering av bedrifter utenfor Elverum kommune tilkommer kjøregodtgjørelse ihht. Statens satser.			
1	Nysertifisering av bedrift, inkl mva. Ved økt kompleksitet kan gebyret bli høyere.	kr	6 000	5 840
	Tillegg for bedrifter med 4 eller flere bransjekrav	kr	588	560
2	Resertifisering av bedrift, inkl mva. Ved økt kompleksitet kan gebyret bli høyere.	kr	5 000	4 750
	Tillegg for bedrifter med 4 eller flere bransjekrav	kr	588	560

Kart og oppmåling - gebyr for behandling av saker

	BETALINGSREGULATIV FOR KART OG OPPMÅLING		**2021**	**2020**
1	Normalt uttak av kopier for saksorientering er gratis. Kopieringsoppdrag utover dette dekkes etter timepris, pluss papiromkostninger. Timepris:	kr	1 159	1 128
2	Diverse bestemmelser			
2.1	Det skal ikke tas betaling for kart som skal følge delingssøknad, byggesøknad, søknad om utslippstillatelse eller andre søknader. Andre offentlige etater, skoler og ideelle organisasjoner betaler ikke for enkeltkopier på papir i A3 eller A4. For større format kan det avtales spesialpriser.			
2.2	Utskrift av kommuneplan	kr	579	563
2.3	Utskrift av reguleringsplan med bestemmelser	kr	523	509
3	Selvbetjeningsløsninger			
	Andre kart og eiendomsinformasjon selges kun via selvbetjente nettportaler som administreres av eksterne forhandlere. Pr i dag har kommunen avtale med Ambita (Infoland), men flere kan komme til. Oversikt over produktene og link til nettportalene går fram av kommunens hjemmeside. Prisene går fram av produktkatalogen til forhandler. Prisene inkluderer påslag til leverandør og mva. Pris på digitale kartdata er regulert gjennom Geovekstsamarbeidet.			
	REGULATIV FOR ARBEID ETTER MATRIKKEL- OG SEKSJONERINGSLOVEN		**2021**	**2020**
	Lovhjemmel: Matrikkelloven § 32, forskriftenes §16 og Lov om eierseksjoner §15. Tinglysingsgebyr fastsettes ved statsbudsjettet og kommer i tillegg.			
1.1	Oppretting av matrikkelenhet			
1.1.1	Oppretting av grunneiendom og festegrunn			
	areal fra 0 – 500 m²	kr	10 000	18 612
	areal fra 501 – 1000 m²	kr	25 000	21 593
	areal fra 1001 – 1500 m2	kr	28 500	28 171
	areal fra 1501 m² – 2000 m²	kr	35 000	34 826
	pluss pr. påbegynt daa mellom 2 daa – 20 daa	kr	2 400	3 201
	For arealer over 20 daa betales etter medgått tid. Minstepris	kr	78 000	79 684
	For landbrukseiendommer og grunn til allmennyttige formål betales etter medgått tid. Minstepris	kr	15 000	12 111
	Ved samtidig oppmåling av minimum 6 tilgrensede tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis 10% reduksjon av gebyret. For punktfeste der merking og måling i marken er unødvendig, betales etter pkt. 1.2. Ved ommatrikulering av arealer der målebrev er med koordinater regnes 50% av 1.1.1			
1.1.2	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn			
	Arealklasser følger 1.1.1. Gebyr 50% av 1.1.1.			
	For areal over 20 daa betales etter medgått tid. Minstepris:	kr	31 200	30 371
1.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon			
	Arealklasser og gebyr følger 1.1.1.			
1.1.4	Oppretting av anleggseiendom			
	Gebyr for oppretting av anleggseiendom;			

	areal fra 0 – 2000 m³	kr	38 700	37 675
	areal fra 2001 m³ – , økning pr. påbegynt 1000 m³	kr	1 661	1 617
1.1.5	Registrering av jordsameie			
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.			
1.2	Oppretting av matrikkelenhet			
	Matrikkelføring uten fullført oppmålingsforretning. I tillegg vil det komme tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning. Viser til 1.1.1, 1.1.2, 1.1.4 og 1.1.5.	kr	8 210	7 986
1.2.1	Avbrutt oppmålingsforretning eller matrikulering			
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2.			
1.3	Grensejustering			
1.3.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5% av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20% av eiendommens areal før justeringen.			
	areal fra 0 – 250 m²	kr	6 900	6 710
	areal fra 251 m² – 500 m²	kr	12 260	11 935
1.3.2	Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5% av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³.			
	volum fra 0 – 250 m³	kr	18 050	17 567
	volum fra 251 – 1000 m³	kr	20 240	19 701
1.4	Arealoverføring			
1.4.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.			
	areal 0 – 500 m²	kr	10 000	17 567
	areal fra 501 m² – 1000 m²	kr	25 000	20 790
	areal fra 1001 m²-, økning pr påbegynt 500 m²	kr	2 400	5 847
1.4.2	Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføying er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.			
	volum fra 0 – 250 m³	kr	23 540	22 913
	volum fra 251 – 500 m³	kr	27 900	27 159
	volum fra 501 m³-, økning pr påbegynt 500 m³.	kr	7 470	7 272
1.5	Klarlegging av eksisterende grensepunkt der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning			
	For inntil to punkt	kr	4 000	4 268
	For hvert nytt punkt	kr	800	871
1.6	Klarlegging av eksisterende grensepunkt der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt, eller klarlegging av rettigheter			
	For inntil to punkt	kr	6 000	6 721
	For hvert nytt punkt	kr	1 200	3 370
	Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.			
1.7	Privat grenseavtale			
	For inntil 2 punkter	kr	5 490	5 338
	For hvert nytt punkt	kr	895	871
	Billigste alternativ for rekvirent velges.			
	Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid (minimum 3 timer).			
1.8	Timepris			
	Timepris for arbeider etter matrikkelloven	kr	1 079	1 050

1.9	Urimelig gebyr			
	Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.			
1.10	Betalingsbetingelser			
	Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Gebyret kreves inn etterskuddsvis, men før tinglysning.			
1.11	Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring i saken			
	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.			
1.12	Kostnader for innhenting av relevante opplysninger			
	Kostnader utenom det som er nevnt over, som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefakturereres til rekvirenten.			
1.13	Utstedelse av matrikkelbrev. Jf matrikkelfoskriften § 16.4			
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr	175	175
	Matrikkelbrev over 10 sider	kr	350	350
	GEBYRREGULATIV FOR SEKSJONERING AV EIENDOMMER.			
	Lovhjemmel: Lov om eierseksjoner § 15.			
1	Generelt			
	Regulativet skal dekke utgifter til kontroll av at vilkårene for seksjonering er til stede, herunder kontroll av tegninger og eventuell befaring. Gebyret gjelder pr sak og ikke pr seksjon. Tinglysing av seksjonsbegjæringen kommer i tillegg. Gebyr avregnes etter medgått tid i hht. timepris fastsatt i pkt 1.8, minimum 3 timer			
2	Tillatelse til seksjonering uten nødvendig befaring			
	Avregnes etter medgått tid, minimum 3 timer.			
3	Tillatelse til seksjonering med nødvendig befaring			
	Avregnes etter medgått tid, minimum 3 timer.			
4	Betalingsbestemmelser			
	Innbetaling skal skje innen frist fastsatt av kommunen. Blir seksjoneringstillatelse ikke gitt skal tinglysningsgebyret og halvparten av gebyret for seksjonering betales tilbake.			
5	Gebyr for oppmåling av uteareal på eierseksjon kommer i tillegg til pkt 2. og 3.			
	Se gebyrregulativ for matrikkelloven pkt. 1.1.3.			
	OPPDRAG FOR TJENESTER UTFØRT AV EGET FORETAK			
	Oppdrag og tjenester utført av eget foretak, org. nr. 952857991			
1	Plassering av tiltak og beliggenhetskontroll, timepris inklusive instrumentleie. Alle oppdrag og tjenester faktureres med 25% mva. Timepris:	kr	1 875	2 150

Byggesak - gebyr for behandling av bygge- og delingssaker

	BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV BYGGE- OG DELINGSSAKER M.M.		**2021**	**2020**
	Gebyr for behandling av bygge- og delingssaker fastsettes iht. pbl § 33-1. Tid til nødvendig tilsyn inngår i satsene og finansieres med 10% av gebyrinntektene. Eventuell tvangsmulkt og overtredelsesgebyr behandles særskilt. Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
	Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt kommunen har mottatt en behandlingsdyktig søknad, og betales til kommunekassa etter regningsoppgave fra kommunen.			
	Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forholdt til det arbeid eller de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.			
	Alle arealer regnes som bruksareal (BRA) iht. NS 3940 hvor overbygd areal inngår.			
1	Nybygg og hovedombygging av boliger og fritidsboliger inkl. tilhørende garasje i samme bygning (tillatelse til tiltak)			
A	For søknader som inneholder én boenhet:	kr	27 370	26 309

B	For søknader som inneholder mer enn en selvstendig boenhet i samme bygning, betales pr. boenhet f.o.m. boenhet nr. 2 t.o.m. nr. 20:	kr	13 700	13 171
C	For søknader som inneholder mer enn en selvstendig boenhet i samme bygning, betales ved flere enn 20 boenheter f.o.m. nr. 21:	kr	6 870	6 597
D	For søknad om ny boenhet, som tilbygg eller påbygg til eksisterende bygg, eller ved bruksendring av del av eksisterende bygg, betales pr. boenhet:	kr	13 700	13 171
E	For søknader om tilbygg eller påbygg som ikke inneholder ny boenhet betales etter satsene i kapittel 2.	kr		
F	Sammenføyning fra tomannsbolig til enebolig	kr	7 800	7 500
G	Andre sammenføyninger av boenhet i boligbygg, pr. boenhet som bringes til opphør	kr	7 800	7 500
2	Andre kategorier nybygg samt tilbygg, påbygg, underbygging, hovedombygging, betales etter bruksareal.			
A.1	Grunnbeløp – til og med 15 m²	kr	5 640	5 424
A.2	16 – 200 m² – pr m²	kr	137	131
A.3	201 – 600 m² – pr m²	kr	100	95

A.4	alt over 600 m² – pr m²	kr	50	48
B	Bruksendring:Ved bruksendring betales 50 % av satsene i 2 A.			
C	Driftsbygninger i landbruket , uisolerte lagerbygg og haller av duk eller folie med bruksareal inntil 1000 m2 betales etter satsene i 2A (1-4), men maksimum kr. 20.000,-			
D	Driftsbygninger i landbruket, uisolerte lagerbygg og haller av duk eller folie med bruksareal over 1000 m2 betales etter satsene i 2A (1-4), men maksimum kr. 25.000,-			
3	Arealuavhengige tiltak			
A	På bolig-, fritids- og landbrukseiendom: Endring av tillatelse, tak over inngangsparti, veranda, vindfang, forstøtningsmur, støyskjerm, brønn, dam og basseng, midlertidig tiltak, fasadeendring, riving, bygningsteknisk installasjon (separat installasjon eksklusiv ildsted/skorstein), tilknytning til offentlig nett, tankanlegg, gjerde, terrenginngrep, P-plasser og uisolerte vinterhager.	kr	3 670	3 528
B	På annen eiendom enn bolig-, fritids- og landbrukseiendom: Endring av tillatelse, tak over inngangsparti, veranda, vindfang, forstøtningsmurer, støyskjerm, brønn, dam og basseng, midlertidig tiltak, fasadeendring, riving, bygningsteknisk installasjon (separat installasjon eksklusiv ildsted/skorstein), tilknytning til offentlig nett, lednings- og kabelanlegg, tankanlegg, gjerde, terrenginngrep og p-plasser.	kr	7 310	7 022
C	Igangsettingstillatelse etter rammetillatelse, pr.stk	kr	5 070	4 872
D	Skorstein og ildsteder: oppføring, rehabilitering av skorstein	kr	1 155	1 109
E	Skilt og reklame, oppføring av enkeltskilt inntil 2 stk. (ved mer enn 2 skilt og skiltplaner for bygninger betales etter satsene i 3 F)	kr	3 170	3 042
F	Skiltplaner, ID-mast, pylon/totem	kr	6 800	6 480
4	Dispensasjoner			
A	Administrativ avgjørelse (fullt gebyr uavhengig av utfall)	kr	6 800	6 532
B	Politisk avgjørelse (fullt gebyr uavhengig av utfall)	kr	14 100	13 552
5	Fradeling/arealoverføing (I tillegg kommer egne gebyrer knyttet til ev. kart- og oppmålingsforretning).			
A	For behandling av søknad om deling av eiendom i regulert område betales	kr	5 680	5 454
B	For hver ytterligere parsell i samme søknad betales	kr	2 910	2 789
C	For behandling av søknad om deling av eiendom utenfor regulert område betales	kr	8 150	7 829
D	For hver ytterligere parsell i samme søknad betales	kr	4 160	3 998
6	For behandling av utslippssøknader			
A	Inntil 15 pe	kr	6 350	6 104
B	15-50 pe	kr	31 060	29 859
C	Over 50 pe	kr	65 210	62 698
7	Behandling av søknader som ikke kommer til utførelse:			
A	For ferdigbehandlede søknader som ikke kommer til utførelse betales 75 % av satsene for gjeldende behandling, unntatt dispensasjonsgebyret som betales fullt ut, se punkt 4.			
B	Ved avslag betales 75% av satsene for gjeldende behandling, unntatt dispensasjonsgebyret som betales fullt ut, se punkt 4.			

	Dersom søker velger å trekke saken før den er ferdigbehandlet, faktureres gebyret ut fra hvor langt			

C	i prosessen behandlingen har kommet. Ferdigbehandlet søknad settes til 75 % av ordinært gebyr. Prosesstart regnes fra mottakskontroll er gjennomført.			
D	Ved pålegg om søknad for ulovlig igangsatt byggearbeid eller arbeid igangsatt uten tillatelse, betales 100 % tillegg av satsene ovenfor pga merarbeid.			
E	Fornyelse av tidligere godkjent byggesøknad og reviderte søknader som krever ny behandling belastes med 50 % av gjeldende behandling hvis søknad mottas innen ett år etter utløp av byggefrist			
F	Dersom et avslag medfører at en revidert søknad mottas innen 3 måneder fra vedtaksdato og denne søknaden blir godkjent, betales et redusert gebyr tilsvarende 50 % av fullt gebyr.			
G	Merarbeid der arbeid ikke dekkes av regulativet faktureres med kr. 1066,- pr time. Dette gjelder også besvarelse av forespørsler som medfører en sammenstilling av informasjon.			
8	Behandling av søknad om godkjenning av foretak og ansvarsrett, også ved sanitærmeldinger			
A	Lokal godkjenning	kr	5 670	5 443
B	Gjentatt søknad om lokal godkjenning som samsvarer med tidligere godkjenning	kr	1 970	1 891
C	Personlig godkjenning (selvbyggere)	kr	2 134	2 052
D	Søknad om ansvarsrett (der det ikke er gitt lokal eller personlig godkjenning)	kr	1 067	1 026
D	Erklæring om ansvarsrett	kr	1 067	1 026
F	Endring av ansvarshavende	kr	2 280	2 183
G	Behandling av sanitærmeldinger der søker ikke har sentral godkjenning	kr	4 080	3 916
9	Andre gebyrer			
A	Søknad om midlertidig brukstillatelse (skal brukes kun unntaksvis, se pbl. § 21-10, 3. ledd)	kr	4 540	4 357
B	Ferdigattest som rekvireres innen fastsatt frist i midlertidig brukstillatelse belastes ikke med gebyr. Hvis ikke settes gebyret til:	kr	2 820	2 710
C	Anmodning om tilleggsopplysninger pga. søknad ikke komplett og behandlingsdyktig, pr. gang	kr	1 240	1 187
D	Gjennomgang som fører til retur av søknad fordi den ikke inneholder den minimumsdokumentasjonen som kreves i forskriften.	kr	1 560	1 500

Plansaker - gebyr for behandling

	BETALINGSREGULATIV FOR BEHANDLING AV PLANSAKER		**2021**	**2020**
	Private planforslag – Plan- og bygningsloven (PBL) kapittel 12			
	Med hjemmel i forskrift til plan- og bygningsloven § 2-1 kreves det at alle forslag til reguleringsplaner konstrueres og leveres på digital form før planforslaget tas opp til 1. gangs behandling. Digital arealplan skal være i henhold til nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Gebyret skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på sektoren. Dersom planprosessen avsluttes etter oppstartsmøte og før forslag legges ut til offentlig ettersyn, skal det beregnes 50 % av fullt gebyr. Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
	Hvis gebyret anses å bli klart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader som kommunen har hatt med saken, kan kommunedirektøren på eget initiativ eller etter søknad fastsette annet gebyr enn det som framgår av regulativet.			
A	Planprogram	kr	20 020	19 490
B	Reguleringsplaner (gebyr for oppstartsmøte og eventuelt konsekvensutredning tilkommer)		0	0
	Planareal inntil 10 daa	kr	81 000	77 890
	Planareal inntil 20 daa	kr	90 000	87 340
	Over 20 daa tillegg pr. påbegynt 10 daa	kr	8 100	7 810
	Innenfor kommunedelplan for Leiret	kr	148 000	142 970
	Maksimalgebyr, for reguleringsplaner	kr	179 000	172 440
	Mindre reguleringsendringer, fast pris:	kr	35 000	31 830
C	Tilleggsgebyr Når kommunen må utføre digitalisering av plankart og tilpasning av format for innlegging i GIS-database betales gebyr etter brukte timeverk.			
	Minstegebyr pr. planforslag	kr	9 000	8 690

	Timepris – fritatt for merverdiavgift	kr	1 080	1 050
D	Konsekvensutredninger Hvor planmyndigheten er godkjenningsmyndighet for søkers konsekvensutredninger, jfr. Forskrift om konsekvensutredninger, betales gebyr etter brukte timeverk og utgifter kommunen måtte ha hatt til sakkyndig bistand.			
	Minstegebyr pr. planforslag	kr	27 700	26 710
	Timepris – fritatt for merverdiavgift	kr	1 080	1 050
E	Oppstartsmøte plansak, full planprosess	kr	10 400	10 000
	Oppstartsmøte plansak, mindre endring.	kr	7 200	7 000
F	Foreleggelse av planspørsmål (PBL §12-8) Framleggelse med politisk forhåndsvurdering	kr	13 250	12 740
G	Oppheve plan, privat initiativ	kr	31 000	30 000

Vei, park og anlegg

	VEI, PARK OG ANLEGG		**2021**	**2020**
1	LEIE AV TORGPLASSER			
	Torgplassene er på 12,5 m². Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
1.1.	Salg fra fast plass pr. år, uten strøm	kr	3 950	3 840
1.2	Salg fra fast plass pr. år, med strøm	kr	6 230	6 060
1.3	Annet salg pr. dag, uten strøm	kr	560	540
1.4	Annet salg pr. dag , med strøm	kr	590	570
2	LEIE AV KOMMUNAL P-PLASS, GATEGRUNN, TORG ELLER PARK			
	Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
	Kommunedirektøren kan inngå avtale om reduksjon av gebyr dersom gebyret blir urimelig høyt. All bruk/leie skal være forhåndsavtalt			
2.1	Folkvangtomta og Torget sør. Pris pr. dag.	kr	5 930	5 770
2.2	Kommunal gategrunn, Elvarheimparken, på betingelse av ingen framleie			
	Der skiltplan er påkrevd, pris pr. dag og stenging av gate inntil 3 gatekvartal	kr	1 592	1 550
	Der skiltplan er påkrevd, pris pr. dag og stenging av gate over 3 gatekvartal	kr	2 570	2 500
	Bistand for utarbeidelse av skiltplaner, inntil 3 gatekvartal.	kr	1 541	1 500
	Bistand for utarbeidelse av skiltplaner, over 3 gatekvartal.	kr	2 570	2 500
	Uten vegstenging, intet gebyr. Evt. skader belastes søker.	kr		
2.3	Det er utarbeidet særskilt avtale for Grundsetmarten, Elverumsdagene, oktoberfestival og julegateåpning med omfattende trafikktiltak og leiebehov. Evt skader faktureres separat.	kr	54 490	53 050
3	PARKERINGSAVGIFT OG -GEBYR			
	Elektrisk og hydrogendrevet bil (EL, EV, EK, EB og HY) kan parkeres uten at det betales avgift på plasser der avgiftsparkering ellers gjelder. Selv om det er gratis kan man ikke stå parkert lenger enn bestemmelsene sier. Hvis man parkerer på offentlig parkeringsplass med tidsbegrenset parkering, må urskive brukes. Står man på ladeplass må lading pågå for å unngå kontrollsanksjon.			
3.1	Parkeringsavgift langtid pr dag	kr	35	35
3.2	Parkeringsavgift langtid pr time	kr	14	14
3.3	Parkeringsavgift ladeplasser pr time (hele døgnet)	kr	6	6
3.4	Jf. «Forskrift om offentlig parkeringsgebyr»; gjelder overtredelser av bestemmelser om stans og parkering av motorvogn eller tilhenger til motorvogn på veg åpen for alminnelig ferdsel, jf. trafikkreglene § 1. Gebyr fastsatt av Samferdelsdepartemenetet	kr	900	900
3.5	Jf «Forskrift om vilkårsparkering (parkeringsforskriften)». Gebyr fastsatt av Samferdelsdepartemenetet. Ved overtredelse av vilkårene for parkering ilegges en kontrollsanksjon (gebyr) på: For enkelte spesielle overtredelser henvises for øvrig til forskriftens § 36.	kr	600	600
4	PARKERING, ABONNEMENTSKORT			

	Abonnementskort for parkering på offentlige avgiftsbelagte langtids P-plasser. Kortet er elektronisk og er knyttet til kjøretøyets reg.nr.			
4.1	Avgift pr år	kr	5 160	5 160
4.2	Avgift pr mnd	kr	520	520

5	FRIKJØP AV PARKERINGSPLASSER			
	Jfr. vedtekt til PBL §69 nr. 4, stadfestet 05.11.1984. Prisen er fritatt for merverdiavgift	kr	150 000	150 000
6	GRAVING I KOMMUNALE VEGER OG GATER			
	Gebyrene er fritatt for merverdiavgift.			
6.1	Behandling av gravesøknader, inkl. befaring, tilsyn og kontroll, pr.søknad:	kr	6 160	5 990
6.2	Dersom veg-/grøfte-areal ikke er istandsatt i hht. avtale innenfor fristen, påløper et ekstra gebyr pr. m². Gebyret gjelder også dersom graving er igangsatt uten godkjent gravetillatelse.	kr	660	640
6.3	Gebyr for behandling av tiltak uten graving			
	På kommunalt trafikkareal som krever arbeidsvarsling og skiltplan	kr	1 510	1 470
7	HÅNDHEVING AV POLITIVEDTEKTENE			
	Jf Politivedtektenes § 28a. Vedtektenes § 6, § 12, § 13, § 15, § 16, § 17, § 19, § 20 håndheves av Elverum kommune med hjemmel i forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om Kommunal håndheving av politivedtekter. Elverum kommune ilegger ved overtredelser av disse bestemmelsene overtredelsesgebyr som fastsatt i forskriftens §6.			

Vann- og avløpsgebyrer

	VANN- OG AVLØPSGEBYR		**2021**	**2020**
1	Tilknytningsgebyr (engangsgebyr) Tilknytningsgebyr skal være betalt før byggearbeider kan igangsettes. Tilknytningsgebyr for tilbygg mindre enn 8 m² innkreves ikke.			
A	I eksisterende og nye boligfelt, industrifelt, forretningsområder o.l. hvor refusjoner for veg, vann og avløp er fastsatt på grunnlag av faktiske investeringer eller er innregnet i tomteprisen, betales tilknytningsgebyr ifølge gjeldende forskrifter for vann- og avløpsgebyr etter følgende satser:			
	VANN:			
	For boliger pr. m² beregnet areal	kr	43,75	43,75
	For annen bebyggelse pr. m² bruksareal	kr	43,75	43,75
	AVLØP:			
	For boliger pr. m² beregnet areal	kr	77,50	77,50
	For annen bebyggelse pr. m² bruksareal	kr	77,50	77,50
B	I eksisterende og nye boligfelt, industrifelt, forretningsområder o.l. hvor refusjoner for veg, vann og avløp ikke er fastsatt på grunnlag av faktiske investeringer eller er innregnet i tomteprisen, betales et tillegg pr m2 til tilknytningsgebyr etter pkt A. Tillegget er fritatt for merverdiavgift.			
	VANN:			
	For boliger pr. m² beregnet areal	kr	116,00	116,00
	For annen bebyggelse pr. m² bruksareal	kr	41,00	41,00
	AVLØP:			
	For boliger pr. m² beregnet areal	kr	182,00	182,00

	For annen bebyggelse pr. m² bruksareal	kr	61,00	61,00
C	Eiendommer som tilknyttes vann og avløp i forbindelse med utvidelsen av forsyningsområdet i henhold til hovedplan VA, betaler et fast tillegg til tilknytningsgebyr alt. A. Tillegget er fritatt for merverdiavgift.			
	VANN:	kr	16 800	16 800
	AVLØP:	kr	16 800	16 800
2	Årsgebyr			

A	Boliger – med vannmåler			
	Vann pr. m³ målt vannforbruk	kr	15,18	14,45
	Avløp pr. m³ målt vannforbruk	kr	21,66	20,63
B	Boliger – uten vannmåler			
	Vann pr. m² beregnet areal	kr	24,28	23,13
	Avløp pr. m² beregnet areal	kr	34,66	33,00
	For svømmebasseng på eiendom hvor det ikke er vannmåler: Vanngebyr og avløpgebyr etter beregnet forbruk basert på bassengvolum [m³]			
	VANN:			
	Bassengvolum fra 3 m³ til 20 m³	kr	606,00	577,50
	Bassengvolum fra 20 m³ til 40 m³	kr	1 213,00	1 155,00
	Bassengvolum over 40 m³	kr	1 819,00	1 732,50
	AVLØP:			
	Bassengvolum fra 3 m³ til 20 m³	kr	866,00	825,00
	Bassengvolum fra 20 m³ til 40 m³	kr	1 731,00	1 649,29
	Bassengvolum over 40 m³	kr	2 599,00	2 475,00
C	Næringsdrivende			
	Vann pr. m³ målt vannforbruk	kr	15,18	14,45
	Avløp Bedrifter med avløpsvann som ikke avviker vesentlig fra vanlig boligavløpsvann betaler pr. m³ målt vannforbruk.	kr	21,66	20,63
	Ikke forurenset avløpsvann (kjølevann o.l.) som ledes til overvannsledning pr. m³ målt vannforbruk Det er en betingelse at det monteres vannmåler for det vann som slippes til overvannsledningen.	kr	3,25	3,10
	Vann pr. m³ målt vannforbruk, ved vannforbruk over 10.000 m³ pr. år. Storkunde etter avtale	kr	5,18	4,93
3	Gebyr for vannavstenging			
	For oppmøte i forbindelse med avstenging/-påsetting av vannforsyning betales et gebyr.	kr	775,00	775,00

Innfordring - gebyr for behandling

	INNFORDRINGSGEBYR		**2021**	**2020**
	*Omkostninger som påløper i forbindelse med innfordring av husleie, barnehage/SFO, pleie- og omsorgstjenester, kommunale eiendomsavgifter, diverse fakturering og plan- og byggesaker framgår i tabellen nedenfor. Gebyrer fastsettes ut fra det til enhver tid gjeldende rettsgebyr (R) eller inkassosats (IS) fastsatt i forskrift.			
	Purregebyr (0,1 IS) av gjeldende inkassosats	kr	*)	*)
	Betalingsoppfordring (0,3 IS) av gjeldende inkassosats	kr	*)	*)
	Saker til forliksråd (1 R) av gjeldende rettsgebyr	kr	*)	*)
	Begjæring om utlegg (1,7 R) av gjeldende rettsgebyr	kr	*)	*)
	Forsinkelsesrenter beregnes i henhold til lov om forsinket betaling.			

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

	Med virkning fra 01.01.21 fastsettes følgende betalingsregulativ i **Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS**.		**2021**	**2020**
A	Leie av bil og mannskap			
	Leie av utrykningskjøretøy pr. time (ihht. KS satser)	kr	770	770
	Mannskap pr. time pr. stk.(ihht. KS satser)	kr	1 124	1 124

	Fritatt for merverdiavgift ved utrykning.		0	0
B	Unødige alarmer utover 1 grunnet manglende vedlikehold/ uaktsomhet.	kr	9 475	9 199
	Unødige innbruddsalarmer utover 3 grunnet manglende vedlikehold/uaktsomhet.	kr	971	943
C	Kursavgift for kurs arrangert av brann- og feiervesenet fastsettes i forhold til det enkelte kurs. Fritatt for merverdiavgift.			
D	Gebyr for behandling av søknad om fyrverkeri og tilsyn av utsalgssted. Fritatt for merverdiavgift.	kr	3 510	3 408
	FEIE-OG TILSYNSGEBYR			
	Med virkning fra 01.01.21 fastsettes følgende betalingsregulativ for feiing og tilsyn i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR) innkrever feie- og tilsynsgebyrer på vegne av kommunen og representerer ved innfordring av kravene Elverum kommune hva gjelder bruk av legalpant i eiendommer.			
1	For vanlige røykpiper i bolig- og forretningsbygg inntil 3 etasjer, ekskl. kjeller og uinnredet loft pr. pipe (røykløp) pr. år.	kr	630	611
	Det foretas ikke feiing av piper (røykløp) dersom ildsted ikke er tilkoblet, eller i særskilte tilfeller, ildstedet (ene) er plombert av feiervesenet. NB! I disse tilfellene kan det søkes fritak for feie-/tilsynsgebyr.		0	0
2	For bygninger med flere etasjer enn nevnt under punkt 1 betales et tillegg pr. etasje pr. år på:	kr	108	104
3	For større røykpiper betales for medgått tid etter sats per time på (ihht. KS satser):	kr	1 124	1 124
4	Mannskap pr. time, fyrkjele feiing (iht. KS satser)	kr	1 124	1 124
5	Gebyr for ferdigbefaring/trykkprøving/videofilming/fresing av skorstein og fjerning av kaiereir (iht. KS satser)	kr	1 124	1 124
6a	Tilsyn/kontroll av vanlig fyringsanlegg, innenfor 1 times arbeid	kr	1 500	1 500
6b	Tilsyn/kontroll som går over 1 time faktureres timepris på	kr	750	750
6c	Dersom feier ved 2. gangs varsel møter «stengt dør2, ikke klargjort», faktureres det tilleggsgebyr for administrasjonskostnader	kr	750	750
	Prisliste feiing av fritidsbolig		0	0
6d	Feiing av vanlig pipeløp samtidig med tilsyn/kontroll, når feier ser det som nødvendig. Pris pr. pipeløp	kr	313	313
6e	Feiing av vanlig pipeløp på forespørsel faktureres timepris på	kr	1 124	1 124

Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (SØIR)

	RENOVASJONSGEBYR		**2021**	**2020**
	Det fastsettes følgende gebyrsatser for Sør- Østerdal Interkommunale renovasjonsselskap IKS. Alle priser er eks. mva. Ved manuell betaling av fakturering/betalinger, vil det tilkomme et behandlingsgebyr på kr. 35,-. Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (SØIR) innkrever renovasjonsgebyrene på vegne av kommunen, og representerer ved innfordring av kravene Elverum kommune hva gjelder bruk av legalpant i eiendommer.			
A	Grunngebyr pr. år – husstander/husholdningsavfall	kr	1 272	1 164
B	Volumgebyr pr år – tømming av restavfallsbeholder 1 gang pr mnd – ordinære husstander:			
	140 ltr. restavfall	kr	1 449	1 326
	190 ltr. restavfall	kr	2 271	2 078
	240 ltr. restavfall	kr	2 871	2 627
	360 ltr. restavfall	kr	4 310	3 943
	660 ltr. restavfall	kr	7 907	7 234
	160 ltr. ekstrasekk (kjøpes i butikkene – 50 kr inkl mva)	kr	50	50
C	Leie av papirbeholder			
	140 ltr. papir	kr	121	111

	240 ltr. papir	kr	212	194
	360 ltr. papir	kr	424	388
	660 ltr. Papir	kr	1 043	954
D	Leie av beholder for glass- og metallemballasje			
	140 ltr. G&M	kr	121	111
	240 ltr. G&M	kr	212	194
E	Renovasjonsgebyr pr. år – forenklet renovasjonsordning (kun sekkerenovasjon) – jfr retningslinjer for endring av abonnement: (spredtbygde områder, lang privat gårdsveg, liten avfallsproduksjon)			
	Årsgebyr forenklet ordning	kr	1 426	1 305
F	Fradrag i ordinært renovasjonsgebyr pr. år som følge av hjemmekompostering/bruk av egen gjødselkjeller for bioavfall – jfr. retningslinjer for endring av abonnement.			
	Fradrag hjemmekompostering	kr	-560	-512
G	Serviceabonnement pr. år – henting av avfall utover 3 meters-regelen.			
	3-10 meter	kr	209	191
	11-20 meter	kr	425	389
	over 20 meter – særskilt avtale			
H	Gebyr pr år for renovasjon av hytter og fritidseiendommer			
	Kategori 0	kr	2 553	2 336
	– hytter/fritidseiendommer i områder med høy standard og stor avfallsproduksjon (for eksempel Trysilfjellet)			
	Kategori 1	kr	1 595	1 459
	– hytter/fritidseiendommer i regulerte hytteområder med tilrettelagt infrastruktur (veg, vann, avløp, elektrisitet).			
	Kategori 2	kr	865	791
	– hytter/fritidseiendommer i eller i tilknytning til regulerte hytteområder. Omfatter også hytter som ligger inntil offentlig vei/privat vei og hvor det delvis er tilrettelagt infrastruktur. De fleste hytter hører inn under denne kategorien.			
	Kategori 3	kr	346	317
	– omfatter hytter/koier med lav standard utenfor regulerte områder, uten vegforbindelse i rimelig nærhet.			
I	Bringeordning av sortert avfall til ministasjoner – papp/papir, glass og tekstiler			
	Ministasjoner	kr	0	0
J	Bringeordning til gjenvinningsstasjoner – sorterte avfallsfraksjoner som papp/papir, treverk, metall, møbler, farlig avfall, hageavfall, kuldemøbler osv			
	Sortert avfall – Alle fraksjoner unntatt restavfall	kr	0	0
	Restavfall pr inspiserbar sekk, inntil 140 liter, i klar plast med løst avfall (30 kr inkl. mva)	kr	40	30
	Restavfall pr. m3 – 200 kr inkl. mva. (Minsteavgift 140 liter – kr. 30,- inkl. mva)	kr	250	200
	Kostnadene for håndtering av sortert avfall inngår i grunngebyret.			
K	Septikrenovasjon – Elverum kommune			
	For tømming av slamavskillere for eiendommer med fast bosetting betales pr. år for slamvolum opp til 6 m³ og tømming hvert 2. år.	kr	1 185	1 084
	For eiendommer med fast bosetting uten toalett og for fritidsbebyggelse betales pr. år for slamvolum opptil 6 m³ og tømming hvert 4. år.	kr	589	539
	Tilsyn og kontroll av private avløpsanlegg jfr. KS vedtak 008/19, fritatt for merverdiavgift	kr	350	250

Elverum Kirkelige Fellesråd

	Festeavgift		**2021**	**2020**
	Festeavgift for graver ved kirkegårdene i Elverum	kr	330	320

Vedlegg

Handlingsplan for vann og avløp

Handlingsplanen legger opp til utvidelse av forsyningsområdet, i henhold til hovedplan vann og avløp Rehabilitering og oppgradering er økt noe som følge av generell prisstigning, samt kjente kostnadsøkninger. Fremover vil investeringene dreie mer over mot rehabiliteringsprosjekter, og mindre mot utvidelse av forsyningsområdet. Om noen år vil transporten av kloakkslammet fra renseanlegget bli lengre, og dette medfører at størrelsen på slamcontainerne må økes, for å utnytte lastekapasiteten på lastebil.

Tiltak/prosjekter	**Millioner kroner**				**Kommentar**	**Kostnads-anslag**
	Tiltak	**Tiltak**	**Tiltak**	**Tiltak**		
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**(revisjon pr. 26.06.2020)**	
Ledningsnett						
Sanering av ledningsnett vann	7,0	7,0	8,0	10,0	Rehabilitering av gamle vannledninger	løpende
Sanering av ledningsnett avløp	7,0	7,0	8,0	10,0	Rehabilitering av gamle avløpsledninger	løpende
Oppgradering overvannsnett	2,0	2,0	2,0	3,0	Behov for å løse overvannsproblemer. Problemene med styrtregn øker. Kan medføre skader på eiendom hvor kommunen blir erstatningspliktig.	løpende
Renseanlegg avløp						
Utvidelse av garasjeanlegg ved Elverum Renseanlegg			1,0		Eksisterende garasje bygges om/rehabiliteres for å etterkomme økt plassbehov til biler/utstyr/ containere.	1,0
Ombygging av containerrom, samt nye containere			4,0		Økt transportlengde på råslam fra renseanlegget, medfører at vi må kjøre større lass. Containerrommet utvides med plass til større containere.	4,0
Vannbehandlingsanlegg						
Ny overføringsledning fra Uthuslia til Kirkekretsen vannverk inkl. trykkøkningsstasjon og kloakkpumpeledning	4,0				Ny overføringsledning for å styrke forsyningssikkerheten i Sørskogbygda	10,0
Utvidelse av forsyningsområdet						
Strandbygda (Sundsvoll/Voldmogrenda)	5,0	7,0	2,0		Utvidelse av forsyningsområdet jfr hovedplan. Oppstart etter ferdigstillelse av prosjekt Søstugrenda.	22,0
Nye utbyggingsområder						
B1-B41 (samlede kostnader)		2,0		2,0	Gjelder kommunal klargjøring i forb. med bl.a. privat utbygging. Det er synergieffekter å hente, i forhold til å utføre tiltak sammen med andre.	løpende
SUM	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**		

Tabell: Investeringsprosjekter i henhold til hovedplan for vann og avløp Tall i millioner 2021-kr eksklusive MVA.

Selvkostkalkyler

Elverum kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av

gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2016 i sin helhet være disponert innen 2021.

Utfordringer med selvkostbudsjettet

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet

Generelle forutsetninger

Kalkylerenten er anslått å bli 1,41 % i 2021. Budsjettet er utarbeidet den 16. september 2020. Tallene for 2019 viser endelig etterkalkyle, tallene for 2020 er prognostiserte verdier, mens tallene for 2021 til 2024 er budsjett-/økonomiplan. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost Kommune.

Gebyrutvikling for vann og avløp

Fra 2020 til 2021 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 5,0 %, hvor vann øker mest med 5,0 %. I perioden 2019 til 2024 øker samlet gebyr med kr 1 298, fra kr 4 976 i 2019 til kr 6 274 i 2024. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 3,9 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 150 kubikkmeter. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Gebyrendring fra året før	2021	2022	2023	2024
Vann	*5,0 %*	*5,0 %*	*5,0 %*	*7,1 %*
Avløp	*5,0 %*	*3,0 %*	*4,0 %*	*3,0 %*

Vann – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Vann 2019 til 2025

Årsgebyret for vann i Elverum kommune er bare basert på forbruk og foreslås i 2021 satt lik 15,18 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 2 276 for en normalabonnent med årlig vannforbruk lik 150 m³.

Gebyrsatser, Vann(inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Forbruksgebyr (kr/m^3)	13,15	14,45	15,18	15,94	16,74	17,93	15,93
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	**1 973**	**2 168**	**2 276**	**2 391**	**2 511**	**2 689**	**2 389**
Endring fra året før		*9,9 %*	*5,0 %*	*5,0 %*	*5,0 %*	*7,1 %*	*-11,2 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Vann

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 6,9 %, hvorav utgifter til varer og tjenester endres mest med 16,8 %. Kapitalkostnadene utgjør 48,5 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 2,0 millioner kr fra 2021 til 2025 som følge av planlagte investeringer. Hovedinntektskilden er art »164020 kommunale gebyr og avgifter (innenfor avgiftsområdet)» som utgjør 94,3 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Vann

Selvkostregnskap(1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	3 684	3 827	3 942	4 060	4 182	4 307	4 437
11*** Varer og tjenester	4 098	3 441	3 510	3 580	3 652	3 725	3 799
12*** Varer og tjenester	1 422	942	1 611	1 643	1 676	1 709	1 744
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	2	3	3	3	3	3	3
14*** Overføringsutgifter	1	0	0	0	0	0	0
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	**9 206**	**8 213**	**9 066**	**9 286**	**9 513**	**9 745**	**9 983**
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	3 631	2 260	2 343	2 694	3 006	3 273	3 359
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	6 552	6 656	6 900	7 176	7 378	7 605	7 885
Indirekte kostnader (drift og kapital)	700	714	731	753	775	798	822
Øvrige inntekter	-333	-462	-352	-352	-352	-352	-352
Gebyrgrunnlag	**19 755**	**17 382**	**18 688**	**19 558**	**20 320**	**21 070**	**21 697**
Gebyrinntekter	**17 547**	**18 507**	**19 424**	**20 397**	**21 417**	**22 911**	**20 526**
Selvkostresultat	**-2 208**	**1 126**	**737**	**839**	**1 097**	**1 841**	**-1 171**
Selvkost dekningsgrad i %	*88,8 %*	*106,5 %*	*103,9 %*	*104,3 %*	*105,4 %*	*108,7 %*	*94,6 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**-2 045**	**-4 325**	**-3 252**	**-2 556**	**-1 750**	**-674**	**1 171**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-2 208	1 126	737	839	1 097	1 841	-1 171
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-72	-53	-41	-34	-20	4	11
Selvkostfond 31.12	**-4 325**	**-3 252**	**-2 556**	**-1 750**	**-674**	**1 171**	**11**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Avløp – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Avløp 2019 til 2025

Årsgebyret for avløp i Elverum kommune er bare basert på forbruk og foreslås i 2021 satt lik 21,66 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 3 249 for en normalabonnent med årlig vannforbruk lik 150 m³.

Gebyrsatser, Avløp(inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Forbruksgebyr (kr/m^3)	20,03	20,63	21,66	22,31	23,20	23,90	24,60
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	**3 004**	**3 094**	**3 249**	**3 347**	**3 480**	**3 585**	**3 690**
Endring fra året før		*3,0 %*	*5,0 %*	*3,0 %*	*4,0 %*	*3,0 %*	*2,9 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Avløp

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å reduseres med 2,2 %, hvorav utgifter til varer og tjenester endres mest med 13,8 %. Kapitalkostnadene utgjør 35,7 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 1,7 millioner kr fra 2021 til 2025 som følge av planlagte investeringer. Hovedinntektskilden er art »164020 kommunale gebyr og avgifter (innenfor avgiftsområdet)» som utgjør 93,2 % av gebyrinntektene

Selvkostoppstilling Avløp

Selvkostregnskap(1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025

10*** Lønn	4 625	4 721	4 863	5 009	5 159	5 314	5 473
11*** Varer og tjenester	4 909	4 286	4 372	4 459	4 548	4 639	4 732
12*** Varer og tjenester	3 199	2 451	3 800	3 876	3 954	4 033	4 113
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	3 987	4 275	4 361	4 448	4 537	4 628	4 720
14*** Overføringsutgifter	71	100	102	104	106	108	110
Aktivitetsendring driftsutgifter (nominelt)	0	2 600	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	**16 790**	**18 433**	**17 497**	**17 896**	**18 304**	**18 722**	**19 149**
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	3 390	2 171	2 268	2 596	2 883	3 127	3 197
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	7 517	7 658	7 887	8 087	8 370	8 456	8 686
Indirekte kostnader (drift og kapital)	744	759	777	800	824	848	874
Øvrige inntekter	-104	-187	-117	-117	-117	-117	-117
Gebyrgrunnlag	**28 337**	**28 835**	**28 311**	**29 262**	**30 263**	**31 035**	**31 788**
Gebyrinntekter	**27 068**	**26 854**	**28 107**	**28 896**	**29 969**	**30 810**	**31 651**
Selvkostresultat	**-1 269**	**-1 981**	**-204**	**-365**	**-294**	**-225**	**-137**
Selvkost dekningsgrad i %	*95,5 %*	*93,1 %*	*99,3 %*	*98,8 %*	*99,0 %*	*99,3 %*	*99,6 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**4 320**	**3 136**	**1 185**	**996**	**644**	**358**	**137**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-1 269	-1 981	-204	-365	-294	-225	-137
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	85	30	15	13	8	4	1
Selvkostfond 31.12	**3 136**	**1 185**	**996**	**644**	**358**	**137**	**1**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Private planer – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Private planer 2019 til 2025

Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet

Driftsinntekter, Private planer(ekskl. mva.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Driftsinntekter	**1 057 294**	**951 361**	**700 000**	**700 000**	**700 000**	**700 000**	**700 000**
Endring fra året før		*-10,0 %*	*-26,4 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Private planer

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å reduseres med 18,2 %, hvorav indirekte kostnader endres mest med 1,8 %. Hovedinntektskilden er art »162040 gebyrinntekter for planbehandling» som utgjør 100,0 av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Private planer

Selvkostregnskap(1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
10*** Lønn	1 108	1 344	1 086	1 118	1 152	1 186	1 222
11*** Varer og tjenester	9	17	17	17	18	18	19
12*** Varer og tjenester	38	59	60	61	62	64	65
Direkte driftsutgifter	**1 155**	**1 420**	**1 163**	**1 197**	**1 232**	**1 268**	**1 305**

Direkte kalkulatoriske rentekostnader	0	0	0	0	0	0	0
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	2	2	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader (drift og kapital)	98	99	101	104	107	110	113
Øvrige inntekter	-136	-51	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	**1 119**	**1 469**	**1 264**	**1 301**	**1 339**	**1 378**	**1 419**
Gebyrinntekter	**922**	**900**	**700**	**700**	**700**	**700**	**700**
Selvkostresultat	**-198**	**-569**	**-564**	**-601**	**-639**	**-678**	**-719**
Selvkost dekningsgrad i %	*82,3 %*	*61,3 %*	*55,4 %*	*53,8 %*	*52,3 %*	*50,8 %*	*49,3 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**-794**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-198	0	-564	-601	-639	-678	-719
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-21	0	-4	-5	-5	-6	-6
Selvkostfond 31.12	**-1 013**	**0**	**-568**	**-605**	**-644**	**-684**	**-725**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*61,3 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Byggesak – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Byggesak 2019 til 2025

Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet

Driftsinntekter, Byggesak(ekskl. mva.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Driftsinntekter	**5 123 902**	**6 097 601**	**5 212 500**	**5 212 500**	**5 212 500**	**5 212 500**	**5 212 500**
Endring fra året før		*19,0 %*	*-14,5 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Byggesak

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å reduseres med 0,5 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 3,0 %. Kapitalkostnadene utgjør 0,5 % av de totale kostnadene og forventes å reduseres med 30 071 kr fra 2021 til 2025.

Hovedinntektskilden er art »162070 gebyrinntekter for byggemeldinger/tils.» som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Byggesak

Selvkostregnskap(1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
10*** Lønn	4 037	4 131	4 255	4 383	4 514	4 650	4 789
11*** Varer og tjenester	160	115	118	120	123	125	127
12*** Varer og tjenester	105	109	111	113	116	118	120
14*** Overføringsutgifter	8	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	**4 310**	**4 356**	**4 484**	**4 617**	**4 753**	**4 893**	**5 037**
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	7	2	1	0	0	0	0
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	177	177	29	29	0	0	0
Indirekte kostnader (drift og kapital)	1 215	1 243	1 275	1 313	1 352	1 392	1 433
Øvrige inntekter	-525	-263	-213	-213	-213	-213	-213

Gebyrgrunnlag	**5 184**	**5 515**	**5 577**	**5 747**	**5 892**	**6 073**	**6 258**
Gebyrinntekter	**4 598**	**5 835**	**5 000**	**5 000**	**5 000**	**5 000**	**5 000**
Selvkostresultat	**-586**	**320**	**-577**	**-747**	**-892**	**-1 073**	**-1 258**
Selvkost dekningsgrad i %	*88,7 %*	*105,8 %*	*89,7 %*	*87,0 %*	*84,9 %*	*82,3 %*	*79,9 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**229**	**0**	**322**	**0**	**0**	**0**	**0**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-586	320	-577	-747	-892	-1 073	-1 258
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-1	2	0	-6	-8	-10	-11
Selvkostfond 31.12	**-359**	**322**	**-254**	**-753**	**-900**	**-1 082**	**-1 269**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Oppmåling – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Oppmåling 2019 til 2025

Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet.

Driftsinntekter, Oppmåling(ekskl. mva.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Driftsinntekter	**2 094 996**	**2 360 000**	**2 100 000**	**2 100 000**	**2 100 000**	**2 100 000**	**2 100 000**
Endring fra året før		*12,6 %*	*-11,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*	*0,0 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Oppmåling

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 2,3 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 3,0 %. Hovedinntektskilden er art »162050 gebyrinntekter for kart og oppmåling» som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Oppmåling

Selvkostregnskap(1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
10*** Lønn	1 699	1 904	1 961	2 020	2 080	2 143	2 207
11*** Varer og tjenester	46	34	34	35	36	37	37
12*** Varer og tjenester	17	25	26	26	27	27	28
14*** Overføringsutgifter	4	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	**1 767**	**1 963**	**2 021**	**2 081**	**2 143**	**2 206**	**2 272**
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	0	0	0	0	0	0	0
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	12	12	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader (drift og kapital)	315	320	327	337	347	357	367
Øvrige inntekter	-226	-360	-100	-100	-100	-100	-100
Gebyrgrunnlag	**1 868**	**1 935**	**2 248**	**2 318**	**2 389**	**2 463**	**2 539**
Gebyrinntekter	**1 869**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
Selvkostresultat	**0**	**65**	**-248**	**-318**	**-389**	**-463**	**-539**
Selvkost dekningsgrad i %	*100,0 %*	*103,4 %*	*89,0 %*	*86,3 %*	*83,7 %*	*81,2 %*	*78,8 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**-386**	**0**	**66**	**0**	**0**	**0**	**0**

-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	65	-248	-318	-389	-463	-539
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-9	0	-1	-2	-3	-4	-5
Selvkostfond 31.12	**-395**	**66**	**-183**	**-320**	**-393**	**-467**	**-544**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Eierseksjonering – 2019 til 2025

Gebyrsatser – Eierseksjonering 2019 til 2025

Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet.

Driftsinntekter, Eierseksjonering(ekskl. mva.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Driftsinntekter	**41 974**	**30 509**	**40 683**	**41 942**	**43 194**	**44 483**	**45 810**
Endring fra året før		*-27,3 %*	*33,3 %*	*3,1 %*	*3,0 %*	*3,0 %*	*3,0 %*

Driftsutgifter og kapitalkostnader Eierseksjonering

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 3,0 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 3,0 %. Hovedinntektskilden er art »162070 gebyrinntekter for byggemeldinger/tils.» som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Eierseksjonering

Selvkostregnskap(1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
10*** Lønn	30	37	38	39	40	41	42
11*** Varer og tjenester	1	1	1	1	1	1	1
12*** Varer og tjenester	3	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	**34**	**37**	**38**	**40**	**41**	**42**	**43**
Indirekte kostnader (drift og kapital)	2	2	2	2	2	3	3
Øvrige inntekter	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Gebyrgrunnlag	**35**	**39**	**40**	**41**	**43**	**44**	**45**
Gebyrinntekter	**41**	**30**	**40**	**41**	**43**	**44**	**45**
Selvkostresultat	**6**	**-9**	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**	**0**
Selvkost dekningsgrad i %	*117,5 %*	*76,8 %*	*99,9 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Selvkostfond 01.01	**0**	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	6	-6	-0	0	0	0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	0	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Selvkostgrad i %	*100,0 %*	*91,5 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*	*100,0 %*

Kommunale tilskudd til ulike organisasjoner

Tilskudd til organisasjoner, lag og foreninger	**2020**	**2021**
Tilskudd til Festspillene i Elverum, reguleres i henhold til sum og føringer fra Kulturrådet	941 000	941 000
Elverum håndball herrer	30 000	0
Nysted – Elverum Kunstforening	32 000	32 000
Hedmarken Symfoniorkester	0	0
Møteplassen (indeksreguleres i henhold til avtale) fra kultur	850 000	1 115 600
Møteplassen (indeksreguleres i henhold til avtale) fra familie/helse	652 000	652 000
Tilskudd samfunnshus og grendehus – fellesutvalget	206 000	206 000
Tilskudd lag og foreninger – driftsmidler musikkrådet	300 000	300 000
Tilskudd lag og foreninger – Elverum Idrettsråd	205 000	805 000
Tilskudd 17. mai	125 000	125 000
Tilskudd Glomdalsmuseet (avhengig av antall innbyggere)	105 000	105 000
Tilskudd Anno Museum	50 000	200 000
Namibiaforeningen, internasjonalt infosenter	33 000	33 000
Grundsetmart'n	100 000	100 000
Tilskudd frivillighet kultur – prosjektmidler etter søknad 2 ganger i året	100 000	100 000
Tilskudd til lokal musikk og kultur	0	200 000
Movies on War	150 000	150 000
Diverse tilskudd lag/foreninger innen helse	30 000	30 000
SMISO senter mot incest og seksuelle overgrep. Skifter navn til Nok nov 20	165 000	182 000
Herneshallen (indeksreguleres i henhold til avtale)	310 000	310 000
Elverum Frivilligsentral (pluss justering i henhold til leiekontrakt)	880 000	468 000
Christianfjelds venner	30 000	30 000
Søndre Elverum Idrettshall	941 000	941 000
Regionrådet for Sør-Østerdal (indeksreguleres i henhold til avtale)	318 000	618 000
Årets Elverumsing	5 000	5 000
Kulturprisen	10 000	10 000
Sum tilskudd	**6 568 000**	**7 658 600**

ELVERUM
KOMMUNE

Kommunehuset Folkvang, Lærerskolealleen 1, 2408 Elverum
PB 403, 2418 Elverum. Tlf 62 43 30 00 – postmottak@elverum.kommune.no
Webredaktør: Linda Vespestad